

**gemeente
vaals**

JAARSTUKKEN 2018

Jaarverslag en jaarrekening

INHOUDSOPGAVE JAARSTUKKEN 2018

Aanbieding jaarstukken 2018		5
Deel 1 – Jaarverslag		7
I	Strategie en bestuur	11
II	Financiële positie	15
Deel 2 - Programmaverantwoording		25
1	Mens & Voorzieningen	27
2	Wonen & Verkeer	33
3	Werk & Economie	39
4	Bestuur & Dienstverlening	43
Deel 3 – Paragrafen		49
	Bedrijfsvoering	51
	Weerstandsvermogen	59
	Lokale Heffingen	65
	Financiering	71
	Verbonden partijen	75
	Grondbeleid	89
	Onderhoud kapitaalgoederen	93
Deel 4 – Balans en bijlagen		95
	Balans per 31 december 2018 met toelichting	97
	Staat reserves en voorzieningen	107
	Beleidsindicatoren BBV	109
	Jaarrekening in taakvelden	111
	SISA	ongenummerd
Controleverklaring accountant		
Raadsbesluit		

Aanbieding jaarstukken 2018

Geachte leden van de raad,

Voor u ligt het belangrijkste verantwoordingsdocument over het afgelopen jaar. In de jaarstukken legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over de uitvoering van het beleid, zoals dat door de raad in de begroting, tussentijdse bestuursrapportages en raadsbesluiten is vastgesteld.

De jaarrekening over een verkiezingsjaar is altijd een vreemd document. Een gedeelte van het jaar betrof de oude raadsperiode, het grootste deel betrof de nieuwe raadsperiode. Er wordt teruggeblikt op de resultaten van de afgelopen periode, terwijl de nieuwe gemeenteraad zich focust op de speerpunten voor de komende periode. De jaarstukken 2018 kijken dan ook met name terug op wat gerealiseerd is, terwijl andere stukken uit de beleidscyclus, zoals de voorjaarsnota en perspectiefnota, het accent zullen leggen op het heden en de toekomst.

Het zal u niet verbazen dat we in 2018 weer de nodige prestaties hebben geleverd. Deze kunt u in de jaarstukken vinden in deel 2, de programmaverantwoording.

Financieel gezien laten deze jaarstukken een negatief jaarrekeningresultaat zien ad € 89.000. Ten tijde van het laatste raadsbesluit met financiële consequenties, de najaarsnota 2018, werd een tekort geprognoseerd ad € 392.000. De oorzaak van deze afwijking is terug te vinden in deel 1 van de jaarstukken, financiële positie.

Het tekort ad € 89.000 betreft het jaarrekeningresultaat vóór resultaatbestemming. Het bestemmen van het resultaat is immers een bevoegdheid van de gemeenteraad. Het college stelt de raad voor om een tweetal reserveringen te plegen voor een bedrag van € 368.000, waardoor het jaarrekeningresultaat ná reservering € 457.000 negatief bedraagt.

Met dit nadelige jaarrekeningresultaat komt de financiële positie van de gemeente Vaals meer onder druk te staan. Nog sterker dan ooit te voren merken we dat de beschikbare financiële middelen en de beschikbare ambtelijke capaciteit niet in verhouding staan tot de hoge ambities. Dit heeft ertoe geleid dat het college een perspectiefnota heeft opgesteld, die binnenkort aan u zal worden aangeboden. Middels die perspectiefnota, die voor het college geldt als basis voor de op te stellen begroting 2020, komen de eerder genoemde elementen beter in balans te liggen.

Het college biedt u veel leesplezier aan en kijkt uit naar een constructieve behandeling van deze jaarstukken 2018.

Het college van burgemeester en wethouders.

Deel 1.

JAARVERSLAG 2018

Deel 1.

JAARSTUKKEN
2018

JAARVERSLAG 2018

De indeling van dit eerste deel is als volgt:

1. Strategie en bestuur
2. Financiële positie

In de programmabegroting wordt met name het beleid voor het komende begrotingsjaar neergezet. Dit beleid staat echter niet op zichzelf. Het komt voort uit het politiek akkoord 2018 - 2022 waarin de raad de kaders en ambities voor de middellange termijn heeft vastgelegd. Dit politiek akkoord is weer gebaseerd op de strategische visie Vaals 2020.

1.1 Strategische visie

De Strategische Visie Vaals 2020 is leidend voor koers, beleid, activiteiten, projecten en dagelijkse uitvoering in de gemeente Vaals. De Strategische Visie is weliswaar al in 2008 vastgesteld, maar heeft desondanks nog niets aan urgentie en onderscheidend vermogen verloren. Dat is vooral te danken aan het feit dat wij de Strategische Visie als een dynamische agenda hanteren met een zodanige flexibiliteit, dat we optimaal in kunnen spelen op structurele ontwikkelingen. Het Politiek Akkoord 2014-2018 kenmerkt zich vooral door het zoeken naar en benadrukken van integraliteit en samenhang tussen de strategische doelen c.q. ambities en de concrete beleidsbesluiten. Het College streeft naar verdieping binnen het beleid door maximaal te sturen op resultaat, de maatschappelijke effecten centraal te stellen en, indien nodig, het beleid bij te stellen om nóg meer resultaat, nóg meer effecten te realiseren. Daarbij heeft het College een open oog voor de complexe, veranderlijke werkelijkheid, waarin de mens centraal dient te staan en niet de (gemeentelijke) processen en structuren.

Onze burgers, ondernemers en bezoekers zijn gebaat bij een sterke sociale cohesie, een evenwichtig gebruik van het buitengebied, een opwaardering van de woonomgeving, een versterkte oriëntatie op het ons omringende binnen- en buitenland, het versterken van de unieke toeristische kwaliteiten van Vaals, bij een sfeervol en levendig centrum, bij een evenwichtige bevolkingsopbouw en bij een optimale positie op de arbeidsmarkt. Deze opsomming, rechtstreeks uit de Strategische Visie, toont aan dat onze strategische ambities springlevend zijn.

Wij kiezen voor een autonoom Vaals. Wij zien bij de invoering van de decentralisaties in het sociaal domein de voordelen van een compacte gemeente treffend geïllustreerd: inlevingsvermogen, snelheid, maatwerk, korte en directe lijnen tussen ons en onze burgers. Een gemeente die innovatief en onderscheidend wil werken. Overigens sluiten wij daarbij niet de ogen voor de voordelen die het opschalen van functies kan hebben, mits die opschaling voordelen oplevert voor ons beleid én onze burgers.

In 2011 zijn wij een Cittaslow-gemeente geworden. Cittaslow is een keurmerk dat slechts wordt uitgereikt aan gemeenten van minder dan 50.000 inwoners, die op het gebied van leefomgeving, landschap, gastvrijheid, milieu, infrastructuur, cultuurhistorie en behoud van identiteit tot de top behoren. De uitgangspunten in de strategische visie sluiten dan ook naadloos aan bij het Cittaslow-gedachtegoed en is een extra impuls bij ons streven naar het bewaken en versterken van de eigen identiteit van Vaals.

VISIE:

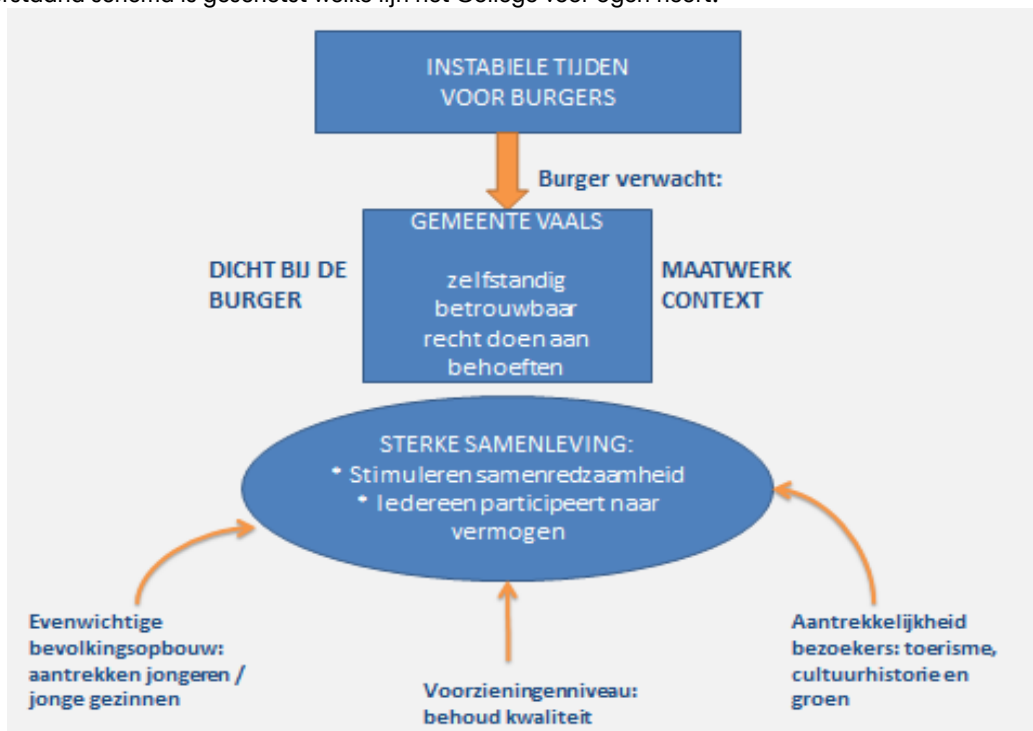
De gemeente Vaals anno 2020 is een aantrekkelijke woon- en leef gemeente, met een internationaal karakter dat met name op Aken georiënteerd is. De inwoners van onze gemeente merken duidelijk de voordelen van het leven in de "Euregio". De dynamische leefgemeenschap bestaat uit een evenwichtig opgebouwde, zelfredzame en pluriforme bevolking, waarin de onderlinge verbondenheid groot is. De leefbaarheid van de gemeenschap en de aantrekkelijkheid van de woonomgeving wordt aangedreven door een sterke economische motor. Deze motor draait op de samenhang en kwaliteit van het unieke Drielandenpunt, het hoogwaardig buitengebied met aantrekkelijke kleine kernen en de monumentale historische kern met een attractief winkelcentrum.

1.2 De ambities van de gemeente Vaals

De genoemde visie is kernachtig weergegeven. Aan deze kernachtige visie zijn diverse ambities gekoppeld, die een meer concrete vertaling van de visie vormen. Door het verwezenlijken van de ambities realiseren we, voor zover we daar als gemeente invloed op kunnen uitoefenen, het beeld dat we met deze toekomstvisie beogen. De ambities vormen een samenhangend geheel van beleidslijnen, waarbinnen de toekomstige plannen en projecten zich zullen bewegen om de visie waar te kunnen maken.

De strategische visie vormt een integraal concept om de toekomst tegemoet te treden. Alle hierin verwoorde ambities zijn gericht op het instandhouden van de gemeenschapszin, zich uitend in een goede leefbaarheid van onze samenleving.

In onderstaand schema is geschetst welke lijn het College voor ogen heeft.

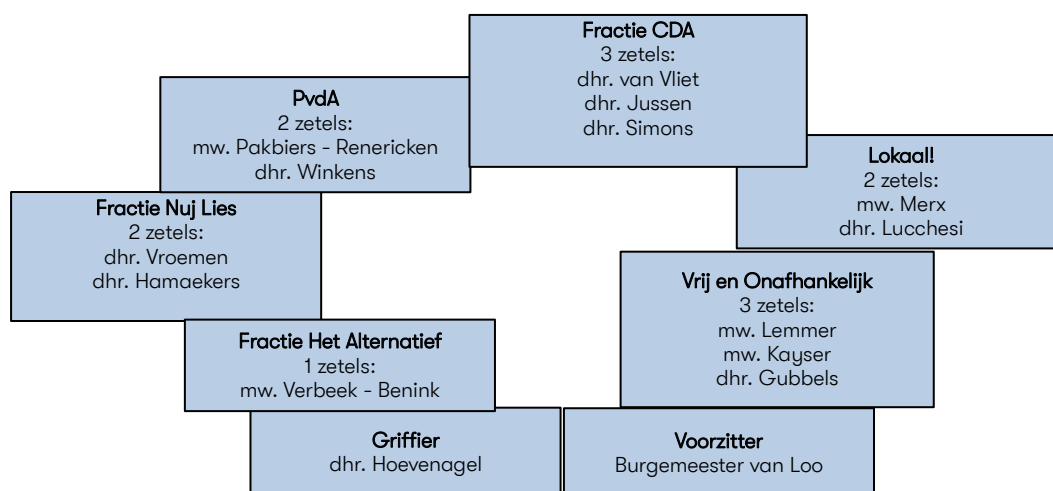
1.3 Sturen op effecten

In deze jaarrekening ziet u een vervolgstap van de kwaliteitsslag in de producten van de P&C-cyclus: kadernota, bestuursrapportages, jaarrekening en begroting. Doel van deze kwaliteitsslag is om minder op activiteiten en instrumenten en meer op effecten en resultaten te sturen. Vaak zit het probleem niet zozeer in het formuleren van de doelen en daaruit voortvloeiende resultaten en effecten, maar veel meer in het kwantitatief en kwalitatief benoemen van de relevante indicatoren waarmee we kunnen meten of we de resultaten en effecten daadwerkelijk realiseren. De voorbereidingen op de kwaliteitsslag lopen al enige tijd. Het instrumentarium zal de komende jaren verder worden verbeterd.

1.4 Gemeentebestuur

De samenstelling van het hoogste bestuursorgaan, de gemeenteraad, zag in 2018 als volgt uit:

Gemeenteraad Vaals 2018 – 2022*

* situatie per 31 december 2018

Na de verkiezingen in maart 2018 is een coalitie gevormd door de fracties CDA, V&O en Lokaal. Vanuit deze coalitie zijn 3 wethouders (1 per fractie) door de Raad benoemd, die samen met de burgemeester het College van burgemeester en wethouders vormen. Binnen dit College is de volgende portefeuilleverdeling tot stand gekomen.

Burgemeester Van Loo Voorzitter	Wethouder Kompier Lokaal!	Wethouder De Graauw Vrij & Onafhankelijk	Wethouder Coenen CDA
Bestuur & Dienstverlening	Werk & Economie	Mens & Voorzieningen	Wonen & Verkeer
Algemene gemeentelijke belangen	Toerisme en recreatie	Maatschappelijke ondersteuning	Wonen en volkshuisvesting
Openbare orde en veiligheid	Economie en ondernemerschap	Jeugdzorg	Ruimtelijke ordening
Brandweer/rampenbestrijding	Evenementen	Ouderenzorg	Studentenhuisvesting
Kwaliteit/eenheid van beleid	Markten en kermissen	Jeugd en jongeren	Monumentaal erfgoed
Burgerzaken/-participatie	Werkgelegenheid	Breed welzijn	Natuur en landschap
Dienstverlening	Sociale zaken/minimabeleid	Algemeen maatschappelijk werk	Drielandenpunt
Communicatie en voorlichting	Participatiewet	Actief burgerschap	Milieu en afval
Handhaving	Uitvoering duurzaamheid	Gezondheidszorg	Klimaat-/duurzaamheidsbeleid
Regionale samenwerking	Gemeentefinanciën	Sport	Verkeer en vervoer
Grensoverschrijdende zaken	Belastingen	Onderwijs en educatie	Parkeren
Personeel en organisatie	Beleidscyclus	Kunst en cultuur	Infrastructuur
Juridische zaken	Bedrijfsvoering	Verenigingen	Openbare werken
Cittaslow	Grensinfopunt	Vrijwilligerswerk	Begraafplaatsen

Onderstaand wordt nader inzicht gegeven in de financiële positie van de gemeente Vaals middels de volgende volgorde:

- A) Rekeningresultaat 2018
- B) Analyse rekeningresultaat 2018:
 - 1. Bijstellingen 2018
 - 2. Mutaties per programma
 - 3. Realisatie dekkingsplan
 - 4. Consequenties geraamde "p.m."-posten
- C) Rekeningresultaat vóór en na reserveringen
- D) Reserves en voorzieningen
- E) Besluitvorming jaarstukken

A. Rekeningresultaat 2018

Het meest in het oog springend in een jaarrekening is vanzelfsprekend het resultaat. Wordt het jaar afgesloten met een overschot of met een tekort? **Het jaar 2018 laat een negatief resultaat zien van € 89.000.**

Het rekeningresultaat is het uiteindelijke verschil tussen baten en lasten. De primaire begroting 2018 toonde een saldo van € 41.000 (stelpost vrije budgetruimte en stelpost onvoorzien). In de loop van 2018 is dat oorspronkelijke resultaat aan veranderingen onderhevig geweest, zoals weergegeven in de verschillende bestuursrapportages. Ten tijde van het laatste raadsbesluit werd een tekort van € 392.000 geprognostiseerd.

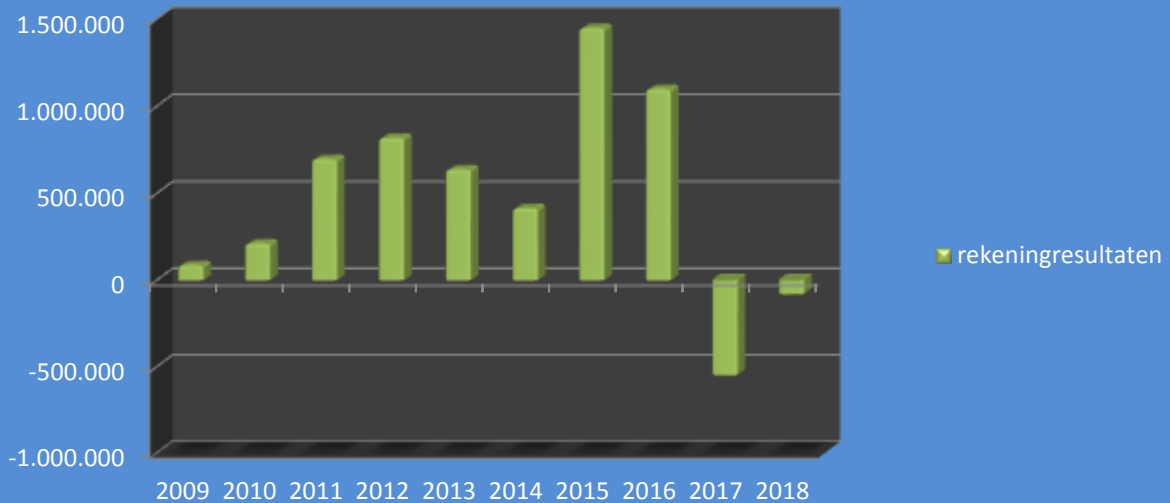
In onderstaand overzicht wordt de ontwikkeling van het rekeningresultaat 2018 dan ook aan de hand van de bestuursrapportages en overige raadsbesluiten gevolgd.

Rekeningresultaat 2018	Mutaties	Tussenstand	Eindstand
Primaire begroting 2018 (november 2017)		41.000 *	
Raadsbesluiten december 2017 t/m mei 2018	-4.000	37.000	
Voorjaarsnota 2018 / 1e BURAP	99.000	136.000	
Raadsbesluiten juni t/m november 2018	0	136.000	
Najaarsnota 2018 / 2e BURAP	-528.000	-392.000	
Raadsbesluiten na 2e Burap 2018	0	-392.000	
Effecten bij het opmaken van de jaarrekening 2018:	303.000		
Saldo jaarrekening 2018			-89.000

* Het saldo van de primaire begroting 2018 bestond enerzijds uit de zogenaamde vrije budgetruimte van € 11.000 en anderzijds uit de stelpost onvoorzien van € 30.000, zoals opgenomen in de begroting 2018.

De genoemde eindstand is het zogenaamde resultaat voor resultaatbestemming. In onderdeel E 'besluitvorming jaarstukken' wordt nader ingegaan op de resultaatbestemming. Hierin wordt voorgesteld om diverse (verplichte) reserveringen te doen, waardoor per saldo € 457.000 onttrokken zal worden uit de algemene reserve.

Rekeningresultaten 2009 - 2018

Deze grafiek toont de rekeningresultaten (voor resultaatbestemming) van de afgelopen 10 jaren. In de volgende onderdelen volgt een verdere analyse van het rekeningresultaat 2018.

B. Analyse rekeningresultaat 2018

De totstandkoming van het uiteindelijke rekeningresultaat kan vanuit twee invalshoeken nader worden geanalyseerd. Bepalend daarbij is het onderscheid of de noodzakelijke bijstellingen reeds aan de raad ter autorisatie zijn voorgelegd of niet.

De raad heeft ten behoeve van begrotingsjaar 2018 alle wijzigingen tot en met de decembervergadering geaccordeerd. Enerzijds zal dan ook de totstandkoming van het verschil tussen het positieve saldo van € 41.000 bij de primaire begroting 2018 en het voorlopige negatieve saldo van € 392.000 na het laatste raadsbesluit met financiële consequenties worden geanalyseerd (onderdeel A in de tabel in onderdeel B.1). Anderzijds zullen ook de verschillen bij het opmaken van de jaarrekening 2018 geanalyseerd worden (onderdeel B in de tabel in onderdeel B.1).

In deze paragraaf wordt verder ingegaan op de afwijkingen per programma, de mate van realisatie van het dekkingsplan 2018 en de effecten van de oorspronkelijk in de begroting 2018 opgenomen p.m.-posten. Deze uitgebreide analyse heeft voornamelijk tot doel inzicht te krijgen in de leereffecten (in financieel opzicht) voor de volgende jaren.

B.1 Bijstellingen 2018

In de volgende tabel wordt een inzicht gegeven in de wijzigingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2018, die hebben geleid tot het uiteindelijke rekeningresultaat 2018. Deze bijstellingen zijn voor een groot deel reeds door de Raad geautoriseerd (deel A) en voor een klein deel gebleken bij het opmaken van de jaarrekening (deel B).

Een '-'teken voor de lasten betekent een nadeel → hogere lasten c.q. meer lasten. Bij de baten betekent het '-'teken lagere opbrengsten c.q. minder baten.

Analyse rekeningresultaat 2018	Effecten 2018		Saldo 2018
	Lasten	Baten	
Primaire begroting 2018			41.000
A. Geautoriseerde bijstellingen (a.d.h.v. raadsvergaderingen 2018)			
<u>Raadsbesluiten december 2017 t/m december 2018:</u>			
Verrekening huur Fraiche in subsidieverordening (amendement begroting 2018, Rb 06.11.17)	-4.000		
Hammer Series (Rb. 11.12.17)	-25.000		

Analyse rekeningresultaat 2018	Effecten 2018		Saldo 2018
	Lasten	Baten	
Onttrekking Hammer Series uit algemene reserve	25.000		
Voorjaarsnota 2018 (Rb. 25.06.18)	-267.000	366.000	
Procesvoorstel Strategische Visie (Rb. 24.09.18)	-150.000		
Onttrekking kosten procesvoorstel Strategische Visie uit algemene reserve	150.000		
Najaarsnota 2018 (Rb. 17.12.18)	-940.000	412.000	
	-1.211.000	778.000	-392.000
B. Nog niet geautoriseerde bijstellingen (i.v.m. opmaken jaarrekening 2018):			
Voordeel decentralisatie jeugdzorg	194.000		
Nadeel Wmo ZIN 18+	-30.000		
Voordeel samenwerking sociaal cultureel domein	32.000		
Voordeel vrijwilligers	38.000		
Nadeel bestemmingsplannen	-25.000	-10.000	
Nadeel milieubeleid RUD	-40.000		
Voordeel afvalstoffenheffing		47.000	
Voordeel rioleringen en pompgemalen	75.000		
Voordeel rioolheffing		64.000	
Voordeel verkeer		29.000	
Nadeel parkeeropbrengsten		-27.000	
Voordeel WOZL	36.000		
Nadeel sociale dienst Maastricht-Heuvelland	-52.000		
Voordeel inkomensdeel Wet werk en bijstand	-22.000	55.000	
Voordeel minimabeleid	40.000		
Voordeel StartUps	36.000	10.000	
Voordeel regionale samenwerking	35.000		
Voordeel gemeentefonds		110.000	
Voordeel OZB		29.000	
Nadeel taakstelling BOR	-150.000		
Nadeel salarissen	-30.000		
Nadeel pensioenen oud-wethouders	-126.000		
Overige posten	-15.000		
Totaal bijstelling begrotingsjaar 2018	-4.000	307.000	-89.000

Ten tijde van het laatste raadsbesluit met financiële consequenties in 2018 werd nog uitgegaan van een negatief resultaat van € 392.000. De opmerkelijkste verschillen (positief en negatief) met het voorliggend resultaat van +/- € 89.000 worden onderstaand toegelicht.

voordeel decentralisatie jeugdzorg

- In 2018 zijn een aantal innovatie projecten (KIES, Weerbaarheid en HomeStart) vertraagd. Voor 2019 gaat er meer ingezet worden op preventie en het voorliggende veld. Voorgesteld wordt om een deel van het betreffende restant budget a € 49.000 via de reserve overloop beschikbaar te stellen voor 2019. T.b.v. de innovatietrajecten HomeStart en Kies/Rots/Water trainingen € 21.000 en t.b.v. ondersteuning ontwikkeling Toegangsmodel sociaal domein € 3.000 | (€ 49.000 voordeel).
- Uitvoeringskosten Jeugdzorg: In 2018 is er door gemeente Gulpen-Wittem minder doorbelast aan gemeente Vaals. Een groot deel kan worden verklaard door minder inzet van externe inhuur door de gemeente Gulpen-Wittem t.o.v. 2017 | (€ 35.000 voordeel).
- ZIN 18-: In 2018 is intensief ingezet op het kostenbewust maken van de consultants in de toegang. Verder is vanuit bedrijfsvoering ingezet op extra controles in de arrangementensystematiek. | (€ 65.000 voordeel)
- Geëscaleerde zorg: In 2018 is geen inzet gepleegd op de Jeugdzorg Plus. Verder zijn de kosten voor 2018 in lijn met 2017 en is de begroting hier voor 2019 inmiddels ook op aangepast | (€ 45.000 voordeel).

nadeel Wmo ZIN 18+

- Bij de Hulp bij het Huishouden is door cao onderhandelingen een extra kostenpost ontstaan van ruim € 35.000. De uitkomsten van de cao onderhandeling zijn sinds november 2018 bekend en hebben - met terugwerkende kracht - een negatief effect op de tarieven HbH. Tevens zijn nog kosten uit 2017 nagekomen van circa € 32.000. Medio 2018 is uit de jaarrekeningcontrole 2017 van Zorg-Lokaal naar voren gekomen dat de eindafrekening voor 2017 gecorrigeerd moest worden. Dit levert een voordeel op van € 80.000 | (€ 10.000 voordeel).
- De kosten van de begeleiding zijn fors gestegen in de laatste maanden van 2018. Dit wordt met name veroorzaakt door kosten individuele begeleiding in de leeftijdscategorie 25 tot 55 jarigen | (€ 40.000 nadeel).

voordeel samenwerking sociaal cultureel domein

- Op basis van de afspraken binnen Maastricht-Heuvelland is een vergoeding ontvangen voor de inzet van de beleidsmedewerker in de regio in 2017. Voorgesteld wordt om het resterend budget a € 32.000 via de reserve overloop in te zetten voor doorontwikkeling sociaal domein | (€ 32.000 voordeel).

voordeel vrijwilligers

- In de begroting 2018 is nog het voorzichtigheidsprincipe gehanteerd, met ingang van 2019 is realistischer begroot. Ook is besloten om de vrijwilligersdag te verzetten naar 2019. Om die reden wordt voorgesteld om het budget a € 10.000 Vrijwilligersdag in 2019 beschikbaar te houden via de reserve overloop. | (€ 38.000 voordeel).

nadeel bestemmingsplannen

- Er is sprake van € 25.000 nadeel als gevolg van niet begrootte inzet van externe expertise. Tevens een nadeel a € 10.000 leges WRO omdat deze door de gewijzigde werkwijze nu geboekt worden op leges centrale balie (thema 4 Bestuur en Dienstverlening) | (€ 35.000 nadeel).

nadeel Milieubeleid / RUD

- Het budget inhuur derden is abusievelijk geschrapt uit de begroting 2018. Zie ook analyse salarissen | (€ 40.000 nadeel).

voordeel afvalstoffenheffing

- Cijfers zijn conform verslaggeving BsGW. Meeropbrengst wordt veroorzaakt door een toename in het aantal huishoudens en aanbiedingen ten opzichte van de begroting | (€ 47.000 voordeel).

voordeel rioleringen en pompgemalen

- In 2017 is het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) gerealiseerd, betreffende lasten zijn echter voorzien in de begroting van 2018. Ook blijken de daadwerkelijke onderhoudslasten aan rioleringen en pompgemalen (inspectiekosten, deelreparaties riolering, doorspuiten en dergelijke) minder dan verwacht | (€ 75.000 voordeel).

voordeel rioolheffing

- Cijfers zijn conform verslaggeving BsGW. Er sprake van een meeropbrengst rioolheffing. Dit kan verklaard worden door een hogere WOZ waarde en meer m³ waterverbruik | (€ 64.000 voordeel).

voordeel WOZL

- De cijfers zijn gebaseerd op de voorlopige jaarrekening van WOZL en WSP Parkstad (ontvangen op 11.03.19). Ten opzichte van de geraamde bedragen, gebaseerd op de 2e begrotingswijziging van WOZL en WSP Parkstad treedt er een voordeel op | (€ 36.000 voordeel).

nadeel sociale dienst Maastricht Heuvelland

- De cijfers zijn gebaseerd op de voorlopige jaarrekening 2018 van SZMH (ontvangen op 28.02.19). Ten opzichte van de ramingen zijn de kosten voor extra inzet sociale recherche € 10.000 hoger. Daarnaast zijn – zoals overeengekomen bij de start van 1UD Maastricht-Heuvelland – desintegratiekosten voor de locaties Gulpen-Wittem en Valkenburg € 41.000 betaald. Deze kosten zijn niet geraamd | (€ 52.000 nadeel).

voordeel inkomensdeel Wet werk en bijstand

- De cijfers zijn gebaseerd op de voorlopige jaarrekening 2018 van SZMH (ontvangen op 28.02.19). De uitkeringen aan cliënten (inclusief loonkostensubsidies en bemiddelingskosten Podium 24) bedragen € 22.000 hoger dan geraamd. De ontvangen rijksbijdrage is echter € 55.000 hoger dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door de ontvangen vangnetregeling 2017 (€ 47.000) en een positieve afwikkeling van voorgaande jaren van € 8.000 | (€ 33.000 voordeel).

voordeel gemeentelijk minimabeleid

- Armoedebeleid: In de jaarrekening 2017 is een verplichting van iets meer dan € 22.000 opgenomen. Dit in afwachting van facturen van de gemeente Maastricht aangaande de uitvoering van diverse, subregionale activiteiten uit actieplan armoede 2017-2019. De gemeente Maastricht neemt betreffende lasten alsnog voor haar rekening waardoor dit gereserveerde budget vrij valt ten gunste van het rekeningresultaat | (€ 22.000 voordeel).
- Ten behoeve van de aanpak intensivering armoedebeleid (actieplan armoede 2017-2019) is in 2018 € 37.000 geraamd. Realisatie in 2018 bedraagt € 21.000. De voorgenomen communicatiemiddelen zijn in 2018 niet ontwikkeld | (€ 16.000 voordeel).
- Uitkeringen: De cijfers zijn gebaseerd op de voorlopige jaarrekening SZMH (ontvangen op 28.02.19). De bijzondere bijstand is € 25.000 hoger dan geraamd. Daarentegen zijn de lasten voor de gemeentelijke regelingen € 10.000 lager dan geraamd. De schuldhelpverlening bedraagt € 5.000 meer dan geraamd | (€ 20.000 nadeel).
- Kwijtscheldingen afvalstoffenheffing en rioolheffing: Zowel de begrotingscijfers als de jaarrekeningcijfers zijn ontleend aan de BsGW. | (€ 22.000 voordeel).

voordeel StartUps

- In 2018 is minder aandacht besteed aan de acquisitie voor StartUps. De huuropbrengst is reeds bijgesteld in de najaarsnota, het budget versterking Euregiole context is toen in stand gehouden. Inmiddels is bekend dat het budget kan vrijvallen ten gunste van het rekeningresultaat | (€ 36.000 voordeel).
- Verhuuropbrengst BMA RWTH zijn begroot in thema 1 BMA Lemiers. Onder de streep resultaatneutraal | (€ 10.000 voordeel).

voordeel regionale samenwerking

- Budget bestaat enerzijds uit € 33.000 regulier budget en met de voorjaarsnota is vooralsnog eenmalig € 20.000 bijgeplust evenementen in de Lijn-50 gemeenten. Het restant budget kan vrijvallen | (€ 35.000 voordeel).

voordeel gemeentefonds

- € 7.000 voordeel ▶ hogere decentralisatie uitkering schulden en armoede dan begroot;
- € 67.000 voordeel ▶ nieuwe decentralisatie uitkering vergoedingen raadsleden kleine gemeenten. Betreft tegemoetkoming rijksoverheid aan kleine gemeenten t.b.v. hogere salarislasten raadsleden.
- € 38.000 voordeel ▶ afrekeningen voorgaande uitkeringsjaren
- (€ 110.000 voordeel)

nadeel stelposten

De taakstelling BOR is nauw verbonden met de reorganisatie van de ambtelijke organisatie. De taakstelling ligt niet alleen op personele kosten, maar ook op planning, uitvoering en bedrijfsvoering van activiteiten in de openbare ruimte. We staan aan de vooravond van een nieuwe werkwijze en bemensing bij BOR. Als beide geïmplementeerd zijn, kan een start gemaakt worden met de invulling van de taakstelling. Het doel blijft het realiseren van de financiële taakstelling. (€ 150.000 nadeel)

nadeel salarissen

- Integraal nadeel salarissen ▶ € 30.000 bestaande uit: bestuur ▶ € 72.000 nadeel (door wetswijziging hogere vergoedingen raadsleden kleine gemeenten, compensatie in algemene uitkering dus budgettair neutraal effect) en ambtelijk apparaat ▶ € 42.000 voordeel | (€ 30.000 nadeel)

nadeel pensioenen oud-wethouders

- Begin 2019 ontving de gemeente Vaals een verzoek tot waardeoverdracht van pensioen voor een oud-wethouder. In het seniorenconvent van 22 april 2019 is dit besproken, waarbij is besloten dat de betaling reeds kan plaatsvinden en de formele besluitvorming (onttrekking uit de algemene reserve) in de voorjaarsnota 2019 zal plaatsvinden. Formeel heeft de vordering van pensioenfonds APG echter betrekking op 2018, waardoor deze lasten genoodzaakt in 2018 verantwoord moeten worden. (€ 126.000 nadeel)

B.2 Mutaties per programma

In dit onderdeel wordt belicht op welke wijze het rekeningresultaat 2018 tot stand is gekomen, gezien vanuit de afwijkingen per programma ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2018.

Rekeningresultaat 2018 (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018			Rekening 2018			Resultaat- afwijking	
Programma's	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Abs.	%
Mens & Voorzieningen	-7.120	463	-6.657	-7.689	702	-6.987	-330	-5%
Wonen & Verkeer	-5.678	3.034	-2.644	-5.969	3.809	-2.160	484	18%
Werk & Economie	-8.680	4.975	-3.705	-8.865	5.465	-3.400	305	8%
Bestuur & Dienstverlening	-3.221	322	-2.899	-3.713	357	-3.356	-457	-16%
Subtotaal programma's	-24.699	8.794	-15.905	-26.236	10.333	-15.903		
Overhead	-2.729	9	-2.720	-2.833	13	-2.820	-100	-4%
Financiering / algemene dekkingsmiddelen	-896	19.562	18.666	-1.578	20.212	18.634	-33	0%
Totaal	-28.324	28.365	41	-30.647	30.558	-89		

Rechtmatigheid – begrotingscriterium

Voorgaand zijn steeds de verschillen belicht tussen de oorspronkelijke ramingen in de begroting 2018 en de uiteindelijke realisatie in de jaarrekening 2018. Aangegeven is dat een deel van deze wijzigingen reeds door de gemeenteraad bij eerdere raadsbesluiten is geaccordeerd. In de financiële verordening gemeente Vaals 2017, welke 6 februari 2017 door de Raad is vastgesteld, zijn bepalingen opgenomen omtrent het al dan niet autoriseren van begrotingsoverschrijdingen. In art. 3 lid 2a is opgenomen dat de Raad overschrijdingen, die per programma het totaal van de programmalasten niet met € 15.000 te boven gaan, niet vooraf behoeft te autoriseren.

De wijzigingen, die bij het opmaken van de jaarrekening naar voren komen, zijn per definitie nog niet door de Raad geautoriseerd. Door het vaststellen van de jaarrekening stemt de Raad achteraf in met de gehele verantwoording en verleent het College op die manier decharge van het gevoerde bestuur en de financiële verantwoording. De niet eerder geautoriseerde overschrijdingen, hoger dan € 15.000 per programma, zijn strikt genomen onrechtmatig. Echter de overschrijdingen waarbij het College bij het doen van de uitgaven binnen het door de Raad uitgezette beleid is gebleven, betreft de accountant niet bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden afgegeven. De accountant stelt de bedragen, waarvan het

College in de jaarrekening heeft aangegeven, dat ze nog door de Raad geautoriseerd dienen te worden, in het accountantsverslag aan de orde.

Rekeningresultaat 2018 (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018 na wijzigingen			Rekening 2018		
Programma's	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Mens & Voorzieningen	-8.004	514	-7.490	-7.689	702	-6.987
Wonen & Verkeer	-5.605	3.028	-2.577	-5.969	3.809	-2.160
Werk & Economie	-8.832	5.321	-3.511	-8.865	5.465	-3.400
Bestuur & Dienstverlening	-3.815	338	-3.477	-3.713	357	-3.356
Subtotaal programma's	-26.256	9.201	-17.055	-26.236	10.333	-15.903
Overhead	-2.762	9	-2.753	-2.833	13	-2.820
Financiering / algemene dekkingsmiddelen	-731	20.147	19.416	-1.578	20.212	18.634
Totaal	-29.749	29.357	-392	-30.647	30.558	-89

Geconstateerd is dat bij programmaonderdelen Wonen & Verkeer, Werk & Economie, Overhead en Financiering / algemene dekkingsmiddelen de overschrijdingen van de werkelijke totale lasten, afgezet tegen de laatst bijgestelde begroting, de vooraf toegestane marge van € 15.000 te boven gaan. De lasten zijn met respectievelijk € 364.000, € 33.000, € 71.000 en € 745.000 overschreden. De hogere lasten in programma Wonen & Verkeer zijn met name gelegen in de post 'kwalitatief onderhoud wegen'. Daar is sprake van hogere kosten doordat werkzaamheden uit de afgelopen jaren zijn doorgeschoven naar 2018. Uiteindelijk heeft per saldo een (niet begrote) onttrekking uit de egalisatie-voorziening wegen plaatsgevonden, wat ook leidt tot hogere baten. De hogere lasten in programma Werk & Economie worden met name veroorzaakt door de lasten gemoeid met stadspromotie. Deze worden conform raadsbesluit onttrokken uit de algemene reserve, echter zijn de kosten verantwoord in de exploitatie onder dit programma. De hogere lasten bij de post 'overhead' zijn met name gelegen in een hogere doorberekening van salarislaster en kosten gemoeid met digitale dienstverlening (onttrekking uit reserve communicatie). Tot slot is de overschrijding van programmaonderdeel financiering / algemene dekkingsmiddelen te verklaren doordat taakstellingen als geprognostiseerde lagere kosten hier begroot zijn, echter gerealiseerd zijn op diverse exploitatieposten in de inhoudelijke programma's.

B.3. Realisatie dekkingsplan

Bij de totstandkoming van de begroting 2018 is dekkingsplan opgesteld dat bestond uit enkele onttrekkingen uit reserves, naast de onttrekkingen die reeds in eerdere begrotingen zijn gevoteerd. In onderstaand overzicht is zichtbaar hoe de geprognostiseerde onttrekkingen zijn gerealiseerd.

Dekkingsplan 2018	Raming	Realisatie	Toelichting
Inzet reserves:			
Dekking incidentele kosten doorontwikkeling digitalisering uit algemene reserve	38.000	28.000	Nog niet volledig uitgegeven, restant blijft in reserve voor 2019.
Dekking ICT raadsleden uit algemene reserve	10.000	3.000	Kosten lager uitgevallen
Dekking egalisatie tarief afvalstoffenheffing uit reserve egalisatie belastingtarieven	170.000	170.000	
Dekking wijkdeals groen uit algemene reserve	50.000	0	Niet besteed in 2018, blijft intact voor 2019.
Dekking bijdrage omroep Krijtland uit reserve communicatie	8.000	8.000	
Dekking kwaliteitsverbetering openbaar groen uit reserve toerisme	24.000	20.000	Kosten lager uitgevallen.
Dekking Arbo-kosten en opleidingskosten uit reserve personeel	40.000	40.000	
Dekking onderzoeksfase grensovergang Maastrichterlaan uit algemene reserve	5.000	0	Niet uitgevoerd, bedrag blijft in reserve voor 2019.

Dekking onderzoeksfase 3 ^e fase infrastructuur centrum uit algemene reserve	15.000	0	Niet uitgevoerd, bedrag blijft in reserve voor 2019.
Dekking werkbudget omgevingswet uit reserve bestemmingsplannen	25.000	21.000	Niet volledig uitgegeven, restant blijft in reserve voor 2019.
Dekkingsplan 2018	385.000	290.000	

B.4. Realisatie P.M.-posten

Naast bovengenoemd dekkingsplan is in de begroting 2018 tevens gewezen op een aantal zogenaamde p.m.-posten. Bij deze posten kon bij het opstellen van de begroting niet concreet worden aangegeven wat de financiële impact ervan zou zijn. Voor deze posten werd derhalve geen bedrag geraamd. Wat dat betreft hielden deze posten een zodanig risico in, dat bij het oordeel omtrent de financiële positie hiermee rekening moest worden gehouden. In het volgende overzicht blijkt in welke mate deze posten tot consequenties voor de jaarrekening 2018 hebben geleid. Hier wordt ingegaan op de p.m.-posten die voor begrotingsjaar 2018 verwacht werden.

In de begroting opgenomen P.M.-posten	Realisatie	Toelichting
Kleine financiële impact		
Het onderhoud aan bruggen / kunstwerken en graffitiwrijving is vanaf deze begroting PM geraamd, omdat de omvang daarvan niet te bepalen is. Reparaties gebeuren op basis van visueel inspecteren en controleren. Een regelmatige jaarlijkse cyclus zit hier niet in. De afgelopen jaren schommelden de werkelijke uitgaven op dit onderdeel tussen de € 0 en € 7.000.	€ 3.120	Het brugdek van het EK-2000 pad is in 2018 gereinigd.
Gemeenten zijn op grond van art. 21 van de Wet Lijkbezorging verantwoordelijk voor lijkbezorging van overledenen, indien niemand anders (nabestaanden) daarin voorziet. Of dit voorkomt en in welke mate, en de daarmee gemoeide kosten, is vooraf niet te voorspellen. Vandaar dat deze post als PM-post staat geraamd.	€ 1.500	In 2018 heeft de gemeente moeten zorgdragen voor één lijkbezorging.
Totaal consequenties	€ 4.620	

C. Rekeningresultaat vóór en na reserveringen

De rekening 2018 sluit met een nadelig verschil tussen baten en lasten van € 89.000. Toch is dit resultaat niet puur het verschil tussen baten en lasten. Wat hierin meespeelt zijn de onttrekkingen, alsmede de toevoegingen aan reserves. Met andere woorden, het resultaat komt mede tot stand door deels de zogenaamde "gemeentelijke spaarpotten" aan te wenden en/of aan te vullen. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV) dient het totale begrotings- en jaarrekeningresultaat echter zowel inclusief als exclusief de onttrekkingen aan reserves inzichtelijk te worden gemaakt. Uit onderstaand overzicht blijkt dat als wordt afgezien van onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves, sprake is van een exploitatiesaldo van € 1.132.000 negatief. Onderstaand wordt gespecificeerd aangegeven hoe we vanuit dit tekort tot het nadeel van € 89.000 zijn gekomen.

Analyse rekeningresultaat vóór en ná reserveringen (bedragen * € 1.000)			
Programma-resultaten excl. reserveringen	Lasten	Baten	Saldo
Mens & Voorzieningen	-7.689	702	-6.987
Wonen & Verkeer	-5.969	3.809	-2.160
Werk & Economie	-8.865	5.465	-3.400
Bestuur & Dienstverlening	-3.713	357	-3.356
Overhead	-2.833	13	-2.820
Totaal programma's	-29.069	10.346	-18.723
Financiering/Algemene dekkingsmiddelen	-989	18.580	17.591
Resultaat vóór reserveringen	-30.058	28.926	-1.132
Reserveringen per programma	Toevoegingen	Onttrekkingen	
<u>Mens & Voorzieningen</u>			
Onttrekking reserve Uniformenfonds t.b.v. tenues / uniformen verenigingen		3	
Onttrekking reserve WMO inzake tekort WMO 2018		21	

Analyse rekeningresultaat vóór en ná reserveringen (bedragen * € 1.000)			
<u>Wonen & Verkeer</u>			
Onttr. alg. res. dekking voormalige bijschr. boekwaarde bestemmingspl.		113	
Onttrekking algemene reserve t.b.v. grafmonument Tyrell		29	
Onttrekking reserve bestemmingsplannen t.b.v. natuurkaart		7	
Onttrekking reserve bestemmingsplannen t.b.v. werkbudget omgevingswet		21	
Onttrekking reserve bestemmingsplannen t.b.v. veegplan buitengebied		3	
Onttrekking reserve bestemmingsplannen t.b.v. archeologisch advies		1	
Onttrekking res. nieuwe gemeentewerf t.b.v. kapitaallasten gemeentewerf		28	
Onttrekking reserve parkeren t.b.v. kapitaallasten parkeervoorzieningen		4	
Onttrekking reserve toerisme inzake kwaliteitsverbetering openbaar groen		20	
Onttr. reserve egalisatie belastingtarieven overschot product afval 2016		176	
Onttr. reserve egalisatie belastingtarieven overschot product riool 2016		164	
Toevoeging reserve parkeerfonds t.b.v. storting particulier initiatief	-24		
<u>Werk & Economie</u>			
Onttrekking algemene reserve inzake stadspromotie		48	
Onttrekking algemene reserve tbv onderzoek alternatieve functie gem.huis		26	
Onttrekking algemene reserve t.b.v. Hammer Series		23	
Onttrekking reserve re-integratie t.b.v. kosten sociaal rechercheur		30	
<u>Bestuur & Dienstverlening</u>			
Onttrekking algemene reserve t.b.v. ICT raadsleden		3	
Toevoeging reserve gemeentefonds	-15		
<u>Overhead</u>			
Onttrekking algemene reserve t.b.v. doorontwikkeling digitalisering		28	
Onttr. reserve communicatie & voorlichting inzake digitale dienstverlening		22	
Onttr. reserve communicatie & voorlichting inzake bijdrage lokale omroep		8	
Onttr. Res. frictiekosten ambt.org. t.b.v. reorganisatiekosten 2018		78	
Onttrekking reserve overloop 2017 t.b.v. exploitatie 2018		106	
Onttrekking reserve personeel inzake ARBO-aangelegenheden		10	
Onttrekking reserve personeel inzake strategisch opleidingsplan		30	
<u>Mutaties tussen reserves / voorzieningen</u>			
Onttrekking algemene reserve t.b.v. vorming reserve overloop 2017		106	
Onttr. alg. reserve t.b.v. voeding voorz. Uitkeringen gewezen wethouders		80	
Onttrekking alg. res. t.b.v. reserve egalisatie belastingtarieven (begr. 2018)		248	
Onttrekking alg. res. t.b.v. res. egalisatie belastingtarieven res.best 2017)		196	
Toevoeging reserve overloop t.b.v. resultaatbestemming 2017	-106		
Toev. reserve egalisatie belastingtarieven t.b.v. resultaatbestemming 2017	-196		
Toev. Reserve egalisatie belastingtarieven (begr. 2018)	-248		
Totaal reserveringen	-589	1.632	1.043
Resultaat ná reserveringen	-30.647	30.558	-89

Bij de meeste onttrekkingen- en toevoegingen gaat het veelal om reeds jaren geleden ingezet beleid, welke structureel in de begroting en rekening zijn opgenomen (zoals bijvoorbeeld kapitaallasten gemeentewerf,

effecten algemene uitkering, bijdrage lokale omroep, e.d.). Alle mutaties in de reserves zijn op grond van een raadsbesluit uitgevoerd.

D. Reserves en voorzieningen

Voor een juist inzicht in de financiële positie is het van groot belang om de omvang van het eigen vermogen van de gemeente nader te beschouwen. Dit eigen vermogen wordt gevormd door de reserves. We onderscheiden daarbij de algemene reserve, die dienst doet als zogenaamde “buffer” voor toekomstige incidentele tegenvallers, enerzijds en de bestemmingsreserves, gelden die opzij gezet zijn voor specifieke bestemmingen, anderzijds. Verder is het ook van belang om oog te hebben voor de omvang en vooral de toereikendheid van de diverse voorzieningen, waarmee toekomstige risico's en verplichtingen zoveel mogelijk dienen te worden afgedekt. In onderstaand overzicht wordt de omvang (en het verloop) van de diverse reserves en voorzieningen in 2018 ten opzichte van de begroting 2018 neergezet.

Verloop reserves / voorzieningen	Begroting 2018			Jaarrekening 2018		
(bedragen * € 1.000)	Begin 2018	Mutaties 2018	Eind 2018	Begin 2018	Mutaties 2018	Eind 2018
Algemene reserve	6.851	-466	6.385	6.800	-1.466	5.334
Bestemmingsreserves	2.706	-257	2.449	2.788	-145	2.643
Totaal reserves	9.557	-723	8.834	9.588	-1.611	7.977
Voorzieningen	1.642	-195	1.447	2.000	-742	1.258
Totaal reserves en voorzieningen	11.199	-918	10.281	11.588	-2.353	9.235

De afwijking in de saldi 'begin 2018' wordt veroorzaakt door effecten vanuit besluiten die genomen zijn tussen de besluitvorming van de begroting 2018 (november 2017) en de jaarrekening 2017 (juni 2018).

De reserves en voorzieningenportefeuille is met ruim € 2 miljoen afgenomen naar € 9.235.000. De resultaatbestemming van deze jaarstukken is in bovenstaande saldi echter nog niet meegenomen. Onderstaand worden de mutaties in dit jaar nader belicht.

Mutaties reserves / voorzieningen 2018	Beginsaldo	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindsaldo
Algemene reserve	6.800.000	0	-1.466.000	5.334.000
Onttr. t.b.v. voeding voorz. uitkeringen gewezen wethouders			-80.000	
Onttrekking t.b.v. doorontwikkeling ICT / digitalisering			-28.000	
Onttrekking t.b.v. ICT raadsleden			-3.000	
Onttrekking t.b.v. stadspromotie			-48.000	
Onttr. t.b.v. voormalige rentebijzchr. BP Von Clermontpark			-113.000	
Onttrekking jaarrekeningsaldo 2017			-567.000	
Onttrekking t.b.v. voeding reserve overloop 2017			-106.000	
Onttrekking t.b.v. voeding res. Egalisatie belastingtarieven			-443.000	
Onttrekking t.b.v. Hammer series			-23.000	
Onttrekking t.b.v. restauratie grafmonument Tyrell			-29.000	
Onttrekking t.b.v. onderzoek alternatieve functies gem.huis			-26.000	
Bestemmingsreserves	2.788.000	588.000	-733.000	2.643.000
Toevoeging saldoaanvulling reserve gemeentefonds		15.000		
Toevoeging reserve overloop 2017		106.000		
Toevoeging res.bestemming 2017 → egalisatie bel.tarieven		196.000		
Toevoeging begr. 2018 → egalisatie belastingtarieven		247.000		
Toevoeging parkeerbonds particulier initiatief		24.000		
Onttrekking reserve overloop 2017 tgv exploitatie 2018			-106.000	
Onttrekking t.b.v. bijdrage omroep Krijtland			-8.000	
Onttrekking t.b.v. intensivering digitale dienstverlening			-22.000	
Onttrekking t.b.v. uniformenfonds			-3.000	
Onttrekking t.b.v. reorganisatiekosten 2018			-78.000	

Mutaties reserves / voorzieningen 2018	Beginsaldo	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindsaldo
Onttrekking t.b.v. werkbudget omgevingswet			-21.000	
Onttrekking t.b.v. veegplan buitengebied			-3.000	
Onttrekking t.b.v. natuurkaart			-7.000	
Onttrekking t.b.v. archeologisch advies			-1.000	
Onttrekking t.b.v. dekking kapitaallasten gemeentewerf			-28.000	
Onttrekking t.b.v. dekking kapitaallasten parkeerapparatuur			-4.000	
Onttrekking t.b.v. kwaliteitsverbetering openbaar groen			-20.000	
Onttr. t.b.v. rekeningres. 2016 egalisatie belastingtarieven			-170.000	
Onttrekking t.b.v. egalisatie tarief afvalstoffenheffing			-170.000	
Onttrekking t.b.v. opleidingsplan			-30.000	
Onttrekking t.b.v. arbo-aangelegenheden			-10.000	
Onttrekking t.b.v. inzet sociaal rechercheur			-30.000	
Onttrekking t.b.v. WMO 2018			-21.000	
Voorzieningen	2.000.000	88.000	-830.000	1.258.000
Toevo. aanvulling saldo voorz. uitk. gewezen wethouders		80.000		
Toevo. egalisatie onderhoudslasten gemeentelijke gebouwen		3.000		
Toevoeging voeding voorziening dubieuze debiteuren		5.000		
Onttrekking t.b.v. wachtgelduitkeringen gewezen wethouders			-37.000	
Onttrekking t.b.v. oninbare belastingdebiteuren			-100.000	
Onttrekking t.b.v. kwalitatief onderhoud wegen			-593.000	
Onttrekking t.b.v. egalisatie lasten openbare verlichting			-8.000	
Onttrekking t.b.v. restauratie buitenmuren gemeentehuis			-92.000	

E. Besluitvorming jaarrekening

Met het vaststellen van de jaarstukken 2018 verleent de gemeenteraad het college van burgemeester en wethouders decharge over het gevoerde beleid van 2018. Daarnaast wordt de raad gevraagd in te stemmen met de bestemming van het negatieve jaarrekeningresultaat van € 89.000.

Voorgesteld wordt:

1. Het negatieve rekeningresultaat 2018 ad € 89.000 ten laste te brengen van de algemene reserve;
2. Een bedrag ad € 135.000 van de algemene reserve toe te voegen aan de reserve overloop, zijnde niet in 2018 ingezette budgetten waarvan de overtuiging bestaat dat deze budgetten in 2019 ingezet zullen worden voor het uitvoeren / afwikkelen van deze activiteiten;
3. Een bedrag van € 233.000 van de algemene reserve toe te voegen aan de reserve egalisatie belastingtarieven, zijnde de overschotten van de afvalstoffenheffing (€ 98.000) en de rioolheffing 2018 (€ 135.000). Dit bedrag zal in 2020 vrijvallen ter bepaling van het tarief 'vast deel' afvalstoffenheffing;

Opbouw reserve overloop:

- € 7.000 budget speeltoestel speelterrein De Bende;
- € 21.000 budget HomeStart en Kies/Rots/Water trainingen;
- € 3.000 budget ontwikkeling toegangsmodel sociaal domein;
- € 32.000 restant budget samenwerking sociaal-cultureel domein;
- € 10.000 budget vrijwilligersdag;
- € 12.000 restant budget beheerapplicaties groen | riool | wegbeheer;
- € 8.000 budget aankoop Schuttebergseweg;
- € 20.000 restant budget opwaarderen Protestantse begraafplaats;
- € 22.000 restant budget GBA en vastgoedbeheer.

Deze resultaatbestemming resulteert in een netto afname van de algemene reserve ad € 457.000.

Deel 2.

PROGRAMMAVERANTWOORDING 2018

Als gemeenschap bouwt Vaals binnen dit programma aan een samenleving waarin de gemeente dicht bij de inwoners staat, waarin de kwaliteit van leven goed is en waarin iedereen naar vermogen kan meedoen.

Doelstellingen en bereikte resultaten

Mensen zijn primair zelf verantwoordelijk voor hun keuzes op het gebied van opgroeien, opvoeden, scholing, inkomen en hulp. Sommige mensen hebben hier (tijdelijk) ondersteuning bij nodig. In het programmaplan 2018 hebben we gesteld als gemeente te ondersteunen op vier dimensies namelijk meedoen, versterken eigen kracht, actief helpen en deels of volledig overnemen indien nodig. Kortom het bevorderen van zelfstandigheid en participatie.

Daarnaast kent het coalitieakkoord 2018-2022 o.a. de volgende ambities waar we het afgelopen jaar aan gewerkt hebben.

- doortrekken lijn decentralisaties sociaal domein, sturen naar verdere verbeteringen
- staan voor een goede bibliotheek en inzetten op leesbevordering
- de huisvesting in gebouwen met maatschappelijk functies borgen

Sinds 1 januari 2015, de decentralisatie in het sociaal domein, is met de transitie vooral ingezet op het waarborgen van de continuïteit van zorg en ondersteuning voor de burger. In 2018 was het tijd om op onderdelen de balans op te maken. Een aantal voorzieningen binnen onze aanpak zijn getoetst en beoordeeld op de mate waarin deze voorliggende voorzieningen bijdragen aan de doelstellingen van dit programma. Er zijn onderzoeken uitgevoerd naar de aanpak Beweegmakelaar, het steunpunt mantelzorg, de basis- en cliëntondersteuning door MEE en de vrijwilligerscentrale. Deze onderzoeken zijn ondersteunend in de keuzes voor de verdere koers en doorontwikkeling in het sociaal domein.

Binnen de huidige maatschappelijke ontwikkelingen wordt het appel op mensen om mee te kunnen doen, zelfredzaam en zelfstandig te zijn, voor zichzelf en voor elkaar te zorgen, steeds groter. De **aanpak Beweegmakelaar** biedt individuele ondersteuning aan kwetsbare cliënten om de zelfstandigheid en participatie te bevorderen of te behouden. Onderzoek heeft uitgewezen dat, wanneer de Beweegmakelaar niet zou worden ingezet, naar verwachting 30-50% van de cliënten zou instromen in een duurdere maatwerkvoorziening.

De resultaten worden op verschillende gebieden behaald. Een aantal effecten (35%) worden behaald op de taken van het Sociaal Domein zoals de Wmo en Participatiewet. Dit betekent dat zonder de inzet van de Beweegmakelaar de betreffende cliënten een maatwerkvoorziening vanuit de Wmo of bijvoorbeeld een bijstandsuitkering hadden ontvangen. Voor iedere euro die op dit moment wordt geïnvesteerd in de aanpak wordt bijna drie euro 'terugverdiend'. Met terugverdiend bedoelen we dat de bespaarde kosten 3x zo hoog zijn als de geïnvesteerde kosten. In 2018 heeft de Beweegmakelaar 61 cliënten ondersteund en oplossingen gevonden in het sociale netwerk dan wel voorliggend veld. Voor al deze cliënten bleken deze oplossingen voldoende. Bij 14 cliënten is zelfs aantoonbaar een maatwerkvoorziening voorkomen. In de toekomstige ontwikkeling binnen het sociaal domein vormt deze aanpak de basis voor het nieuwe toegangsmodel, waarbij we opschalen indien nodig in plaats van afschalen als het kan.

De subsidie aan **Steunpunt Mantelzorg Zuid** verliep t/m 2017 via centrumgemeente Maastricht. De gemeente Maastricht belastte de kosten door naar de Heuvellandgemeenten, waar de gemeente Vaals onderdeel van uitmaakt. Per 2018 betaalt de gemeente Vaals rechtstreeks aan Steunpunt Mantelzorg Zuid. Bij Steunpunt Mantelzorg Zuid staan 203 cliënten ingeschreven uit de gemeente Vaals. Dit betreffen alleenstaande hulpvragers en mantelzorgers. Steunpunt Mantelzorg Zuid heeft per gemeente een vaste consulent die de contacten met de mantelzorgers onderhoudt en de groepsactiviteiten organiseert en begeleidt die in de gemeente aangeboden worden. Bij Steunpunt Mantelzorg Zuid zijn in 2018 153 mantelzorgers bekend. Een aandachtspunt blijkt de zichtbaarheid, bekendheid en daardoor toegankelijkheid van Steunpunt Mantelzorg Zuid in de gemeente Vaals. Inwoners uit de gemeente Vaals zijn niet gericht op Maastricht en zullen daarom ook niet snel naar de locatie in Maastricht reizen. De komende tijd zal de inzet nadrukkelijk geëvalueerd worden.

Sinds 2015 heeft de gemeente Vaals haar activiteiten op het gebied van **basis- en cliëntondersteuning** belegd bij stichting MEE. Vaals kent een zeer diverse, maar ook zware problematiek waarvan ook een duidelijke afspiegeling te zien is bij MEE. Veel voorkomend is huiselijk geweld, verslavingsproblematiek, huisvestingsproblemen, financiële problemen, huurachterstanden, eenzaamheid, psychiatrie, verwarde personen en armoede. Daarnaast komen ook enkelvoudige vragen bij MEE terecht zoals hulp bij het invullen van formulieren als ook vragen over diverse regelingen. Ongeveer driekwart van de personen die zich melden bij het spreekuur is bijstandsgerechtigd.

Van de mensen die zich melden bij MEE is volgens inschattingen 80% van niet-westerse afkomst. Opvallend is het groot aantal vragen op het gebied van schuldenproblematiek. Volgens MEE melden zich momenteel gemiddeld zo'n drie nieuwe cliënten per week op het vlak van financiële problematiek. In de Brede school wordt voor de enkelvoudige vragen (ongeveer 160 mensen in 2018) ter ontlasting van MEE, ondersteuning vanuit de gemeente geboden. Ook wordt de Beweegmakelaar meer in positie gebracht bij diverse problematieken.

Sinds 2012 heeft Vaals, in het kader van de participatiesamenleving de **Vrijwilligerscentrale** (verder te noemen VWC) en Vaals Helpt opgezet om inhoud te geven aan burgerkracht. De VWC helpt mensen bij het zoeken naar passend vrijwilligerswerk. Vaals Helpt biedt een laagdrempelig aanbod van vrijwillige diensten waarmee vaak een maatwerkvoorziening wordt voorkomen. Er staan 343 vrijwilligers (uit Vaals) ingeschreven bij de VWC. Waarvan 18 nieuwe inschrijvingen in 2018. Er hebben in 2018 slechts 14 matches plaatsgevonden. Ook dit vraagt een andere werkwijze en visie op vrijwilligerswerk waar we nadrukkelijk mee aan de slag gaan. De VWC faciliteert, ondersteunt en begeleidt ook burgerinitiatieven. Voorbeeld hiervan is de 'hoeskamer va Viele' en de minibieb. Ook wordt ondersteuning en begeleiding geboden aan groepen vrijwilligers die zich onder andere bezig houden met het geven van Nederlandse les (18 deelnemers), de voedselbank en het bieden van hulp bij het invullen van belastingformulieren (251 ondersteuningsvragen).

Vaals Helpt, als onderdeel van de vrijwilligerscentrale, bestaat uit de boodschappendienst, de strijkservice, scootmobielpool, de klussendienst, het klapperproject en het marktbezoek. De ondersteuning vanuit Vaals Helpt voorkomt de inzet van een maatwerkvoorziening. Dit betekent vanuit voorzichtige aannames dat iedere geïnvesteerde euro in Vaals Helpt, € 2,39 oplevert.

Vanuit de armoedeaanpak Kansen voor alle kinderen kent de **Ruilwinkel** vanaf de start in maart een succesvolle ontwikkeling. Het ruilaspect heeft snel resultaten opgeleverd. Meer dan 15.000 artikelen zijn ingebracht en geruild. Hierbij wordt ook samengewerkt met andere maatschappelijke initiatieven zoals Kledingbank Limburg en de Voedselbank. Hiermee draagt de Ruilwinkel bij aan duurzaamheid en hergebruik van spullen. Mensen met een smalle beurs kunnen ook terecht bij de Ruilwinkel. Eind 2018 waren er al ongeveer 850 leden (mei 2019 1100 leden).

Het leeraspect levert ook veel resultaten op. In de voorbereidende fase en na de opening waren al meer dan 30 vrijwilligers betrokken. Deze zijn vaak afkomstig uit kwetsbare doelgroepen waardoor de winkel bijdraagt aan het vergroten van zelfstandigheid en participatie. 2 Vrijwilligers zijn in 2018 bemiddeld naar betaald werk en 2 vrijwilligers naar een voltijds opleiding. De Ruilwinkel is laagdrempelig en aantrekkelijk en heeft daardoor ook een functie ontmoetingsplek.

In de gemeente Vaals wordt het programma **voor en vroegschoolse educatie (VVE)** met verschillende partijen vorm gegeven. Dit programma ondersteunt en stimuleert kinderen met een taalachterstand in hun ontwikkeling. Begin 2018 heeft de gemeente Vaals aangegeven bij de inspectie van Onderwijs, vanuit een lerende houding, graag in aanmerking te komen voor de pilot herijken toezicht voor- en vroegschoolse educatie en kinderopvang. Deze pilot toetst of de gemeente voldoet aan de wettelijke eisen, toezicht, handhaving en kwaliteit van VVE. Belangrijk hierbij is de regierol van de gemeente en de sturing op samenwerking en resultaat. Begin 2019 zijn de uitkomsten van de pilot bekend geworden. Met deze input zal in de loop van 2019 het VVE-beleidsplan worden vastgesteld.

De provinciale regeling **nadere subsidieregels Bibliotheek en Maatschappij** biedt mogelijkheden voor gemeenten om in samenwerking met bibliotheken, de aanpak van laaggeletterdheid een nieuwe impuls te geven, met als voorwaarde dat deze projecten structureel ingebed worden.

In september 2017 is reeds het startsein gegeven voor een gerichte en gezamenlijke aanpak van laaggeletterdheid in Maastricht en Heuvelland. Dat gebeurde door de ondertekening van het Taalakkoord door de Coalitie Laaggeletterdheid Maastricht-Heuvelland. Met deze gezamenlijke aanpak kon een aanvraag inzake de nadere subsidieregels Bibliotheek en Maatschappij bij de provincie ingediend worden. Op 17 december 2018 publiceerde de provincie de nieuwe subsidieregeling. Op dit moment lopen de voorbereidingen rondom deze aanvraag.

Om te komen tot de toekomstige invulling van de **bibliotheek** was op basis van juridische advisering een Europese aanbesteding noodzakelijk. Na een adequate voorbereiding is de Europese aanbesteding in september 2018 in de markt gezet. Helaas hebben we de enige ontvangen inschrijving ongeldig moeten verklaren. Hierna zijn afspraken gemaakt met Stichting Heuvelland Bibliotheken om de continuïteit van de bibliotheek in 2019 te waarborgen. De gemeenteraad heeft voor 2019 een aanvullende subsidie ter beschikking gesteld. Het traject om te zorgen dat Vaals de komende jaren over een goede, robuuste en toekomstbestendige bibliotheek beschikt is vervolgens verder opgepakt. Hierbij wordt een positieve afronding voor de zomer van 2019 nagestreefd.

Na de aankoop van de **uitvoeringszaal Bergzicht in Vijlen** is medio mei 2018 de nieuwe exploitant gestart. Voor het continueren van het gebruik van de zaal door het verenigingsleven zijn goede afspraken met de nieuwe exploitant gemaakt. Het behouden van Bergzicht als 'hart' van de gemeenschap in Vijlen is hiermee gelukt. De kosten voor Bergzicht zijn gedekt uit de huurinkomsten en de krimpelden waardoor deze budgettair neutraal

in de jaarrekening 2018 is verwerkt.

Binnen de samenwerking Maastricht Heuvelland met als onderliggend document de **Toekomstagenda** zijn in 2018 een aantal regionale en beleidsmatige projecten uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn het versterken van de eigen kracht, met name op het jeugddomein, alsmede de overgang tussen 18- en 18+ van Jeugd naar Wmo. Op het gebied van cliënttevredenheid is een regionaal en breed onderzoek uitgevoerd waarbij de resultaten worden gebruikt voor aanvullende beleidsplannen en verdiepingen. Naast de beleidsmatige aanpak omvat deze Toekomstagenda tevens een monitor waarin cijfers m.b.t. het Sociaal Domein van de gehele regio verzameld worden en als onderligger dienen voor de (bij)sturing op de beleidsmatige projecten.

Samen met Maastricht is Vaals in november gestart met de **pilots integraal gebiedsgericht werken en vraagverheldering** binnen het sociaal domein. De eerste ervaringen zijn positief, vooral met betrekking tot het integraal werken. Problematiek van burgers raakt immers vaak meerdere domeinen. In het gemeentehuis in Vaals zitten elke donderdag de consultants p-wet, Wmo en jeugd fysiek bij elkaar. Ook onderwijs, de leerplichtambtenaar sluit regelmatig aan. Kennisoverdracht wordt als belangrijke meerwaarde ervaren. Kennis en ontmoeting wordt inmiddels verbreed naar alle voorliggende voorzieningen. In mei 2019 zal deze pilot geëvalueerd worden.

We hebben in 2018 verder doorontwikkeld op het vlak van **bedrijfsvoering** waardoor we als gemeente steeds meer in staat zijn om (bij) te sturen. We hebben met name op het vlak van managementinformatie een doorontwikkeling hebben gemaakt. Daarnaast wordt extra, vanuit bedrijfsvoering, ingezet op themaonderzoeken zoals bijvoorbeeld het uitgevoerde effecten-onderzoek van 'De aanpak beweegmakelaar'. Op basis van de verbeterde informatievoorziening worden ook aanvullende controles en acties uitgezet om de kosten te verlagen alsmede het gevoerde beleid bij te sturen.

Financieel gezien gaat een groot bedrag van de gemeentelijke begroting op in het Sociaal Domein. De kosten voor met name Wmo en de hiermee samenhangende cliënten nemen verder toe.

Wmo	2016	2017	2018
Aantal Wmo meldingen + klantgesprekken	803	1.099	1.017
Aantal unieke cliënten Wmo Huishoudelijke hulp	318	345	361
Aantal unieke cliënten Wmo Begeleiding	143	136	157
Aantal unieke cliënten overige Wmo-voorzieningen	216	235	275

Voor wat betreft jeugd is het aantal cliënten en arrangementen wel gestegen maar zijn de kosten licht gedaald. Hierbij zetten we binnen onze bedrijfsvoering extra in om grip te krijgen op dit domein, bijvoorbeeld op verwijzingen via de alternatieve route. Het aandeel dat via de alternatieve route verloopt blijft fors en de invloed die we hier op kunnen uitoefenen is zeer beperkt. Dit maakt het extra belangrijk om de administratieve processen voor dit element op orde te hebben.

Jeugd	2016	2017	2018
Aantal unieke jeugdigen	115	145	171
Aantal ingezette jeugdarrangementen	188	208	255
Percentage inzet via alternatieve route	50%	42%	44%

Zoals in deze programmaverantwoording is terug te lezen worden diverse acties en projecten opgestart om de kosten en grip op het Sociaal Domein te verbeteren.

Helaas heeft zich in 2018 niets voorgedaan t.a.v. de leegstaande **Grenslandhal**. Wel zijn er enkele vragen geweest vanuit het verenigingsleven/samenleving om de ruimte te mogen gebruiken voor sportactiviteiten. Aangezien het beleid is om de hal af te stoten en de indoor-sportactiviteiten ook geconcentreerd zijn in de nieuwe hal, aangezien opnieuw in gebruik stellen ook wederom meer onderhoud etc. met zich meebrengt, komt het college aan dit soort verzoeken niet tegemoet.

Wat heeft het gekost?

Jaarrekening MENS en VOORZIENINGEN				bedragen x € 1.000
	realisatie 2017	raming 2018 (begroting)	raming 2018 (na wijzigingen)	realisatie 2018
Lasten:				
Leefbaarheid buurten & wijken	-54	-57	-57	-47
Jeugd & Jongeren	-2.055	-1.966	-2.216	-1.941
Onderwijs	-844	-607	-614	-614

Jaarrekening MENS en VOORZIENINGEN				bedragen x € 1.000
	realisatie 2017	raming 2018 (begroting)	raming 2018 (na wijzigingen)	realisatie 2018
Ouderenzorg	-15	-15	-15	-31
Maatschappelijke ondersteuning	-2.329	-2.306	-2.841	-2.931
Gezondheidszorg	-373	-379	-384	-399
Vrijwilligers	-179	-211	-199	-190
Cultureel verenigingsleven	-313	-468	-506	-388
Kunst & vorming	-294	-283	-303	-262
Sport	-897	-828	-869	-886
Totaal lasten:	-7.353	-7.120	-8.004	-7.689
Baten:				
Leefbaarheid buurten & wijken	0	0	0	0
Jeugd & Jongeren	3	3	3	3
Onderwijs	241	56	56	98
Ouderenzorg	0	0	0	0
Maatschappelijke ondersteuning	297	175	262	260
Gezondheidszorg	0	0	0	0
Vrijwilligers	112	85	85	118
Cultureel verenigingsleven	59	99	63	140
Kunst & vorming	11	5	5	11
Sport	61	40	40	72
Totaal baten:	784	463	514	702
Saldo programma:	-6.569	-6.657	-7.490	-6.987

Toelichting realisatie versus raming na wijzigingen

Leefbaarheid buurten & wijken

Vanwege werkzaamheden voortkomend uit het project Kerkeveld, is de aanschaf van het speeltoestel uitgesteld vandaar de lagere lasten. Daarom wordt voorgesteld om het betreffende budget a € 7.000 via de reserve overloop beschikbaar te stellen in 2019.

Jeugd & Jongeren

De lagere lasten a € 275.000 kunnen als volgt verklaard worden:

- € 62.000 lagere onderhoudskosten Fraiche;
- € 49.000 lagere lasten innovatie en preventie jeugdzorg doordat in 2018 een aantal innovatie projecten KIES, Weerbaarheid en HomeStart) zijn vertraagd. In 2019 gaat er meer ingezet worden op preventie en het voorliggende veld. Voorgesteld wordt om een deel van het betreffende restant budget via de reserve overloop beschikbaar te stellen t.b.v. de innovatietrajecten HomeStart en Kies/Rots/Water trainingen € 21.000 en t.b.v. ondersteuning ontwikkeling Toegangsmodel sociaal domein € 3.000;
- € 35.000 lagere lasten uitvoeringskosten jeugdzorg doordat er door de gemeente Gulpen-Wittern in 2018 minder is doorbelast aan de gemeente Vaals. Een groot deel kan worden verklaard door minder inzet van externe inhuur door de gemeente Gulpen-Wittern t.o.v. 2017;
- € 65.000 lagere lasten ZIN 18- vanwege het feit dat er in 2018 intensief is ingezet op het kostenbewust maken van de consultants in de toegang. Verder is vanuit bedrijfsvoering ingezet op extra controles in de arrangementensystematiek;
- € 45.000 lagere lasten geëscaleerde jeugdzorg doordat er in 2018 geen inzet is gepleegd op de Jeugdzorg Plus;
- € 19.000 lagere lasten omdat een deel van de kosten (structureel) gedekt kunnen worden uit de onderwijsachterstandsmiddelen c.q. OAB gelden. Bij het opstellen van de begroting 2019 en verder is hier al rekening mee gehouden.

Onderwijs

Betreffende lasten lijken nagenoeg conform begroting te eindigen, echter is er sprake van:

- € 30.000 hogere bijdragen door de gemeente aan inzet onderwijsachterstanden OAB/VVE;
- € 10.000 lagere bijdrage aan het regionale bureau leerplicht;
- € 15.000 hogere bijdrage aan het leerlingenvervoer;

- € 34.000 lagere kapitaallasten.

De hogere baten a € 42.000 worden merendeels verklaard door:

- € 10.000 hogere baten doordat met de basisscholen is overeengekomen dat zij bijdragen in de huur van de extra schoolwoningen;
- € 22.000 hogere doeluitkering onderwijsachterstandenbeleid ontvangen dan bij het opstellen van de begroting bekend was door nieuwe verdeelsystematiek;
- € 8.000 onttrokken aan de eerder gereserveerde doeluitkering onderwijsachterstandenbeleid ter dekking van een deel van de eerder genoemde, hogere lasten OAB / VVE.

Ouderenzorg

Nadeel a € 15.000 betreft de bijdrage aan de Woningstichting Vaals om een WoZoCo met ontmoetingsfunctie te realiseren. De financiering is tot en met 2017 gelopen via de Rijksregeling Zorginfrastructuur en zal in 2019 worden opgevolgd door een nieuwe. 2018 Betreft een overgangsjaar en het gemeentefonds is hiervoor bijgeplust. Aldus onder de streep resultaatneutraal.

Maatschappelijke ondersteuning

De hogere lasten a € 90.000 zijn voornamelijk een gevolg van:

- € 92.000 hogere doorberekening salarislasteren;
- € 35.000 hogere lasten door cao onderhandelingen. De uitkomsten van de cao onderhandeling zijn sinds november 2018 bekend en hebben - met terugwerkende kracht - een negatief effect op de tarieven HbH;
- € 32.000 hogere lasten door nagekomen kosten uit 2017;
- € 80.000 voordeel doordat medio 2018 uit de jaarrekeningcontrole 2017 van Zorg-Lokaal naar voren is gekomen dat de eindafrekening voor 2017 gecorrigeerd moest worden;
- € 40.000 hogere lasten doordat de kosten van begeleiding in de laatste maanden van 2018 fors zijn gestegen. Dit wordt met name veroorzaakt door kosten individuele begeleiding in de leeftijdscategorie 25 tot 55 jarigen;
- € 32.000 voordeel doordat op basis van de afspraken binnen Maastricht-Heuvelland - van de gemeente Maastricht een vergoeding is ontvangen voor de inzet van de beleidsmedewerker in de regio. Voorgesteld wordt om het resterend budget a € 32.000 via de reserve overloop in te zetten voor doorontwikkeling sociaal domein.

De baten zijn vrijwel conform begroting gerealiseerd.

Gezondheidszorg

De hogere lasten ad € 15.000 worden met name veroorzaakt door hogere lasten GGD uitvoering basispakket.

Vrijwilligers

Er is sprake van een gesaldeerd voordeel ad € 42.000.

In de begroting 2018 is nog het voorzichtigheidsprincipe gehanteerd, met ingang van 2019 is realistischer begroot. Plus de vrijwilligersdag is verzet naar 2019. Om die reden wordt gevraagd om het betreffende budget a € 10.000 beschikbaar te houden via de reserve overloop.

Cultureel verenigingsleven

De lagere lasten ad € 118.000 worden hoofdzakelijk veroorzaakt door de volgende posten:

- € 19.000 lagere onderhoudslasteren cultureel centrum Auw Sjoël;
- € 140.000 lagere onderhoudslasteren uitvoeringszaal de Obelisk;
- € 9.000 lagere kapitaallasteren;
- € 57.000 lasten uitvoeringszaal Bergzicht zijn functioneel geboekt in de exploitatie maar worden gedekt uit de krimpelden. Dus budgettair neutraal.

De lagere baten ad € 77.000 zijn met name een gevolg van:

- € 10.000 lagere baten doordat de verhuuropbrengst BMA RWTH zijn gerealiseerd in thema 3 StartUps. Aldus onder de streep resultaatneutraal;
- € 85.000 hogere baten uitvoeringszaal Bergzicht, zie boven.

Kunst & vorming

Zichtbare lagere lasten door minder onderhoudslasteren museum de Kopermolen a € 20.000. Ook is in 2018, ten laste van de algemene reserve, een eenmalige subsidie a € 20.000 verstrekt voor het restauratieproject Bakhuis Vijlen. In 2018 is hier nog geen beroep op gedaan.

De hogere baten ad € 6.000 zijn merendeels het gevolg van een ontvangen subsidie van € 5.000 van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed t.b.v. de instandhouding van het monument de Kopermolen.

Sport

De hogere lasten ad € 22.000 worden met name veroorzaakt door:

- € 10.000 hogere onderhoudslasteren aan de diverse sportcomplexen;
- € 12.000 lagere kapitaallasteren;
- € 13.000 hogere bijdragen aan beweegactiviteiten waaronder € 8.000 meer uren voor de beweegmakelaar.

Veel meer aanvragen ontvangen dan vooraf ingeschat en ook problematiek bleek zwaarder wat om inzet meer uren vroeg.

De hogere opbrengsten ad € 32.000 worden veroorzaakt door:

- € 17.000 opbrengsten facturatie energiekosten aan verenigingen;
- € 9.000 ontvangen van de GGD Zuid-Limburg zijnde een vergoeding voor geleverde project manager;
- € 5.000 hogere bijdragen door derden voor sport- en beweegactiviteiten.

Investeringsprojecten programma Mens & Voorzieningen

Lopende investeringen	Oorspr. plan jaar van uitvoering	Gevoteerd krediet		Huidige stand van zaken		
		Raadsbesluit	Bedrag	Gerealiseerd	Restant	Gereed
Renovatie tennisbanen	2018	Begr. 2018	105.000	52.000	53.000	2019

Een aantrekkelijke en kwalitatieve openbare ruimte draagt bij aan een prettige leefomgeving. De ambities van dit programma koersen op een versterking van de kwaliteit van de woon- en leefomgeving, met als doel het versterken van het welbevinden van onze huidige inwoners enerzijds en het aantrekken van nieuwe inwoners anderzijds. De ruimtelijke ontwikkelingen in het centrum worden voor een belangrijk deel gekoppeld aan de kansen die de euregionale ligging met zich meebrengt.

In de gemeente Vaals is al jaren sprake van een min of meer stabiele bevolkingsopbouw, daarbij stevig en in positieve zin afwijkend van eerdere E'til-voorspellingen en berekeningen. Toch is er meer dan voldoende reden voor alertheid. Wij streven naar een evenwichtige bevolkingsopbouw, met een goede balans tussen jong en oud, inkomensgroepen, werkenden en werkzoekenden, zorgbehoevenden en zorgverleners etc.

Doelstellingen en bereikte resultaten

In 2018 is in bestuur en samenleving stevig gediscussieerd over het kwaliteitsniveau van het **onderhoud wegen**. In de raadsperiode 2014-2018 is gekozen voor een streefcijfer 7. Ondanks het feit dat toen de discussie mede gevoerd is op basis van beeldmateriaal, blijken nu toch verschillende interpretaties van het gewenste kwaliteitsniveau gekoppeld aan dat streefcijfer te bestaan. Tevens zijn ervaringen opgedaan met de zogeheten OMOP-aanbestedingsprocedure. Voor de gemeente betekent dit een fors financieel voordeel, maar ook het uit handen geven van een deel van de directe sturing op de uitvoering.

Ondanks het feit dat er in de Gemeenteraad brede overeenstemming bestaat over het belang van het behoud van ons cultureel erfgoed, onder andere in de vorm van **beeldbepalende, monumentale gebouwen**, is het proces om te komen tot een paraplubestemmingsplan beeldbepalende panden "on hold" gezet in afwachting van de uitkomsten van de strategische visie.

Het "on hold" zetten geldt ook voor de in het **Groenstructuurplan** opgenomen investeringen. Om op bepaalde plekken toch meer groen in de leefomgeving te brengen, zijn in nauwe samenwerking met bewoners 4 wijkdeals opgezet: Aan de Weverij, kronkelpad, Prof. Von Karmanstraat en de Akenerstraat. In 2018 heeft de Gemeenteraad besloten om het Groenstructuurplan weer te actualiseren/reactiveren, als investering in de groene kwaliteit, maar ook als middel tegen hittestress. In 2019 zullen daarover besluiten genomen worden, waarbij de ervaringen met het instrument wijkdeals meegenomen zullen worden.

In 2018 is een **Verkeerspanel** aan de slag gegaan. 26 betrokken, geïnteresseerde en belanghebbende inwoners hebben constructief met ons meegedacht over knelpunten, oplossingen en aanpak. Sommige punten heel concreet en overzienbaar; andere punten revolutionair en met consequenties voor de hele kern. In november heeft de Gemeenteraad een initiatiefvoorstel aangenomen waarin het College de opdracht krijgt om die concrete punten tot uitvoering te brengen en revolutionaire voorstellen onderbouwd uit te werken en vervolgens aan de Gemeenteraad voor te leggen. Dit traject loopt momenteel. Op de valreep van 2018 heeft de Gemeenteraad de tweede evaluatie van het **parkeerbeleid** van 2016 ontvangen. Daaruit komen een aantal knelpunten naar voren die in mei 2019 middels een raadsvoorstel aan de Gemeenteraad voorgelegd worden. Het betreft dan de parkeersituatie in Vaals Noord, de parkeersituatie rond de sporthal Cittafit en de maatregel van 20 minuten gratis parkeren.

Voor het project **Trambaanfietsroute** was 2018 een hectisch jaar. Een chaotisch verlopen informatieavond met raadsleden, statenleden én burgers (en niet te vergeten een voor het project uitermate kritisch rapport van een professor) heeft ertoe geleid dat de Gemeenteraad van Vaals zich beraden heeft over nut, noodzaak en draagvlak van dit project. Uitkomst van dit beraad was een unaniem gesteunde motie om als gemeente Vaals uit het project Trambaanfietsroute te stappen. Tegelijkertijd heeft de Gemeenteraad besloten om het resterende deel van het Vaalser projectbudget in te zetten voor bestaande en eventueel nieuwe toeristisch-recreatieve fietsroutes. Suggesties vanuit de samenleving zijn daarbij welkom. Discussie en besluitvorming zijn voorzien medio 2019. Tevens heeft de Gemeenteraad besloten, weliswaar na enige aarzeling, om het grensoverschrijdende aspect van de Trambaanfietsroute (neergelegd in het Interregproject XBMob) overeind te houden, mede gelet op consequenties van afblazen voor buitenlandse partners binnen het project.

De lokale woonvisie "Een kwaliteitsimpuls voor Vaals" en de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (SVWZL) vormen belangrijke pijlers van het **woonbeleid**. Beide beleidsvisies zetten in op kwaliteitsverbetering en prioritaire groepen, ten koste van plannen en bestaande situaties die geen bijdrage leveren aan een gezonde woningmarkt. De Gemeenteraad heeft besloten om van de lokale woonvisie een dynamisch document te maken, waarbij de dynamiek zit in uitvoeringsprogramma's, zoals doorstroming, scheefwonen, kenniswerkers/expats, jongeren/jonge gezinnen en creatieve en alternatieve woonvormen. De voorbereiding voor deze programma's is

gestart. Als eerste zal ingezoomd worden op de positie van starters op de Vaalser woningmarkt. In 2018 is de discussie gestart over de compensatievoorwaarden zoals opgenomen in de SVWZL. Uit die discussie blijkt dat de theoretische uitgangspunten in de praktijk niet altijd stand houden en soms zelfs contraproductief werken. De gemeente Vaals is van mening dat de doelstellingen van de SVWZL, zijnde een kwalitatief en kwantitatief gezonde regionale woningmarkt, overleefd moeten blijven, maar dat pragmatische en contextgericht moet worden omgegaan met beperkende en compenserende voorwaarden.

Medio 2018 is de 2e fase van het **project Katzensprung** opgeleverd. Zoals vooraf aan de omvang van de wachtlijst viel af te leiden, was ook dit 2e gebouw binnen de kortste keren volledig verhuurd. Daarmee wonen alleen al in dit project 460 studenten in Vaals.

Het **project Focus** is inmiddels zover dat de omgevingsvergunning betreft, onherroepelijk geworden en op niet al te lange termijn kan gestart worden met de bouw. De geplande opening verschuift echter naar begin schooljaar 2020-2021. In hoeverre de ontwikkellocaties Pastoerswei, Esso-terrein en Von Clermontpark nog ingezet gaan worden voor verdere studentenhuisvesting, wordt momenteel door de raad onderzocht.

De implementatie van de **Omgevingswet** draait op volle toeren. Zoals bekend werken wij daarbij nauw samen met onze Lijn-50-partners, op basis van het door de Gemeenteraden vastgestelde Procesdocument. Verkiezingsjaar 2018 is vooral gebruikt om zaken "onder de motorkap" op te pakken. Daarbij moet onder andere gedacht worden aan het omgevingswetproof maken van onze ICT-systemen: applicatie voor Vergunningverlening Toezicht & Handhaving, een module Ruimtelijke Ordening, zaakstelsel. Op het gebied van ICT werken we nauw samen op Zuid-Limburgse schaal.

Tevens is een plan van aanpak voor een gezamenlijke (lijn 50) Omgevingsvisie afgerond en goedgekeurd door de Colleges. Een belangrijk aspect van de Omgevingswet is de noodzakelijke "omgedraaide werkwijze". De gemeente functioneert onder de huidige wetgeving primair als toetsers/beoordelaar, terwijl de Omgevingswet de gemeente positioneert als gelijkwaardige partner in het proces met initiatiefnemer, omgeving en andere belanghebbenden. Om deze cultuurverandering te bewerkstelligen is in 2018 een veelomvattend informatie-, trainings- en opleidingsmodel ontwikkeld, dat in 2019 aangeboden zal worden aan de ambtelijke organisaties, maar ook aan de gemeentebesturen. Immers, de Omgevingswet is niet alleen van grote invloed op de ambtelijke werkwijze, maar ook op de positie, houding en functioneren van het gemeentebestuur.

De **opwaardering van de grensovergang** staat in een directe relatie met de ontwikkelingsplannen aan Duitse zijde. Vaals participeert op gepaste afstand in deze (buitenlandse) ontwikkeling, maar houdt tevens via de Stadt Aachen de vinger aan de pols om de Vaalser belangen op de agenda te houden. Voor wat betreft het **Drielandpunt** heeft de gemeente zitting in de stuurgroep, waarin bestuurlijke vertegenwoordigers van alle betrokken overheden en vertegenwoordigers van economisch belanghebbenden praten over ontwikkelingskansen en ontwikkelingsmogelijkheden. Onlangs is de Gemeenteraad bijgepraat over de actuele stand van zaken.

Wat heeft het gekost?

Jaarrekening WONEN en VERKEER				bedragen x € 1.000
	realisatie 2017	raming 2018 (begroting)	raming 2018 (na wijzigingen)	realisatie 2018
Lasten:				
Volkshuisvesting	-73	-44	-44	-46
Woningbouw	-143	-136	-131	-124
Monumentenzorg	-11	-13	-13	-10
Ruimtelijke ordening	-411	-341	-302	-402
Buitengebied	-46	-53	-49	-42
Openbaar groen	-829	-903	-888	-808
Algemene begraafplaats	-17	-12	-70	-51
Milieu	-113	-81	-81	-93
Afval	-967	-1.010	-1.012	-1.017
Riolen	-878	-949	-940	-788
Infrastructuur	-1.380	-1.425	-1.381	-1.922
Verkeer	-270	-273	-262	-223
Parkeren	-455	-438	-432	-443
Totaal lasten:	-5.593	-5.678	-5.605	-5.969

Jaarrekening WONEN en VERKEER				bedragen x € 1.000
	realisatie 2017	raming 2018 (begroting)	raming 2018 (na wijzigingen)	realisatie 2018
Baten:				
Volkshuisvesting	0	0	0	0
Woningbouw	8	8	8	8
Monumentenzorg	2	0	0	1
Ruimtelijke ordening	71	12	12	2
Buitengebied	0	0	0	0
Openbaar groen	19	15	15	22
Algemene begraafplaats	6	0	0	6
Milieu	13	0	10	23
Afval	1.306	1.291	1.290	1.359
Riolen	1.135	1.166	1.166	1.230
Infrastructuur	109	4	4	609
Verkeer	9	8	8	37
Parkeren	447	530	515	512
Totaal baten:	3.125	3.034	3.028	3.809
Saldo programma:	-2.468	-2.644	-2.577	-2.160

Toelichting realisatie versus raming na wijzigingen

Volkshuisvesting

Zowel de lasten als de baten zijn vrijwel geheel conform begroting gerealiseerd.

Woningbouw

Betreffende, hogere lasten komen als volgt tot stand:

- € 20.000 lagere lasten Centrumplan en grensovergang Maastrichterlaan. Er wordt verzocht om de budgetten voor ontwerp en onderzoek Centrumplan a € 15.000 en grensovergang Maastrichterlaan a € 5.000 beschikbaar te stellen in 2019. Beiden worden gedekt uit de algemene reserve, dus geen effect op het rekeningresultaat;
- € 25.000 hogere, onvoorziene lasten: zijnde € 13.000 onderhoud aan deuren en zijwanden Lindenstraat, € 5.000 gas- en elektriciteitsverbruik Lindenstraat, € 5.000 realiseren buffer Schoolstraat Lemiers en € 2.000 voor werkzaamheden aan de gymzaal.

Bijbehorende baten zijn conform begroting gerealiseerd.

Monumentenzorg

Zowel de lasten als de baten zijn vrijwel geheel conform begroting gerealiseerd.

Ruimtelijke ordening

De werkelijke lasten zijn € 100.000 hoger ten opzichte van de begroting na wijzigingen. Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende posten:

- € 32.000 hogere doorberekening salarislasten;
- € 62.000 hogere kapitaallasten bestemmingsplannen. In de begroting 2018 werd uitgegaan van het niet meer in bezit hebben van percelen Von Clermontpark (o.a. Hekkert-terrein), terwijl deze eind 2018 wel nog in de boeken staan. De hogere kapitaallasten worden overigens gedekt uit de algemene reserve waardoor dit per saldo geen effect heeft op het rekeningresultaat;
- € 4.000 hogere lasten aangaande de omgevingswet.

Ook is hier sprake van een nadeel aan de batenkant ad € 10.000 leges WRO omdat deze door de gewijzigde werkwijze nu geboekt worden op leges centrale balie (thema 4 Bestuur en Dienstverlening).

Buitengebied

De € 7.000 lagere lasten worden met name veroorzaakt door minder onderhoud aan wandelpaden dan begroot.

Openbaar Groen

De lagere lasten ad € 80.000 worden met name veroorzaakt door:

- € 14.000 lagere doorberekening salarislasten;
- € 50.000 lagere lasten doordat het aanvankelijk toegekende investeringsbudget Aanpak Wijkdeals tot eind 2018 toereikend is gebleken om uitvoering te geven aan de betreffende aanpak. Inmiddels is het krediet 'volgeboekt'. Het in de Voorjaarsnota 2017 toegekende budget a € 50.000 - bedoeld om de Aanpak Wijkdeals versterkt voort te zetten - is eind 2018 daardoor nog intact maar nodig voor onder meer de omvormingsoperatie van het groen en vervolgprojecten in de sfeer van burgerparticipatie in groen onderhoud. Om die reden wordt verzocht om betreffend budget beschikbaar te houden in 2019. Wordt gedekt uit de algemene reserve;
- € 8.000 lagere lasten doordat aankoop grond Schuttebergseweg weliswaar gerealiseerd is, echter in 2019 pas notarieel afgehandeld. De rechter moet goedkeuring geven voor de verkoop daar een van de erven onder bewind staat. De aankoop zal met een aan de waarheid grenzende zekerheid in 2019 worden afgerond, vandaar dat verzocht wordt om het budget a € 8.000 via de reserve overloop beschikbaar te houden in 2019.

De hogere baten worden veroorzaakt door:

- € 4.000 hogere baten door de toerekening van ontvangsten van product buitendienst naar dit beleidsveld;
- € 5.000 ontvangsten met betrekking tot verkoop gemeentegrond.

Algemene begraafplaats

Er is sprake van € 20.000 lagere lasten met betrekking tot de Protestantse begraafplaats. Werkzaamheden zijn in 2018 gestart en lopen nog door in 2019, vandaar dat verzocht wordt om het restant budget via de reserve overloop beschikbaar te stellen in 2019.

De hogere baten ad € 6.000 betreft ontvangen lijkbezorgings- en grafrechten.

Milieu

€ 12.000 hogere lasten zijn met name een gevolg van:

- € 26.000 lagere doorberekening salarislasten;
- € 40.000 hogere bijdrage aan de RUD doordat het budget inhuur derden abusievelijk geschrapt is uit de begroting 2018.

€ 13.000 hogere baten betreft het vrijvallen van de waarderingssubsidie omschakelconvenant.

Afval

De hogere lasten ad € 5.000 worden voor een groot deel verklaard door:

- € 14.000 hogere lasten uit de variabele component basispakket (afrekening begroot versus realisatie);
- € 7.000 lagere doorberekening salarislasten.

De hogere opbrengsten ad € 69.000 is met name het gevolg van:

- € 21.000 hogere baten voortvloeiend uit het Rd4 resultaat;
- € 47.000 hogere ontvangst afvalstoffenheffing, meeropbrengst wordt veroorzaakt door een toename in het aantal huishoudens en aanbiedingen ten opzichte van de begroting.

Rioleren

Gerealiseerd voordeel a € 215.000 rioleringen en pompgemalen kan als volgt toegelicht worden:

- € 75.000 minder lasten doordat het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) in 2017 is gerealiseerd terwijl betreffende lasten zijn voorzien in de begroting van 2018. Bovendien blijken de daadwerkelijke onderhoudslasten aan rioleringen en pompgemalen (inspectiekosten, deelreparaties riolering, doorspuiten en dergelijke) minder dan verwacht;
- € 64.000 voordeel rioolheffing, cijfers zijn conform verslaggeving BsGW. Er sprake van een meeropbrengst rioolheffing. Dit kan verklaard worden door een hogere WOZ waarde en meer m3 waterverbruik;
- € 76.000 lagere doorberekening kapitaallasten.

Infrastructuur

De hogere lasten kunnen voor het overgrote deel toegeschreven worden aan kwalitatief onderhoud wegen (o.a. doorgeschoven onderhoud uit 2016). Het hiervoor beschikbaar gestelde budget is eerdere jaren toegevoegd aan de egalisatievoorziening wegen en wordt in 2018 hier weer uit onttrokken. Vandaar ook de zichtbare hogere baten. Ook is er sprake van a € 19.000 hogere kapitaallasten.

Verkeer

€ 39.000 lagere lasten door met name:

- € 10.000 lagere lasten gladheidsbestrijding. Inzet is weersafhankelijk en daarmee slecht voorspelbaar. Budget is becijferd om inzet in een relatief strenge winter op te vangen;
- € 19.000 lagere kapitaallasten doorberekend.

€ 29.000 meer baten door:

Coalitieakkoord Provincie Limburg: 'vrijvallende middelen worden binnen de BDU aangewend voor halteplaatsen,

verkeersveiligheid en andere verkeersinvesteringen'. Met als gevolg dat de gemeente Vaals achteraf extra subsidie heeft ontvangen t.b.v. het project verhoging instap bushaltes.

Parkeren

€ 11.000 hogere lasten met name door:

- € 10.000 nadeel doordat er uitvoering gegeven aan de motie veiligheid Maastrichterlaan en zijstraten, zijnde het opheffen van 10 parkeerplaatsen;
- € 9.000 hogere lasten doordat er in de exploitatie geen rekening gehouden is met de abonnementskosten parkeerautomaten (TMC);
- € 12.000 minder lasten betreffende huur parkeerterrein Drieland waar nog geen overeenstemming is bereikt;
- € 3.000 meer lasten door vandalisme.

Per saldo € 3.000 minder baten door:

- € 24.000 hogere baten a.g.v. een storting in het parkeerfonds ten behoeve van het gebruik te laten maken van 4 reeds aanwezige parkeerplaatsen;
- € 17.000 lagere parkeeropbrengsten;
- € 11.000 lagere opbrengst parkeerboetes.

Investeringsprojecten programma Wonen & Verkeer

Lopende investeringen	Oorspr. plan jaar van uitvoering	Gevoteerd krediet		Huidige stand van zaken		
		Raadsbesluit	Bedrag	Gereaa- liseerd	Restant	Gereed
Groenstructuurplan	2010 – 2024	Rb. 17.07.09 Begr. 2011	550.000	175.000	375.000	2030
Wegreconstructie en rioolvervang Nieuwe Hertogenweg	2013	Kadernota 2011	1.950.000	1.954.000	-4.000	2019
Wegreconstructie en rioolvervang Sjwats Jris	2014	Kadernota 2011 Rb. 18.09.2017 Rb. 12.11.2018	835.000 400.000 200.000 1.435.000	1.403.000	32.000	2019
Wegreconstructie en rioolvervang Camilluspark	2014	Kadernota 2011 Voorjaarsnota 2017	1.080.000 405.000 1.485.000	2.000	1.483.000	2019
Wegreconstructie en rioolvervang Zevensterweg	2019	Begr. 2017 en voorjaarsnota 2017	410.000	0	410.000	2020
Wegreconstructie en rioolvervang St. Martinusstraat	2020	Begr. 2017 en voorjaarsnota 2017	593.000	0	593.000	2021
Wegreconstructie en rioolvervang Kolmondstraat	2021	Begr. 2018	580.000	0	580.000	2022
Reconstructie Kerkveld	2017 / 2018	Rb. 27.06.2017	941.000	468.000	473.000	2019
Fietsbaan Maastricht-Aken	2017	Begr. 2016	400.000	51.000	349.000	2021
Wijkdeals groen	2017	Rb. 29.05.2017	54.000	39.000	15.000	2019
Rehabilitatie wegennetwerk	2015 – 2019	Begr. 2015	1.175.000	943.000	232.000	2019
Zonnepanelen gemeentelijke gebouwen*	2018 – 2019	Rb. 25.06.2018	325.000	0	325.000	2019
Voetpad Vijlen Zuid-Oost	2017	Rb. 23.05.2016	52.000	14.000	38.000	2019
Infrastructuur rondom Kon. Julianaplein	2016	Rb. 27.06.2016	190.000	100.000	90.000	2020
Verbetering trottoirs	2017	Rb. 26.06.17	105.000	104.000	1.000	2019
Relinen riolering Viergrenzenweg	2020	Begr. 2018	250.000	0	250.000	2020
Nieuw parkeerbeleid (PRISS)	2016 / 2017	Rb. 27.06.2016	50.000	0	50.000	2019
Gladheidsbestrijding nat-strooi systeem	2015	Begr. 2015	10.000	0	10.000	2019
Aanschaf natstrooier tractor	2015	Begr. 2015	25.000	0	25.000	2019
Aanschaf houtversnipperaar	2017	Begr. 2014	25.000	0	25.000	2020
Tractor	2020	Begr. 2017	50.000	0	50.000	2020
Opzetstrooier vrachtauto	2019	Begr. 2017	52.000	0	52.000	2019
Gladheidsmeldsysteem	2019	Begr. 2017	20.000	0	20.000	2019
Veegmachine	2021	Begr. 2018	130.000	0	130.000	2019
Aanschaf pekeltank & pekelmenger	2019	Begr. 2018	48.000	0	48.000	2019
Pick Up Ford	2019	Begr. 2018	38.000	0	38.000	2019

Centraal in dit programma staat het stimuleren van de lokale economie. Het verder ontwikkelen van het toerisme en het “funshoppen”, waarbij toekomstige vernieuwingen vooral in het teken staan van het toevoegen van meer kwaliteit met het oog op een hoger bestedingsniveau. Gewerkt wordt langs drie pijlers, het historische centrum, het Drielandpunt en het buitengebied. Daarbij krijgt het lokale ondernemerschap veel aandacht. Het aanbod aan winkels en horeca is relatief gezien nog wel hoog, maar nieuwe impulsen zijn altijd vereist. De grensligging biedt veel perspectief, zowel voor het ondernemerschap als ook voor onze werkgelegenheid. Er wordt zeer actief gewerkt aan het zo optimaal mogelijk benutten van die kansen. Daar waar mogelijkheden (tijdelijk) ontoereikend zijn wordt het accent gelegd op maatschappelijke participatie van mensen die tijdelijk zonder werk zitten.

Doelstellingen en bereikte resultaten

Het project **Stadspromotie** is in 2018 met veel enthousiasme aangezet, met ondersteuning van extern bureau Dietz. Dit bureau heeft, in nauwe samenwerking met een groep ‘verbinders’ uit de lokale samenleving, inmiddels een visie op stadspromotie en een concept-uitvoeringsprogramma neergelegd. Deze beide zijn besproken met de inwoners, waar een en ander positief is ontvangen en vooral gevraagd wordt om meer aansluiting te zoeken bij ideeën en initiatieven die uit de samenleving voortkomen.

Het uitvoeringsprogramma geeft een idee over een veelheid aan op te pakken projecten. Betaalbaarheid daarvan is echter een probleem, omdat er stevige budgetten mee gemoeid zijn. In 2019 zal samen met de raad bekeken worden hoe we zonder al te forse financiële offers toch kunnen werken aan het versterken van de trots van de eigen inwoners en daarmee de identiteit van Vaals om op die manier Vaals middels evenementen en andere zaken beter op de kaart te zetten.

In 2018 is gestart met het zogenaamde Qeske-project. Eigenlijk geen project, maar meer een beweging. Zorgen voor **beweging in de leegstaande panden**, belangstelling wekken van mensen, wat gebeurt hier. Zorgen dat er weer aandacht komt voor het plein, dat links en rechts enkele kleinschalige initiatieven starten om vervolgens of zelf uit te groeien tot volwaardig ondernemer of andere volwaardige ondernemers aan te trekken. Directe resultaten zijn nog niet merkbaar, mede omdat de eigenaar van de retail aan het Julianaplein sinds november in onderhandeling is met een exploitant en daardoor Qeske verzocht pas op de plaats te maken. Qeske heeft inmiddels eieren voor haar geld gekozen en is in gesprek met de eigenaar van Drieland om aldaar haar concept uit te waaien.

De Wsw-doelgroep (Wsw-oud) is via **WOZL** aan de slag. In 2018 is WSP-Parkstad (de evenknie van Podium 24) als gemeenschappelijke regeling opgericht door de Parkstad gemeenten. WSP-Parkstad staat in nauwe relatie en samenwerking met WOZL. De 3 ‘buiten’ gemeenten (Vaals, Valkenburg a/d Geul en Gulpen-Wittern) maken geen deel uit van de gemeenschappelijke regeling WSP-Parkstad. Door gemaakte afspraken houden de 3 ‘buiten’ gemeenten voldoende sturing en regie vanuit de gemeenschappelijke regeling WOZL.

De **Pilot Beweegmakelaar** binnen het domein participatie is gestart in 2018 om te onderzoeken of deze aanpak ook succesvol is als het gaat om SZMH-cliënten uit het zgn. granieten bestand, die moeilijk bemiddelbaar zijn vanwege meervoudige problematiek. 27 cliënten zijn aangemeld en hebben een traject gevolgd, waarbij het doel was om te komen tot minimaal activering en/of door leiden naar een participatieplek of betaald werk. 9 cliënten zijn geactiveerd, 10 cliënten doen vrijwilligerswerk en 6 cliënten hebben inmiddels een betaalde baan. Met name de uitgebreide intake waarbij de Beweegmakelaar de situatie en leefwereld in kaart brengt wordt benoemd als groot voordeel. De mogelijkheden om cliënten te activeren en stimuleren zijn heel divers, waardoor aangesloten kan worden bij de individuele mogelijkheden van de cliënt. De pilot beweegmakelaar binnen SZMH toont aan dat zowel professionals als cliënten de toegevoegde waarde van de beweegmakelaarsaanpak erkennen. Hierbij speelt persoonlijk contact met de cliënt, het breed in kaart brengen van de vraag/problematiek, het benutten van kansen en de intersectorale samenwerking met netwerkpartners een belangrijke rol.

In het Provinciaal Omgevingsplan (POL) zijn kaders opgenomen voor onder meer de thema's detailhandel, kantoren, vrijetijdseconomie en energie. Ter uitwerking van het POL zijn al eerder de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (SVWZL) en de structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) vastgesteld. In 2018 is op Zuid-Limburgse schaal gewerkt aan een concept visie **Vrijetijdseconomie**. Dit concept zal ter discussie aangeboden worden aan de gemeenteraden. Uiteindelijk is het streven te komen tot een visie Vrijetijdseconomie welke door de raden van alle Zuid-Limburgse gemeenten wordt vastgesteld. Een bouwsteen voor de visie in wording is het provinciale onderzoek naar de toeristische druk in het Zuid-Limburgse Heuvelland welke in mei 2018 uitgevoerd is. Een onderzoek waaruit een positieve beleving van het toerisme volgt, met aandachtspunten welke op de schaal van Zuid-Limburg opgepakt kunnen worden.

In 2018 heeft de tweede editie van de **Hammer Series** Limburg plaatsgevonden. Op 1 juni stonden Internationale toppers in Vaals aan de start voor de klimwedstrijd. Ook deze editie trok via televisie en social media een miljoenenpubliek.

Via side-events, georganiseerd in samenwerking met het maatschappelijk middenveld, op en rond het Koningin Julianaplein is het centrum van Vaals bij dit evenement betrokken.

Gekoppeld aan deze internationale wielervedstrijd is door de lokale ondernemers het avondcriterium 'Local Hero' georganiseerd. Enkele tientallen veelal lokale recreanten en amateurs kleurden het centrum van Vaals waarbij de winnaar de titel 'Local Hero' verdiende.

De recente crisis heeft in veel steden gezorgd voor toegenomen **leegstand**. Ook Vaals heeft hier deels mee te kampen. Het is de vraag in hoeverre de gemeente directe sturing heeft op deze leegstand. Het invoeren van een leegstandsverordening wordt in de regel gezien als een instrument. Er zijn echter ook twijfels. Wij zullen in 2019 de afweging moeten maken of het gewenst is een dergelijk instrument in te zetten. In ieder geval zal het hiervoor beschreven thema stadspromotie een bijdrage leveren aan het tegen gaan van leegstand. Vooralsnog koersen we op een versterking van stadspromotie en tevens het onderdeel evenementen. Het instrument leegstandsverordening is vooralsnog geen optie die overwogen is. Met name ook omdat de feitelijke commerciële leegstand in de loop van het jaar is teruggelopen. Deels vanwege nieuwe commerciële invulling, deels ook vanwege de verandering van bestemming (van commerciële ruimte naar wonen).

In 2018 is opdracht verstrekt aan extern bureau Imagine Leisure om de mogelijkheden voor een **toeristische invulling van het gemeentehuis** te onderzoeken, een concept uit te werken en daartoe een business-case uit te werken. Dit heeft eind 2018 tot een rapport geleid, dat in eerste instantie besproken is met de raadsleden. Uit het onderzoek kwam naar voren dat een versterking van de aantrekkingskracht van het centrum van Vaals via een andere invulling in het Huis Clermont mogelijk is door een recreatieve educatie/beleef functie in het huis te creëren, deels via virtual reality. Gedacht moet dan worden aan een concept dat gebouwd is rondom de persoon Von Clermont, zijn historie in relatie ook met de historie van Vaals. Een dergelijk concept kost echter ook investeringen. Een haalbare business-case ligt er nog niet direct, tenzij dergelijke investeringen niet (volledig) op de ontwikkelaar hoeven te drukken maar via andere bronnen (gemeente, Provincie etc.) kunnen worden opgebracht. De uitkomsten van het onderzoek zijn begin 2019 ook besproken met de inwoners. Medio 2019 zal de gemeenteraad een voorstel krijgen om nadere kaders aan te geven.

Aantallen per 31-12	2013	2014	2015	2016	2017	2018
WWB - participatiewet	288	264	262	277	268	259
- waarvan parttime inkomsten					35	34*
IOAW	17	17	17	15	18	17
IOAZ	1	1	1	1	1	1
Totaal	306	282	280	293	287	277

Bron: 2013 t/m 2015 Pentasz, vanaf 2016 SoZa MH

* peildatum 1 augustus 2018

Uitstroom	2014	2015	2016	2017	2018
Arbeid dienstbetrekking	28%	34%	31%	38%	39%

Bron: 2014 t/m 2015 Pentasz, vanaf 2016 SoZa MH

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Werkloosheidspercentage	8,2%	8,2%	8,4%	7,6%	6,2%	5,1%

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Minimaregelingen Vaals	2014	2015	2016	2017	2018
Bijzondere bijstand	322	400	386	410	449
Langdurigheidstoelage (individuele inkomensvoorslag)	224	227	159	155	173
Gemeentelijke regelingen:					
Schoolekosten	50	33	27	23	29
Participatieregeling schoolgaande kinderen	199	298	283	249	288
Jeugdsportfonds	11	28	55	71	80
Peuterspeelzaal	18	12	8	16	9
Koude toeslag	359	323	418	440	428

Bron: 2014 t/m 2015 Pentasz, vanaf 2016 SoZa MH

Aantal overnachtingen toeristenbelasting 2013 t/m 2018						
Jaar	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Overnachtingen	597.335	599.749	621.904	622.724	596.642	618.753

Wat heeft het gekost?

Jaarrekening WERK en ECONOMIE				bedragen x € 1.000
	realisatie 2017	raming 2018 (begroting)	raming 2018 (na wijzigingen)	realisatie 2018
Lasten:				
Inkomenszorg	-8.250	-8.128	-8.225	-8.234
Economie	-361	-339	-353	-357
Toerisme	-142	-139	-140	-146
Evenementen	-81	-74	-114	-128
Totaal lasten:	-8.834	-8.680	-8.832	-8.865
Baten:				
Inkomenszorg	3.992	4.040	4.409	4.501
Economie	64	56	56	67
Toerisme	858	879	856	870
Evenementen	0	0	0	27
Totaal baten:	4.914	4.975	5.321	5.465
Saldo programma:	-3.920	-3.705	-3.511	-3.400

Toelichting realisatie versus raming na wijzigingen

Inkomenszorg

Per saldo is hier sprake van hogere lasten ad € 9.000. Deze kunnen in grote lijnen toegelicht worden door:

- € 36.000 lagere lasten WOZL. De cijfers zijn gebaseerd op de voorlopige jaarrekening van WOZL en WSP Parkstad (ontvangen op 11.03.19). Ten opzichte van de geraamde bedragen, gebaseerd op de 2e begrotingswijziging van WOZL en WSP Parkstad treedt er een voordeel op;
- € 52.000 hogere lasten sociale dienst Maastricht Heuvelland. De cijfers zijn gebaseerd op de voorlopige jaarrekening 2018 van SZMH (ontvangen op 28.02.19). Ten opzichte van de ramingen zijn de kosten voor extra inzet sociale recherche € 10.000 hoger. Daarnaast is aan desintegratiekosten voor de locaties Gulpen-Wittem en Valkenburg € 41.000 betaald;
- € 22.000 hogere lasten inkomensdeel Wet werk en bijstand. De cijfers zijn gebaseerd op de voorlopige jaarrekening 2018 van SZMH (ontvangen op 28.02.19). De uitkeringen aan cliënten (inclusief loonkostensubsidies en bemiddelingskosten Podium 24) bedragen € 22.000 hoger dan geraamd. De ontvangen rijksbijdrage is echter € 55.000 hoger dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door de ontvangen vangnetregeling 2017 (€ 47.000) en een positieve afwikkeling van voorgaande jaren van € 8.000;
- € 22.000 lagere lasten armoedebeleid: In de jaarrekening 2017 is een verplichting van iets meer dan € 22.000 opgenomen. Dit in afwachting van facturen van de gemeente Maastricht aangaande de uitvoering van diverse, subregionale activiteiten uit actieplan armoede 2017-2019. Inmiddels is duidelijk dat de gemeente Maastricht betreffende lasten alsnog voor haar rekening neemt en kan dit gereserveerde budget vrij vallen ten gunste van het rekeningresultaat;
- € 16.000 lagere lasten intensivering armoedebeleid. Ten behoeve van de aanpak intensivering armoedebeleid (actieplan armoede 2017-2019) is in 2018 € 37.000 geraamd. Realisatie in 2018 bedraagt € 21.000. Er was in 2018 onvoldoende capaciteit beschikbaar om de voorgenomen communicatiestrategie te ontwikkelen;
- € 20.000 hogere lasten uitkeringen. De cijfers zijn gebaseerd op de voorlopige jaarrekening SZMH (ontvangen op 28.02.19). De bijzondere bijstand is € 25.000 hoger dan geraamd. Daarentegen bedragen de lasten voor de gemeentelijke regelingen € 10.000 lager dan geraamd. De schuldhelpverlening bedraagt € 5.000 meer dan geraamd;
- € 22.000 lagere lasten kwijtscheldingen afvalstoffenheffing en rioolheffing: zowel de begrotingscijfers als de jaarrekeningcijfers zijn ontleend aan de BsGW.

De hogere baten zijn grotendeels te verklaren door:

- € 55.000 hogere rijksbijdrage inkomensdeel Wet werk en bijstand;
- € 31.000 hogere baten Ruilwinkel. Vanuit de armoedeaanpak Kansen voor alle kinderen is in Vaals een ruilwinkel

ingericht. Hiervoor zijn in 2018 al kosten gemaakt. Een aanmerkelijk deel van deze kosten wordt via Maastricht University gefinancierd vanuit de projectsubsidie van FNO. Deze bedragen worden voorgeschieden door de gemeente Vaals en na 30 juni 2019 (einde projectperiode) door de universiteit terugbetaald aan de gemeente. Om ervoor te zorgen dat dit in 2018 verder geen invloed heeft op het rekeningresultaat is aan de batenkant een vordering opgenomen.

Economie

€ 4.000 hogere lasten met name door:

- € 7.000 hogere doorberekening salarissen;
- € 39.000 lagere lasten EU Startup Alliance. In 2018 is minder aandacht besteed aan de acquisitie voor StartUps;
- € 73.000 hogere lasten t.b.v. stadspromotie, dit wordt gedekt uit de algemene reserve;
- € 44.000 lagere kapitaallasten;
- € 10.000 hogere lasten markt. In de najaarsnota is budget bijgeraamd vanwege de realisatie van een extra stroomkast daar de eerder gekozen oplossing in de praktijk toch niet volstond. Inmiddels is duidelijk dat het plaatsen van de stroomkast € 3.000 duurder is dan geraamd en de lasten van de 1e oplossing a € 4.000 niet zijn meegenomen in de bijstelling. Het elektriciteitsverbruik van de markt (en evenementen) ligt in lijn met het verbruik in 2017 maar is toch € 8.000 hoger dan begroot. En tot slot is een vergoeding ontvangen - schade aan stroomkast Oud-Lemiers door autobrand - van bijna € 5.000.

De € 11.000 hogere baten zijn te verklaren door:

- € 10.000 verhuuropbrengst BMA RWTH zijn begroot in thema 1 BMA Lemiers. Onder de streep resultaatneutraal.

Toerisme

Aan de batenkant is er sprake van onvoorziene uitgaven aan adverteren a € 8.000, aan subsidie Eroica Limburg € 2.500 en aan aanpassen fietsknooppunt a € 1.500.

De lasten eindigen per saldo hoger doordat;

- € 23.000 hogere baten door correctie toeristenbelasting 2017;
- € 9.000 lagere baten door achterblijvende opbrengst in 2018.

Evenementen

Hogere lasten kunnen verklaard worden door:

- € 10.000 lagere doorberekening personele lasten;
- € 25.000 hogere lasten t.b.v. Hammer Series. Hier staan ook gerealiseerde niet begrote baten tegenover:
- € 27.000 zijnde de ontvangen bijdragen van de gemeenten Gulpen-Wittem en Eijsden-Margraten aan de Hammer Series Limburg 2018.

Bestuurlijk zijn we ervan overtuigd dat het lokale bestuur (en organisatie) een grote meerwaarde kan brengen als er gedacht en gehandeld wordt vanuit de nabijheid bij mensen en de kennis van de context waarin ze leven. Lokale regie staat in zaken die er voor onze inwoners toe doen voorop. Samenwerking is nodig om krachten te bundelen, waardoor er meer strategische daadkracht maar ook specialistische kennis kan worden gecreëerd. Een goed netwerk is daarbij van belang, zowel in de regio Maastricht-Heuvelland maar zeker ook in de regio Aken. Net als goede verbindingen met onze inwoners. Onderscheidend vermogen willen we tonen in de kwaliteit van dienstverlening naar onze burgers, waarbij we zo dicht mogelijk bij de inwoners maatwerk willen leveren. Maar ook door inwoners te betrekken bij plan- en besluitvorming middels een op maat gesneden burgerparticipatie.

Doelstellingen en bereikte resultaten

Het proces om te komen tot een nieuwe **strategische visie** is eind 2018/begin 2019 met een aantal interactieve raadsessies opgestart. De Strategische visie is het kompas voor de gemeentelijke ambities en voor de speerpunten van het gemeentelijk beleid. Een kompas dat de richting aangeeft voor meerdere raadsperiodes. Het komen tot een nieuwe strategische visie is een intensief en interactief traject dat vanuit externe deskundigheid begeleid wordt. Daarbij willen we vooral aansluiten bij hetgeen de samenleving straks van ons vraagt. Een samenleving welke zich in een forse transitie begeeft. De oplevering van de nieuwe strategische visie is voorzien voor het najaar van 2019.

Vanuit het groeiende opgavenprofiel, de veranderende samenleving heeft **samenwerking** voor de gemeente Vaals meerwaarde. Daarnaast erkent de gemeente Vaals dat samenwerking een belangrijke voorwaarde is om als zelfstandige gemeente slagvaardig te blijven. Op strategisch gebied hebben we ook in 2018 vooral samengewerkt met de steden Maastricht (sociaal domein, economie) en Aken (euregionale positie).

Ter versterking van de identiteit van het gebied en de inwoners werken we met de gemeenten Gulpen-Wittem en Eijsden- Margraten als lijn 50 gemeenten op tactisch niveau samen. In operationeel opzicht werken we samen met partners waarmee een kwalitatieve meerwaarde kan worden gegenereerd, zoals met de gemeente Kerkrade. De tactische samenwerking als lijn 50 gemeenten heeft in 2018 plaatsgevonden vanuit een aantal bestuursopdrachten, zoals de Omgevingswet, afstemming van het Toeristisch beleid, met als resultaat bijvoorbeeld een onderzoek naar de UNESCO-werelderfgoed aanvraag en het opgestarte traject van de toeristenpas, het onderzoek naar een gezamenlijke Backoffice Sociaal Domein en de samenwerking op het gebied van Beheer Openbare Ruimte. Vanuit gemeenschappelijke waarden wordt in 2019 toegewerkt naar een krachtiger ambitieniveau van de lijn 50 samenwerking.

Als lijn 50 gemeenten participeren wij in de Maastricht-Heuvelland samenwerking. Deze samenwerking vindt plaats langs de domeinen Sociaal, Ruimte en Economie. Voor deze domeinen heeft frequent een portefeuillehoudersoverleg plaatsgevonden.

Vanuit gezamenlijke afstemming, kennisdelen wordt daar waar nodig gezamenlijk als Maastricht-Heuvelland gemeenten opgetrokken. Hieruit ontstaat vanuit de gezamenlijkheid meer slagkracht.

Ter versterking van de samenwerking Maastricht-Heuvelland is in 2018 gewerkt aan een verdere versterking. Via twee pijlers moet de samenwerking meer strategische waarde krijgen: de pijler Economie die vooral in handen ligt van de stad Maastricht en de pijler Landschap/Toerisme die juist hoort bij de landelijke gemeenten. Deze laatste pijler ontwikkelt zich de laatste tijd wellicht vooral vanuit een samenwerking als landelijk Middengebied.

De nieuwe **gemeentelijke website** is begin 2018 'in de lucht gegaan'. Gekoppeld aan de nieuwe website is ook een nieuwe huisstijl gepresenteerd. De gemeentelijke website is het voorportaal van de gemeentelijke (digitale) dienstverlening. Het verbeteren en uitbreiden van de website is een continue proces. Zo zijn na de oplevering van de website nog diverse portretten toegevoegd, is de zoekfunctie verbeterd, zijn teksten doorontwikkeld, nieuwe foto's toegevoegd en zijn de nodige KCC-producten inmiddels online aan te vragen via de website.

In 2018 is het traject om tot een nieuwe toeristische website in samenwerking met de VVV opgepakt. Naar verwachting is de nieuwe toeristische website voor de zomer van 2019 gereed.

Daar waar mogelijk is vanuit **communicatie** ingespeeld op belangrijke ontwikkelingen. Zo is zowel digitaal als analoog met een aansprekende campagne ingespeeld op het passeren van de grens van 10.000 inwoners.

	sept. 2015 - aug. 2016	Sept. 2016 - aug. 2017	Jan 2017 - dec 2017	Jan 2018 - dec 2018
aantal omgevingsvergunningen	142	141	138	133
waarvan aantal geconstateerde afwijkingen	+/- 30	23	42	13
waarvan aantal stilleggingen	11	15	11	2
aantal controles op Rijksmonumenten en cultuurhistorische bebouwing	12	27	19	20
waarvan aantal handhavend opgetreden	6	13	8	8
waarvan aantal stilleggingen	4	6	1	3
Aantal controles bouw- en woningtoezicht	34	14	23	16
Waarvan handhavend (waarschuwingsbrief)	5	0	3	5
Aantal meldingen/klachten	67	63	58	55
waarvan afgehandeld	15	29	55	89

Bron: eigen gegevens

Wat heeft het gekost?

Jaarrekening BESTUUR en DIENSTVERLENING				bedragen x € 1.000
	realisatie 2017	raming 2018 (begroting)	raming 2018 (na wijzigingen)	realisatie 2018
Lasten:				
Bestuur	-1.251	-1.053	-1.365	-1.378
Samenwerking	-16	-33	-53	-20
Interactie met burgers	-208	0	0	0
Dienstverlening	-1.411	-1.362	-1.624	-1.542
Openbare orde en veiligheid	-735	-773	-773	-773
Financiering	-1.493	-896	-731	-1.578
Overhead	-2.499	-2.729	-2.762	-2.833
Totaal lasten:	-7.613	-6.846	-7.308	-8.124
Baten:				
Bestuur	17	19	19	21
Samenwerking	0	0	0	0
Interactie met burgers	0	0	0	0
Dienstverlening	403	303	319	330
Openbare orde en veiligheid	1	0	0	6
Financiering	19.547	19.521	20.539	20.212
Overhead	34	9	9	13
Totaal baten:	20.002	19.852	20.886	20.582
Saldo programma:	12.389	13.006	13.578	12.458

Toelichting realisatie versus raming na wijzigingen

Bestuur

€ 13.000 hogere lasten:

- € 73.000 hogere raadslidmaatschapsvergoeding;
- € 150.000 lagere lasten t.b.v. proces strategische visie, dekking uit algemene reserve;
- € 23.000 lagere lasten juridische ondersteuning, bijgeraamd in 2^e burap echter de betreffende facturen c.q. de daadwerkelijke lasten zijn geboekt in thema 5 overhead personeelslasten;
- € 126.000 hogere lasten als gevolg van de waardeoverdracht van opgebouwd pensioen oud-wethouder.

Samenwerking

€ 33.000 lagere lasten:

Budget bestaat enerzijds uit € 33.000 regulier budget en met de voorjaarnota is voornamelijk eenmalig € 20.000 bijgeplust evenementen in de Lijn-50 gemeenten. Werkelijke kosten bedragen € 20.000.

Interactie met burgers

Betreffende baten en lasten worden m.i.v. 2018 verantwoord onder overhead.

Dienstverlening

€ 82.000 lagere lasten:

- € 78.000 lagere doorberekening personele lasten;
- € 8.000 meer lasten legesafdrachten Rijk (dekking legesopbrengsten centrale balie);
- € 22.000 minder lasten digitalisering milieudossiers. Vanwege het feit dat uitvoeringstaken zijn uitbesteed aan de RUD dienen aanwezige milieudossiers gedigitaliseerd te worden. Als gevolg van personele omstandigheden is hierin enige vertraging ontstaan. Daarom wordt verzocht € 22.000 via de reserve overloop beschikbaar te stellen in 2019. Een eventueel restant kan gebruikt worden voor mutaties BGT 2018, welke in afwachting van aansluiting bij het Gegevenshuis nog niet verwerkt zijn;
- € 20.000 meer lasten. Overschrijding is terug te voeren op het feit dat er meer gespecialiseerde onderzoeken nodig waren. Er zaten afgelopen jaar een aantal gecompliceerde technische dossiers bij. Die specialistische kennis hebben we niet in huis. Bovendien is er door een professional gewerkt aan de software Wabo (met achterstallig onderhoud geconfronteerd). En tot slot zijn er vooruitlopend op de aankomende omgevingswet aanpassingen verricht.

€ 11.000 hogere baten:

- € 16.000 meer legesopbrengsten producten centrale balie Ondanks de positieve bijstelling in de 2e BURAP is hier per saldo sprake van een additioneel voordeel. Bovendien worden de leges WRO door een gewijzigde werkwijze nu geboekt op leges centrale balie (voorheen thema 2 Wonen en Verkeer);
- € 26.000 minder opbrengsten leges bouwvergunningen. Blijft lastig te voorspellen, afhankelijk van aantal en type aanvragen. De leges voor de bouwvergunning zijn gekoppeld aan de hoogte van de bouwsom. Bij grote bouwprojecten ontstaan daardoor pieken in de baten terwijl slappe jaren een daling van de baten laten zien. Daarbij is het bij het opmaken van de begroting lastig in te schatten of de bouw aanvraag het aankomende jaar komt of nog een jaar later (of helemaal niet);
- € 20.000 hogere bijdrage in de personele lasten van derden ontvangen.

Openbare orde en veiligheid

€ 7.000 hogere zijn met name een gevolg van:

- € 15.000 lagere lasten veiligheidshuis als gevolg van minder casussen dan begroot;
- € 7.000 lagere lasten t.b.v. rampenbestrijding;
- € 17.000 hogere lasten onderhoud brandweerkazerne;
- € 14.000 hogere bijdrage aan gemeenschappelijke regeling (brandweer).

€ 6.000 hogere baten door ontvangst van projectsubsidie (2008-2011) van RIEC.

Financiering

De grootste onderdelen van de post 'financiering' vormen de algemene uitkering uit het gemeentefonds, de gemeentelijke belastingen (zie paragraaf lokale heffingen) en de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Voor wat betreft dit laatste onderdeel wordt verwezen naar deel 1 van deze jaarstukken. Onderstaand volgt een toelichting op de ontwikkelingen van de algemene uitkering in het afgelopen jaar.

De algemene uitkering uit het gemeentefonds vormt de voornaamste inkomstenbron voor de gemeente. Ongeveer 50% van alle kosten worden hieruit gefinancierd. Het gemeentefonds is direct gekoppeld aan de omvang van de rijksuitgaven: hogere rijksuitgaven betekenen voor gemeenten een hogere uitkering uit het gemeentefonds (onder het motto "gelijk de trap op en gelijk de trap af").

Algemene uitkering gemeentefonds	Raming 2019 (begroting)	Raming 2019 na wijzigingen	Verschil	Realisatie 2019	Verschil
Basisuitkering:					
Basisbedrag algemene uitkering	10.049.000	10.136.000	87.000	10.168.000	32.000
Korting algemene uitkering i.v.m. belastingcapaciteit	-906.000	-1.003.000	-97.000	-1.038.000	-35.000
Algemene uitkering:	9.143.000	9.133.000	-10.000	9.130.000	-3.000
Specifieke uitkeringen:					
Integratie-uitkering WMO	1.035.000	1.097.000	62.000	1.097.000	0
Integratie-uitkering vergunning, toezicht & handhaving	29.000	29.000	0	29.000	0
Decentralisatie-uitkering combinatiefuncties	0	31.000	31.000	31.000	0
Decentralisatie-uitkering voorschoolse voorziening peuters	19.000	19.000	0	19.000	0
Decentralisatie-uitkering armoedebestrijding kinderen	45.000	45.000	0	45.000	0
Decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad	36.000	36.000	0	36.000	0
Decentralisatie-uitkering schulden en armoede	0	23.000	23.000	30.000	7.000
Decentralisatie-uitkering vergoeding raadsleden kleine gemeenten	0			67.000	67.000
Decentralisatie-uitkering referendum	0	3.000	3.000	3.000	0
Integratie-uitkering sociaal domein	5.067.000	5.194.000	127.000	5.194.000	0
Decentralisatie-uitkering informatieve energiemaatregelen	0	0	0	1.000	1.000
Totaal specifieke uitkeringen:	6.231.000	6.477.000	246.000	6.552.000	75.000
Afrekening voorgaande jaren	0	0	0	38.000	38.000
Uitkeringsfactor (gerelateerd aan accres gemeentefonds)	1,507	1,489	-0,018	1,489	0
Totaal algemene uitkering gemeentefonds 2018	15.374.000	15.610.000	236.000	15.720.000	110.000

De ramingen van de algemene uitkering in de begroting 2018 waren gebaseerd op de septembercirculaire 2017. Op basis van het inzicht op dat moment was een totale omvang van de algemene uitkering van € 15.374.000 geraamd. Bij de voor- en najaarsnota 2018 heeft reeds een bijstelling van de algemene uitkering plaatsgevonden van per saldo € 236.000 (meeropbrengst) tot een totale uitkering van € 15.610.000. Het daadwerkelijk ontvangen bedrag over 2018 bedraagt € 15.720.000. Dat betekent dat de algemene uitkering voor het jaar 2018 tussen november 2018 (najaarsnota 2018) en eind 2018 is toegenomen met € 110.000. Dit wordt door 3 aspecten veroorzaakt: een lagere algemene uitkering ad € 3.000, een hogere opbrengst van de specifieke uitkeringen ad € 75.000 en een hogere afrekening van voorgaande jaren ad € 38.000.

Specifieke uitkeringen

De hogere opbrengst specifieke uitkeringen is met name gelegen in de (nieuwe) decentralisatie-uitkering vergoeding raadsleden kleine gemeenten. Met terugwerkende kracht heeft het Rijk besloten raadsleden van kleine gemeenten (minder dan 24.000 inwoners) een hogere vergoeding te verlenen. Om de betreffende gemeenten te compenseren is eenmalig deze eenmalige uitkering verstrekt.

Afrekening voorgaande jaren

De afrekening voorgaande jaren ad € 38.000 valt uiteen in 2016 (€ 11.000) en 2017 (€ 27.000). Omdat diverse maatstaven, die de omvang van de algemene uitkering bepalen, pas in een later stadium definitief worden vastgesteld door het CBS, volgt na afloop van het boekjaar nog een afrekening. Deze posten konden vooraf niet worden voorzien.

Overhead

€ 71.000 hogere lasten zijn met name als volgt te verklaren:

- € 50.000 hogere doorberekening salariskosten;
- € 27.000 hogere opleidingslasten;
- € 24.000 hogere lasten personeelsadministratie met name lasten onderzoek / inzet juridisch advies, bijgeraamd in 2^e burap in thema 4;
- € 80.000 lagere onderhoudslasten gemeentehuis en raadskelder plus voordeel in gasverbruik door energiebesparende maatregelen;
- € 11.000 lagere lasten onderhouds- en herstelwerkzaamheden fractiehuis;
- € 15.000 hogere lasten faciliteiten gemeentehuis door afscheid medewerkers en introductie nieuwe huisstijl (briefpapier, visitekaartjes en enveloppen);
- € 2.000 hogere kapitaallasten;

- € 10.000 hogere representatielasten als gevolg van incidentele aangelegenheden zoals diverse jubilea, introductie nieuwe huisstijl en het afscheid van een wethouder;
- € 25.000 hogere lasten onderhoud website t.b.v. digitale dienstverlening, dekking uit reserve communicatie en voorlichting.

Investeringsprojecten programma Bestuur & Dienstverlening

Lopende investeringen	Oorspr. plan jaar van uitvoering	Gevoteerd krediet		Huidige stand van zaken		
		Raadsbesluit	Bedrag	Gerealiseerd	Restant	Gereed
Documentaire informatievoorziening	2012	Begr. 2005 Begr. 2010	29.000 80.000 109.000	103.000	6.000	2019
Doorontwikkeling I&A-visie	2018	Begr. 2018	235.000	186.000	49.000	2019
Basisregistratie grootschalige topografie	2014	Begr. 2014	100.000	62.000	38.000	2018
Restauratie buitenmuren gemeentehuis*	2017	Rb. 29.05.2017	237.000	234.000	3.000	gereed

DEEL 3.

PARAGRAFEN 2018

Deel 1 – Kaders

1.1 Inhoud paragraaf

De bedrijfsvoering betreft het hele spectrum van taken die nodig zijn om de gemeentelijke dienstverlening en het extern opereren mogelijk te maken. Hieronder vallen de onderdelen management & organisatie, planning & control, personeelszaken, informatisering & automatisering en huisvesting.

1.2 Beleidskaders

Beleidskaders BEDRIJFSVOERING

Lopend beleid

De zelfstandige gemeente Vaals levert vanuit nabijheid bij de burger en diens omgeving een substantiële meerwaarde aan de kwaliteit van leven. Dat doet de gemeente door vanuit de kennis van en aandacht voor de context, het specifieke van de situatie, te handelen.

De manier waarop gemeentebestuur en organisatie hieraan invulling geven wordt bepaald door van buitenaf naar processen te kijken en zich voortdurend af te vragen wat een inwoner nodig heeft en van de gemeente mag verwachten. De context bepaalt of en zo ja welke interventies (via de gemeente) gewenst zijn, wat een inwoner nodig heeft. Hierbij kan (lokaal) maatwerk leidend zijn.

In principe zijn er twee manieren van organiseren, die passen bij de aard van de processen:

- systeemgedreven: van binnen naar buiten, managen van processen, procedures en regels, vooral bij standaardproducten, per definitie geen maatwerk gewenst
- contextgedreven: van buiten naar binnen, minder regels, vooral kaders, creativiteit faciliteren, per definitie maatwerk gewenst.

Een zelfstandig Vaals, dat in staat is om meerwaarde te leveren aan de kwaliteit van leven, moet de kwaliteiten in bestuur en organisatie hebben, om de burgers de voordelen van de kleinschaligheid te laten voelen. Dat betekent ook dat we keuzes moeten maken, ons concentreren op zaken die er toe doen en geen onnodige energie verspillen en risico's lopen op zaken die anderen beter kunnen. Vanuit onze [bedrijfsvoeringfilosofie](#) vullen we dit als volgt in:

Diensten en processen, waarbij de context van groot belang is, vormen de 'corebusiness' van de gemeente Vaals en blijven per definitie lokaal.

De gemeente kan dit, vanuit kleinschaligheid/nabijheid bij de inwoner, beter dan elke andere instantie. Voor deze processen profiteren we van het schaalniveau Vaals. Op deze processen maakt de gemeente het verschil, levert de kwaliteit, die vooral wordt ingegeven door het verrichten van de juiste ondersteuning vanuit de kennis van en aandacht voor de situatie en de omgeving van de inwoner.

Naarmate de processen steeds minder context- en vooral maar systeemgedreven zijn, wordt de samenwerking met andere overheden of wel de zoektocht naar schaalvergroting, op afstand plaatsen en uitbesteden, groter. In deze processen spelen factoren als vakdeskundigheid en efficiency een grote rol.

De gemeente Vaals is een Cittaslow-gemeente. [Cittaslow](#) is een keurmerk dat slechts wordt uitgereikt aan gemeenten van minder dan 50.000 inwoners, die op het gebied van leefomgeving, landschap, gastvrijheid, milieu, infrastructuur, cultuurhistorie en behoud van identiteit tot de top behoren. De uitgangspunten van de Strategische Visie sluiten dan ook naadloos aan bij het Cittaslow-gedachtegoed.

De organisatie-inrichting en de daarbij geldende uitgangspunten rondom verantwoordelijkheden en dergelijke zijn geregeld in de [Organisatieverordening Gemeente Vaals 2013](#).

De verantwoordelijkheden, bevoegdheden, mandaten en dergelijke zijn vastgelegd in het [Mandaatbesluit Gemeente Vaals 2014](#). De specifieke verantwoordelijkheden en bevoegdheden van budgethouders en budgetbeheerders zijn vastgelegd in de [Budgetregeling Gemeente Vaals](#).

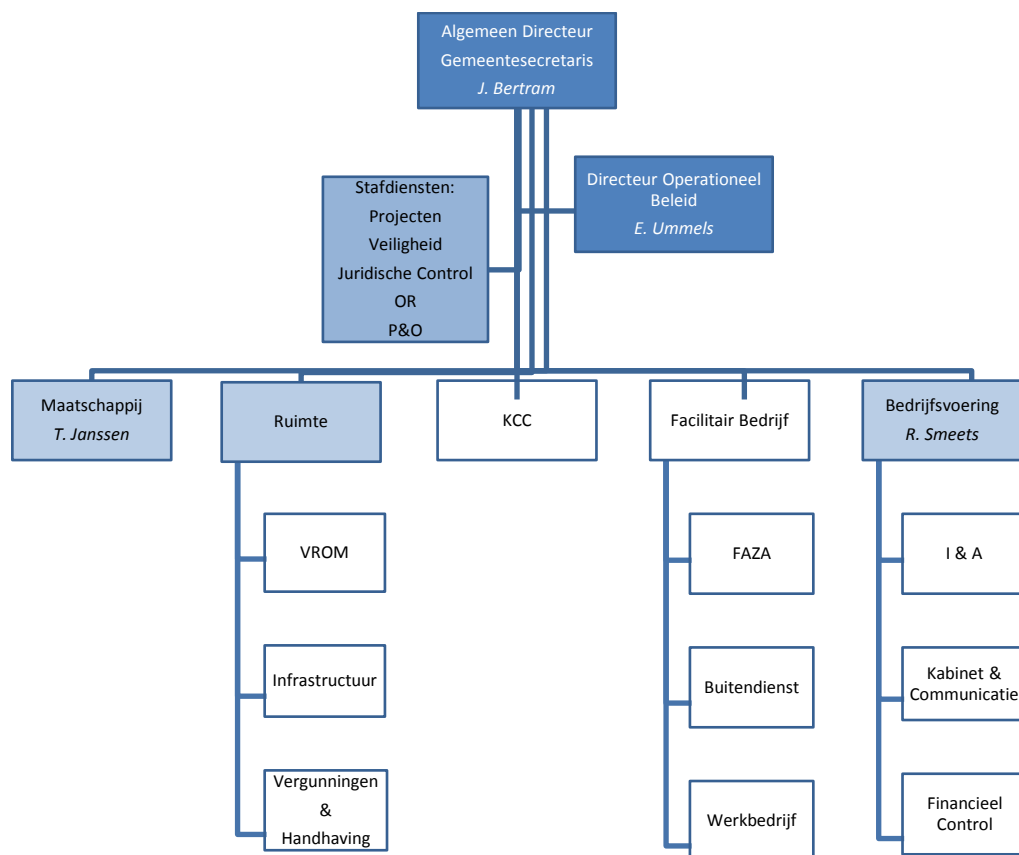
Het gemeentelijk [personeelsbeleid](#) is vastgelegd in de CAR-UWO, de nota Personeelsbeleid en een aantal losse regelingen, zoals werktijdenregeling, de aanstelling algemene dienst, beloningsregeling en de procedureregeling functiewaardering. De gemeentelijke zorgtaken op het gebied van de Arbowetgeving zijn vastgelegd in de Arbowet en in onze nota Arbobeleid en getoetst met de Risico Inventarisatie- en Evaluatie van 2018. Daarnaast

ligt een en ander vast in het BHV-plan. Bij de realisatie van het reorganisatieplan voor de gemeentelijke organisatie werken we met een Sociaal Statuut .
In 2013 heeft de Raad de ISA visie vastgesteld. Het uitgangspunt van deze visie, gebaseerd op door de Raad vastgestelde kaders, is dat de gemeente Vaals haar burgers centraal stelt: de dynamiek in de huidige samenleving vraagt dat wij op elke vraag, op elk door de burger gewenst moment via elk kanaal een antwoord hebben. Het uitgangspunt van deze visie is nog steeds actueel. Vanuit dit uitgangspunt wordt onze (digitale) dienstverlening doorontwikkeld.
Het beleid inzake communicatie en voorlichting is vastgelegd in het Strategisch Communicatieplan 2011 . Het communicatiebeleid draagt ertoe bij dat de communicatie structureel en geïntegreerd plaatsvindt, rekening houdend met de strategische, tactische en operationele doelstellingen van de gemeente Vaals. Het Cittaslow-gedachtegoed wordt integraal verankerd in het communicatiebeleid en wordt zowel bij in- als externe communicatie uitgedragen.
De huisvesting van de gemeentelijke organisatie en diensten is gebaseerd op het Huisvestingsplan 2011 . Dit huisvestingsplan is dynamisch waarbij de feitelijke huisvesting bij behoefte wordt aangepast als dit in het belang van de dienstverlening en de organisatie is.
Het beleid rondom het gemeentelijk proces van inkopen (waaronder ook aanbesteden) is vastgelegd in het Aanbestedingsbeleid 2016 . In dit beleid zijn ook de aspecten van duurzaamheid betrokken.
De onderdelen van de financiële functie hebben hun beslag gekregen in de volgende regelingen: * Treasurystatuut 2015 * Nota Reserves en Voorzieningen 2017 * Nota Risicomanagement * Nota Activabeleid 2017 * Verordeningen inzake de financiële functie ex artikel 212, 213 en 213a Gemeentewet (2013 en 2017)
Het kompas voor de samenwerking betreft de Maastricht-Heuvelland agenda. Op de gebieden 'Sociaal', 'Ruimte' en 'Economie' worden vanuit de portefeuillehoudersoverleggen gezamenlijke projecten geïnitieerd en gezamenlijke uitdagingen afgestemd. In de samenwerking binnen Maastricht-Heuvelland heeft het burgemeesterscollectief de procesverantwoordelijkheid. Op tactisch niveau ligt voor ons de kracht in samenwerking met de gemeenten Eijsden-Margraten en Gulpen-Wittem (de lijn 50 samenwerking). Vanuit gerichte bestuursopdrachten wordt de samenwerking in gezamenlijkheid opgepakt.
Realisatie 2018
- In 2018 heeft de Provincie Limburg het Financieel Verdiepingsonderzoek uitgevoerd. In dit onderzoek is de robuustheid van de gemeentelijke meerjarenbegroting beoordeeld. Tevens is de mate van naleving van het BBV onderzocht. De Provincie heeft een positief oordeel afgegeven waarbij het onderzoek van de gemeente Vaals het best scoorde van de onderzoeken in 2018. - In samenwerking met de auditcommissie is na een aanbestedingsprocedure een nieuw contract gesloten met de accountant voor de boekjaren 2018-2021. - De Risico Inventarisatie- en Evaluatie (RI&E) is in 2018 afgerond. Een aantal aanbevelingen zijn reeds in 2018 opgepakt (gangen, dorpels). Vanuit de RI&E is in 2018 een plan van aanpak opgesteld dat door de Arbodienst getoetst is. De uitvoering van het plan van aanpak is opgepakt.

1.3 Personele kaders

In ons bedrijfsvoeringsmodel sturen we op een integrale benadering van elk beleidsveld of opgave. De medewerker van de gemeente Vaals moet in staat zijn een vraag vanuit diverse invalshoeken te kunnen bekijken. Bij de insteek past eigenlijk geen organisatie-plaatje waarin lijntjes en hokjes zijn getekend. Toch is die structuur natuurlijk wel aangebracht, anders is het niet mogelijk een organisatie te sturen. We werken met de volgende organisatiestructuur:

ORGANOGRAM GEMEENTE VAALS

SALARISLASTEN

De ambtelijke organisatie kent eind 2018 een totale toegestane omvang van 78,4 fte (full-time-employees), bestaande uit 84 medewerkers, die een totale salarislust van ruim 5,1 miljoen euro vertegenwoordigen.

Onderstaande tabel geeft de totale salarislust van de gemeentelijke organisatie weer.

Salarislust	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018
Bestuur (raad, griffie, college)	€ 628.000	€ 614.000	€ 614.000	€ 663.000
Ambtelijke organisatie	€ 4.940.000	€ 4.921.000	€ 5.183.000	€ 5.138.000
Totale salarislust	€ 5.568.000	€ 5.535.000	€ 5.797.000	€ 5.801.000

Het verschil tussen begroting 2018 en begroting na wijziging betreft de bij raming van € 262.000 (najaarsnota 2018). De werkelijke salarislust zijn per saldo iets hoger uitgevallen dan de begroting na wijziging. De hogere salarislust bestuur is het gevolg van de hogere raadsvergoeding met terugwerkende kracht vanaf april 2018. Hiervoor is ook een compensatie ontvangen in het gemeentefonds. De lagere salarislust ambtelijk apparaat is het gevolg van ontvangen vergoedingen van gedetacheerde medewerkers bij andere instanties.

In het kader van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) wordt hierbij openbaar gemaakt:

Naam	J.H.M.J. Bertram	B.G.P. Hoevenagel
Beloning	€ 98.053,81	€ 78.656,10
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 357,48	€ 7,16
Voorzieningen op termijn	€ 15.179,64	€ 12.892,31
Functie	Secretaris / alg. directeur	Griffier
Duur en omvang dienstverband	Onbepaalde tijd - 36 uur per week	Onbepaalde tijd - 36 uur per week

Het personeelsbestand ziet als volgt uit:

Personeelsbestand gemeente Vaals	Situatie per 31-12-2018		Situatie per 31-12-2017	
	medewerkers	Fte's (toegestaan)	medewerkers	Fte's (toegestaan)
Directie en managementteam (MT)	4	4	5	5
Stafdiensten	12	10,8	11	10,7
Sector MAATSCHAPPIJ	13	11	13	11,1
Sector RUIMTE	16	15,9	12	12,1
KCC	7	5,7	10	7,6
Facilitair bedrijf	17	16,3	19	17,4
Sector BEDRIJFSVOERING	15	14,7	12	13,4
TOTAAL ORGANISATIE VAALS	84	78,4	82	77,3

De (toegestane) formatie is in 2018 met ongeveer 1 fte toegenomen. Dit komt onder meer door de noodzakelijke uitbreiding bij team welkom, de uitbreiding van de communicatiefunctie zoals toegelicht in de begroting 2019. Door interne verschuivingen zijn verder verschillen bij individuele organisatieonderdelen zichtbaar.

De daadwerkelijke bezetting bedraagt 76,4 fte. De afwijking van 2 fte tussen de toegestane bezetting van 78,4 en de werkelijke bezetting van 76,4 wordt veroorzaakt doordat naast de eigen (structurele) formatie gebruik wordt gemaakt van inhuur op een aantal terreinen en/of uitstroom waarvan de functie nog niet was ingevuld.

PERSENEELSBESTAND – samenstelling

Ons personeelsbestand is al jaren vrij stabiel. Het afgelopen jaar zijn een 3-tal medewerkers uit dienst gegaan en 1 medewerker aangenomen.

Leeftijdsofbouw	2018	2017		Omvang dienstverband	2018	2017		Salariëring	2018	2017
< 24 jaar	0%	0%		tussen 0,0 en 0,39 fte	1%	5%		schaal 1 t/m 3	2%	4%
tussen 25 en 34	15%	17%		tussen 0,4 en 0,59 fte	4%	6%		schaal 4 t/m 6	13%	17%
tussen 35 en 44	32%	26%		tussen 0,6 en 0,79 fte	9%	7%		schaal 7 t/m 9	54%	47%
tussen 45 en 54	27%	31%		tussen 0,8 en 0,99 fte	16%	10%		schaal 10 t/m 13	31%	32%
tussen 55 en 59		15%		fulltime dienstverband	71%	72%				
ouder dan 59 jaar		11%		> fulltime	0	0				

Het grootste deel van ons personeelsbestand bevindt zich tussen de 35 en 54 jaar (59%). Het aantal jongeren (< 35 jaar) bedraagt 15%, dit is een beperkte afname in vergelijking tot vorig jaar (17%). Het blijft van belang om de ervaring van de ouderen te mixen met jongeren. Bij de sollicitatieprocedures zal hier ook – indien mogelijk – op worden gelet.

Het aantal medewerkers met een parttime dienstverband is licht toegenomen met 29% (vorig jaar 28%). Er blijft dus nog steeds sprake van een hoog aandeel fulltimers (71%). De salarisverhoudingen vertonen een constant en normaal (gemiddeld) beeld. Ruim 69% bevindt zich in de middengroep van uitvoerders/ondersteuners en vakspecialisten.

Deel 2 – Doelstellingen en activiteiten

2.1 Management & Organisatie

Het voornaamste inrichtingsprincipe is dat 'de inhoud centraal' staat. Daarnaast wordt voor een belangrijk deel gewerkt op basis van **integraal management en integrale verantwoordelijkheid**.

De strategisch/tactische aansturing van de organisatie geschiedt door het managementteam. De beide directeuren dragen de ambtelijke verantwoordelijkheid voor de realisatie van de producten en taken van de organisatie en werken samen op basis van verbindend leiderschap. De sectorhoofden sturen op tactisch/operationeel niveau op de resultaten van de betreffende sector. Het hoofd is niet enkel belast met functioneel leidinggevende taken, maar ook voor een belangrijk deel met inhoud op het betreffende vakgebied.

De organisatie zal de komende jaren een verdere **transitie** ondergaan. We kijken heel bewust naar samenwerking met andere partners. Op strategisch niveau koersen we vooral op het versterken van (de kansen van) (Eu-)regionaal denken en handelen. Hierbij is centrumstad Maastricht onze strategische partner. Over de grens ervaren we veel wisselwerking met het gebied in en rondom Aken. Het partnerschap met Aken heeft inmiddels duidelijke vormen. Maar ook aan Nederlandse zijde bestaat een partnerschap met de gemeente Kerkrade.

Op tactisch niveau ligt voor ons de kracht in samenwerking met de gemeenten Eijsden-Margraten en Gulpen-Wittem (de lijn 50 samenwerking).

In het Bestuursconcept 2020 van de lijn 50 gemeenten hebben we als visie op de bestuurlijke organisatie opgenomen dat we om redenen streven naar zelfstandigheid van onze gemeenten. Die redenen zijn:

- bestaansrecht ligt in meerwaarde voor kwaliteit van leven;
- kleinschaligheid geeft kracht om dichtbij burger/omgeving te blijven;
- vanuit kennis specifieke context maatwerk bieden.

Dit bereiken we door een contextgedreven manier van werken: denken en handelen vanuit de specifieke situatie van de burger en zijn omgeving. Willen we waarmaken wat we nastreven dan vraagt dit een duidelijk andere wijze van organiseren binnen onze ambtelijke organisatie. Het vraagt andere competenties van medewerkers; wellicht vraagt het ook andere medewerkers. Het vraagt een andere manier van werken. Vanuit deze insteek zitten we midden in een **reorganisatie**. De reorganisatie richt zich op het creëren van ruimte in capaciteit om meer veerkracht op te bouwen om adequaat te kunnen ageren en reageren op nieuwe ontwikkelingen en kansen. Maar nog meer dan dat richt de reorganisatie zich op het kunnen beschikken over betrokkenheid en de juiste competenties van medewerkers, met als doel: een organisatie die het verschil maakt. Hierbij willen we onze producten en dienstverlening goedkoop(er) (te) houden.

Ontwikkelingen, zoals de RUD en de belastingsamenwerking volgen we met belangstelling en we bekijken adequaat welke voordelen hierin voor Vaals zijn weggelegd in de zin van kostenbesparing en kwaliteitsverbetering.

Voor de organisatie is van belang dat we **verantwoordelijkheden** inzichtelijk maken en **kwaliteiten** (kwalitatief en kwantitatief) waar nodig aanvullen. De organisatie moet worden voorbereid en meegenomen in de veranderende rol en positie van de gemeente. De aanpak die daarbij gekozen wordt, sluit aan bij de wijze waarop de gemeente ook de burgers wil benaderen. Daarbij gaat het om aandacht voor het individu. Sturing op '**stoelniveau**'. Dat wil zeggen dat vooral vanuit de individuele omstandigheden gekeken wordt naar ontwikkelmogelijkheden. Ingezet wordt op het beter benutten van de sterke kwaliteiten van eenieder. Ondanks de geringe omvang van de organisatie en daarmee de hoeveelheid aan 'eenmans-functies' zal getracht worden mensen meer het werk te laten doen waar ze goed in zijn en leuk vinden, waar ze **talenten** voor hebben. Dat betekent dat mensen flexibeler inzetbaar worden en soms los van bepaalde functies taken zullen vervullen.

2.2 Planning & Control

Op het gebied van planning & control, ook wel de financiële functie van de gemeente genoemd, is de afgelopen jaren een behoorlijk instrumentarium ontwikkeld en geïmplementeerd. Het verbeteren van dit instrumentarium is een continu proces. De beleidscyclus wordt ondersteund met documenten die voor Raad, College en management voldoende concrete sturingsinformatie verschaffen en waarbij gepoogd wordt aan te sluiten bij wens en behoeften. Een ander blijvend aandachtspunt is het vergroten van de 'leesbaarheid' van de producten uit de P&C-cyclus. Met de huidige meer to-the-point programmateksten probeert het College de effecten van het beleid op een toegankelijke manier inzichtelijk te maken.

Het Financieel Verdiepingsonderzoek door de provincie Limburg heeft in 2018 tot een zeer positief oordeel geleid. De komende jaren maakt de Provincie Limburg voor de gemeente Vaals weer gebruik van de meest lichte toezichtvorm.

Na de aanbesteding in 2018 is na besluitvorming door de raad een nieuw contract gesloten met de accountant voor de boekjaren 2018-2021.

Het College streeft ook voor de komende jaren een goede samenwerking met de controlerend accountant na en hoopt op een kritische en constructieve houding.

2.3 Personeelszaken

Het college van de gemeente Vaals heeft een duidelijke keuze gemaakt voor wat betreft de toekomstige koers. Vaals wil zelfstandig en dicht bij de burger het verschil blijven maken. Op basis van deze koers is de ambtelijke organisatie in ontwikkeling.

Alle dienstonderdelen zullen beoordeeld worden aan de hand van de doelstellingen en uitgangspunten van het **reorganisatieplan**. Stapsgewijs en voortdurend is de organisatieontwikkeling oftewel reorganisatie onderwerp van gesprek tijdens de overleggen in het managementteam en met de ondernemingsraad.

Mede ten behoeve van de reorganisatie heeft overleg met de commissie voor georganiseerd overleg geresulteerd in de vaststelling van een **Sociaal Statuut** in 2018.

Medewerkersontwikkeling blijft een belangrijk onderwerp van personeelsbeleid. Meer dan ooit wordt van de medewerkers flexibiliteit verwacht. Medewerkers worden in de gelegenheid gesteld om kennis en ervaring op te doen middels opleiding, training en andere scholing en middels tijdelijke detacheringen bij andere organisaties. Duurzame inzetbaarheid heeft de nodige aandacht. Daar waar nodig en mogelijk zijn maatwerktrajecten met oudere medewerkers afgesproken.

In 2018 heeft een **Risico-inventarisatie en –evaluatie (RISE)** plaatsgevonden en is een **Plan van Aanpak** vastgesteld. In de komende jaren zullen de knelpunten en aanbevelingen op basis van urgentie opgepakt worden.

2.4 Informatisering & Automatisering

Het basisuitgangspunt van de visie Informatievoorziening & Automatisering is dat de gemeente Vaals haar **burgers centraal** stelt: de dynamiek in de huidige samenleving vraagt dat wij op elke vraag, op elk door de burger gewenst moment en via elk kanaal een antwoord hebben. Om dit mogelijk te maken werken wij met **Virtual Desktop Infrastructure (VDI)**. Ook de komende jaren blijven we investeren in de **optimalisatie en actualisatie** van onze technische infrastructuur. Meer en meer kiezen we voor ontzorging op ICT-gebied en nemen we diensten af als **cloudoplossing**. Concreet is in 2018 voor de interne Makelaar (distributiesysteem voor binnen gemeentelijke ontsluiting van onze persoons-, bedrijfs- en objectgegevens) ook gekozen voor een cloudoplossing bij PinkRoccade.

De huidige visie Informatievoorziening & Automatisering beschrijft nog steeds onze ambities. Tevens zijn de door de Gemeenteraad vastgestelde kaders die als basis hebben gediend voor de huidige visie nog steeds actueel:

- * het inzetten van ICT om de gemeentelijke dienstverlening en bereikbaarheid te optimaliseren;
- * het innovatieve en creatieve karakter van de ICT-architectuur moet behouden en gestimuleerd worden;
- * het vinden van een oplossing voor de toenemende kwetsbaarheid;
- * uniformiteit in het opslaan, bewerken en archiveren van de informatievoorziening.

Wel is in het periodieke verslag over de uitvoering van de gemeentelijke taken op het gebied van informatiehuishouding en archiefbeheer geconcludeerd dat op het gebied van digitalisering de gemeente Vaals in een **hoger tempo** maatregelen dient te nemen om de **digitale informatiehuishouding** zorgvuldig in te richten. Om deze noodzakelijke versnelling mogelijk te maken en voor het verder tot uitvoering brengen van onze visie Informatievoorziening & Automatisering, zijn ook in de begroting 2019 acties en maatregelen opgenomen. In 2018 is de uitgaande documentenstroom binnen de sector Ruimte als proef geoptimaliseerd en gedigitaliseerd. De resultaten worden gebruikt voor de optimalisatie en digitalisering van de uitgaande documentenstroom binnen de gehele organisatie. Belangrijk onderdeel hierbij vormt de inzet van de **digitale handtekening** die voor de zomer van 2019 operationeel is. Randvoorwaarde is de update van het Document Management Systeem (DMS) die in december 2018 is opgestart en in het voorjaar van 2019 is afgerond. Daarbij wordt ook de inzet van zaakgericht werken in 2019 vormgegeven; via applicatie-afhankelijke **zaaksystemen en een centraal zakenmagazijn**.

Bij de uitvoering kijken we ook nadrukkelijk naar mogelijkheden van samenwerking.

Onze (digitale) dienstverlening wordt verder doorontwikkeld. De verdere overgang van analoog naar digitaal werken betekent een grote wijziging voor onze medewerkers. Deze overgang kan enkel slagen als onze medewerkers goed en voldoende begeleid worden in dit proces. Het is daarom van belang tijd en capaciteit te investeren in het **opleiden en ondersteunen** van onze medewerkers. Daarbij faciliteren, ondersteunen en gebruiken wij **moderne technieken** om onze medewerkers optimaal te ondersteunen bij de uitvoering van hun werkzaamheden. Denk hierbij aan de inzet van iPads voor de keukentafelgesprekken en Encrypted (versleutelde) datacommunicatie voor veilige communicatie met en over burgers.

Sinds 2015 is het **Klant-Contact-Centrum (KCC)** operationeel. Gemeenten moeten het loket vormen, waar burgers, bedrijven en instellingen terecht kunnen met al hun vragen aan de overheid. Een groot deel van de gevraagde informatie en diensten zal rechtstreeks geleverd kunnen worden, een ander deel wordt geleverd door andere overheden of ketenpartners, via bemiddeling door de gemeente.

Door een steeds maar toenemende hoeveelheid aan gegevens, informatie en data wordt het richting de toekomst alleen maar belangrijker dat goed **gegevensbeheer** wordt toegepast. In een **maatschappij** waar informatie en gegevens een belangrijke rol spelen is inzicht in welke gegevens we hebben, wat we er mee doen, wie het gebruikt en op welke wijze we informatie en gegevens **beveiligen** van uitermate groot belang. Dit blijkt ook uit de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) welke vanaf 25 mei 2018 operationeel is. Onze **burgers** (mogen) verwachten dat wij zorgvuldig met de beschikbare informatie en gegevens omgaan.

De afhandeling van facturen verloopt nu geheel digitaal via het **Document Management Systeem**. Stapsgewijs worden nu ook andere inkomende, interne en uitgaande documentstromen verder gedigitaliseerd. Onder meer de implementatie van de Omgevingswet vereist noodzakelijke aanpassingen in het **digitaal werken en archiveren**.

De adres- en gebouwgegevens van de gemeente zijn opgenomen in de **Basisregistratie Adressen & Gebouwen (BAG)**. Een belangrijk onderdeel van de BAG vormt de 'geo-informatie'. Dit betreft met name topografische kenmerken van objecten en moet gezien worden als een rode draad die door veel vakdisciplines heen loopt. Deze GEO informatie maakt deel uit van de **Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT)**. De gemeente Vaals beschikt niet over eigen medewerkers om deze taken uit te voeren maar heeft in het verleden gekozen per gebied te bekijken wat de beste oplossing is (uitbesteding), steeds met in het achterhoofd de regionale ontwikkelingen op GEO-gebied. Op basis van bovengenoemde I&A visie, waarin gegevensbeheer een prominente rol speelt, en gezien de momentele versnippering is het nu zaak om de GEO-functie opnieuw binnen de gemeente Vaals in te richten. GEO informatie zal een steeds belangrijkere rol krijgen in de ondersteuning en sturing van primaire werkprocessen. In 2018 heeft de gemeenteraad besloten tot toetreding tot de gemeenschappelijke regeling Het Gegevenshuis. Met de toetreding tot Het Gegevenshuis heeft de gemeenteraad gekozen voor een toekomstbestendige oplossing. Deze stap draagt bij aan een verdere doorontwikkeling van goed gegevens-beheer/management. Ook past deze uitbesteding binnen het lopende reorganisatietraject.

2.5 Huisvesting

De huisvesting van de gemeentelijke organisatie en diensten is gebaseerd op het zogenaamde Huisvestingsplan.

Naast het gemeentehuis aan het Von Clermontplein wordt ook gebruik gemaakt van een dependance voor de openbare werken. Dit betreft de zogenaamde gemeentewerf, gelegen aan de Selzerbeeklaan. Vanuit een convenant tussen de Provincie Limburg en diverse Limburgse gemeenten (waaronder Vaals) is het project **'energielabelling en energiebesparende maatregelen gebouwen'** (gefinancierd door de Provincie) uitgevoerd. Hierbij zijn gemeentelijke gebouwen en gebouwen met een maatschappelijk karakter onderzocht en gelabeld. Het meerjarig onderhoudsplan (MJOP) is in 2018 geactualiseerd. Hier zijn energiebesparende maatregelen voor de komende jaren in opgenomen. In 2018 zijn kleinere aanpassingen uitgevoerd. Bijvoorbeeld het aanbrengen van energiezuinige verlichting in de parkeergarage en in delen van het gemeentehuis. Middels het uitvoeren van deze energiebesparende maatregelen wordt mede invulling gegeven aan de opdracht van de Raad om een energiebesparing van 3% per jaar te realiseren.

In 2018 is een onderzoek uitgevoerd naar mogelijk **alternatieve aanwending / invulling van het gemeentehuis**. Nadat de resultaten van het onderzoek aan de gemeenschap van Vaals zijn teruggelegd kunnen in 2019 mogelijke vervolgstappen aan de raad voorgelegd worden.

Deel 3 - Financiën

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de financiële impact van de onderdelen van het taakveld 'overhead'.

	Realisatie 2017	Primaire Raming 2018	Raming 2018	Realisatie 2018
Management & Organisatie	469	434	415	413
Kabinet & Communicatie*		335	352	380
Planning & Control	294	319	313	303
Personeelszaken	298	318	352	418
Automatisering & Informatisering	819	691	706	753
Huisvesting & Facilitaire Zaken	585	623	615	553
Totaal	2.465	2.720	2.753	2.820

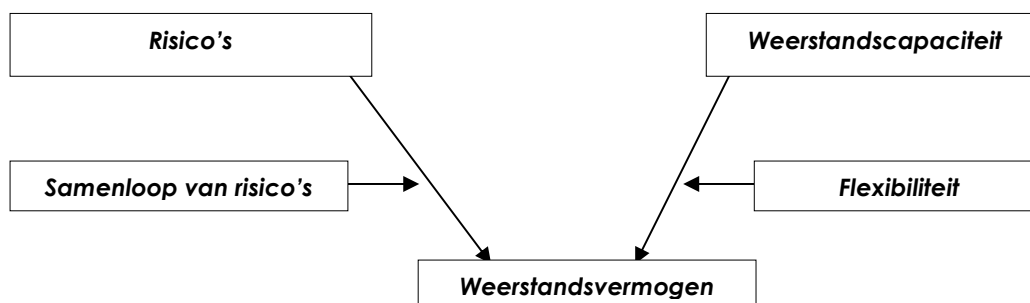
*conform geldende wet- en regelgeving dienen de lasten aangaande Kabinet & Communicatie onder overhead te worden opgenomen, betreffende lasten werden voorheen onder thema 4 Bestuur & Dienstverlening verantwoord.

Voor een toelichting op de hogere lasten wordt hier volstaan met een verwijzing naar Deel 2 – Programmaverantwoording, 4 Bestuur en Dienstverlening.

1. Inhoud paragraaf

In deel 1 van deze jaarstukken is al uitgebreid ingegaan op de effecten van de jaarrekening voor de financiële positie van de gemeente Vaals. Een van de belangrijkste aspecten voor het oordeel omtrent deze financiële positie betreft het zogenaamde “weerstandsvermogen”. Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin een gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het gehele beleid omgegooid moet worden. In casu de beschikbare financiële ruimte die zonder ingrijpende beleidswijzigingen beschikbaar is.

Het weerstandsvermogen bestaat uit twee belangrijke onderdelen, namelijk de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot deze risico's. In onderstaande figuur komt de samenhang tussen de verschillende onderdelen tot uiting.

In de praktijk bestaat niet een precieze eenduidige definitie van de weerstandscapaciteit. De 'ruimte' in de jaarrekening is hierbij een relatief grijs gebied. Op een aantal punten komen de verschillende meningen echter wel overeen. Het eigen vermogen van een gemeente vormt veruit de belangrijkste buffer tegen optredende risico's. Het eigen vermogen van de gemeente Vaals bestaat met name uit de algemene reserve. Daarnaast kan de gemeente na een onvoorzien incident de algemene reserve weer op peil brengen door de belastingopbrengsten op te voeren. Deze maatregel heeft echter pas effect in het jaar daaropvolgend. De onbenutte belastingcapaciteit wordt daarom ook wel gezien als het dynamische deel van de weerstandscapaciteit.

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft aan hoe solide de financiële huishouding van de gemeente is en welke risico's de gemeente loopt. Om financiële tegenvallers te kunnen opvangen, moet de gemeente beschikken over weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is in artikel 11 van het BBV gedefinieerd als 'De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie'. Het minimaal aan te houden weerstandsvermogen is afhankelijk van de grootte van de gemeente, de te onderkennen financiële risico's en het reserves- en voorzieningenbeleid.

2. Beleidskaders

Zoals reeds hierboven aangegeven bestaat het weerstandsvermogen uit de relatie tussen enerzijds de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden en anderzijds de mate waarin de risico's zijn afgedekt. Het beleid inzake het weerstandsvermogen richt zich dan ook op deze tweedeling.

Voor de weerstandscapaciteit is de omvang en met name het rentebeleid t.a.v. de reserves (vanwege de aanwendbaarheid) van belang. Het beleid en de afwegingen rondom reserves en voorzieningen is vastgelegd in de nota Reserves en Voorzieningen 2017, welke door uw raad op 12 december 2016 is vastgesteld.

Begrotingsposten die in de begroting 2018 niet nader financieel geconcretiseerd waren, de zogenaamde p.m. - posten, zijn in deel I nader toegelicht. Voor verplichtingen die niet direct aan enig boekjaar zijn toe te rekenen, is een voorziening (balanspost) gevormd. De omvang van deze voorziening wordt afgestemd op de inschatting c.q. berekening van de verplichting.

In 2009 heeft de raad de Nota Weerstandsvermogen & Risicomanagement vastgesteld. De doelstellingen van deze nota luiden als volgt:

1. Inzicht krijgen in de risico's die de gemeente loopt. Op basis van dit inzicht kunnen risico's eventueel worden afgedekt.
2. Ervoor zorgen dat het optreden van risico's zo weinig mogelijk effect heeft op de uitvoering van het bestaande beleid.
3. Verder stimuleren van het risicobewustzijn (van medewerkers) in de organisatie en het treffen van maatregelen ter voorkoming of beperking van risico's.
4. Beoordelen van het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit inclusief bepaling van de weerstandsfactor.

De benodigde weerstandscapaciteit stelt de gemeente vast aan de hand van een risico-inventarisatie. Alle sectoren inventariseren hun eigen risico's inclusief de kans van optreden en financiële gevolgen. Omdat de nota weerstandsvermogen & risicomanagement nog steeds voldoet en voldoende actueel is, zal deze vooralsnog niet geactualiseerd worden. In de paragrafen weerstandsvermogen & risicobeheersing van begrotingen en jaarrekeningen wordt de raad geïnformeerd over beleidswijzigingen gewijzigde risico's.

3. Risico's

3.1 Algemeen

Welke risico's loopt een gemeente zo al? Het kan bijvoorbeeld gaan om (bedrijfs)economische risico's, maar een gemeente kan ook te maken krijgen met juridische of milieutechnische risico's. Bij het maken van een goede risico-inschatting zijn twee aspecten van belang: wat is de kans dat een risico zich voordoet, en welke orde van schade kan ontstaan als dat gebeurt. Alle risico's moeten daarnaast ook in hun totaliteit worden bekeken: wat is met andere woorden het risicoprofiel voor de gemeente? Veel kleinere risico's samen kunnen bijvoorbeeld een schadebeeld opleveren dat vergelijkbaar is aan één groot risico. De kansen op verschillende soorten tegenvallers kunnen ook nog eens afhankelijk van elkaar zijn. Zo kan een terugval van de economische groei leiden tot een lagere algemene uitkering, hogere rente en meer beroep op bijstand uitgaven.

3.2 Risicoanalyse

Het weerstandsvermogen moet worden afgezet tegen de aanwezige risico's. Het Besluit Begroting en Verantwoording moedigt gemeenten aan tot het systematisch inventariseren en 'waarderen' van de aanwezige risico's. Er zijn veel indelingen van risico's in omloop. Wij onderkennen de volgende risico's:

- Financiële risico's: hierbij kan gedacht worden aan risico's voortvloeiend uit eigen beleid of het beleid van de rijksoverheid, samenwerking met andere gemeenten of instanties.
- Risico's op eigendommen: dit betreft zowel risico's door vervreemding of beschadiging van gemeentelijke eigendommen, maar ook de risico's die voortvloeien uit het ontbreken van onderhouds- en/of beheersplannen en risico's rondom het grondbeleid.
- Risico's die samenhangen met de interne bedrijfsvoering: hiermee wordt bedoeld risico's vanuit de informatievoorziening, de administratieve organisatie en de interne controle. Gevolgen kunnen dan liggen in de sfeer van de uitvoering van regelgeving etc.

De rapportagemomenten aan de gemeenteraad zijn als volgt:

- Jaarrekening: inventarisatie risicoprofiel, beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen.
- Begroting: actualisatie risicoprofiel, beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen.
- Tussentijds in raadsvoorstellen bij projecten waar relevante risico's worden gelopen.

3.3 Risicoprofiel Gemeente Vaals

Voor de kans van optreden van een risico hanteert de gemeente een driedeling: Laag, Midden en Hoog. Een exacte kans inschatting is meestal niet te maken, maar hiermee wordt een indicatie verkregen op basis van een reële inschatting.

Risico's relevant voor de weerstandscapaciteit dienen van materiële betekenis te zijn voor het balanstotaal of de financiële positie. Wij rekenen met een ondergrens van € 5.000 als minimale tegenvaller. Risico's waarvan de financiële tegenvaller lager dan € 5.000 wordt geschat, achten we object van reguliere bedrijfsvoering. Deze risico's dienen in principe binnen de portefeuilleramingen te worden opgevangen. Voor de rekening 2018 kijken we zoals gebruikelijk alleen naar de belangrijkste risico's.

In onderstaande tabel geven wij de begrote risico's aan inclusief de aard (incidenteel / structureel) en het rekenbedrag in de begroting. De kans inschatting, het verwachte bedrag en het rekenpercentage zijn weggelaten, aangezien dit puur iets is voor begrotingsdoeleinden. Vervolgens zijn nu twee kolommen toegevoegd met het bedrag dat het risico in de jaarrekening heeft geresulteerd en een korte toelichting hierop. Onder de tabel wordt nog een aparte toelichting over de achtergrond van het risico weergegeven. Het restant risico wordt ingeschat c.q. een doorkijk plaatsvindt naar 2018.

Tabel 1 Samenvatting geïnventariseerde risico's

Nr.	Risico	Kans	Reken-bedrag	Bedrag in jaar-rekening	Toelichting	Restant risico (doorkijk 2019)
Benodigd incidenteel weerstandsvermogen						
1.	Grondexploitatie / in exploitatie genomen gronden	Hoog	€ 1.000.000	€ 0	In 2018 is, gelet op de ontwikkelingen, geen sprake van een afwaardering.	€ 1.000.000
2.	Regionale samenwerking	Midden	€ 25.000	€ 0	Geen weerslag op de jaarrekening.	€ 0
3.	Pensioenen wethouders en gewezen wethouders	Laag	€ 56.250	€ 126.000	In 2018 heeft een waardeoverdracht plaatsgevonden van opgebouwd pensioen van een oud-wethouder.	€ 56.250
4.	Bijdragen tekorten gemeenschappelijke regelingen	Midden	€ 100.000	€ 0	Geen weerslag op de jaarrekening	€ 0
5.	Grenslandhal	Midden	€ 250.000	€ 50.000	Kosten (exploitatiekosten en kapitaallasten) grenslandhal 2018	€ 200.000
6.	Reorganisatie	Midden	€ 250.000	€ 0	Geen weerslag op de jaarrekening.	€ 0
Totaal benodigd incidenteel weerstandsvermogen			€ 1.681.250	€ 176.000		€ 1.256.250
Benodigd structureel weerstandsvermogen						
7.	Decentralisatie rijkstaken	Midden	€ 150.000	€ 13.500	Overschrijding WMO 2018	€ 100.000
8.	Studentenhuisvesting	Midden	€ 250.000	€ 0	Risico heeft zich in 2018 niet voorgedaan.	€ 250.000
9.	ICT-risico's	Midden	€ 25.000	€ 0	Risico heeft zich in 2018 niet voorgedaan.	€ 25.000
10.	Renterisico	Midden	€ 50.000	€ 0	Risico heeft zich in 2018 niet voorgedaan.	€ 50.000
11.	Afname uitkering gemeentefonds	Midden	€ 100.000	€ 0	Risico heeft zich in 2018 niet voorgedaan.	€ 100.000
12.	Wet HOF en schatkistbankieren	Laag	€ 12.500	€ 0	Risico heeft zich in 2018 niet voorgedaan.	€ 0
13.	Invoer vennootschapsbelasting	Midden	€ 25.000	€ 0	Risico heeft zich in 2018 niet voorgedaan.	€ 25.000
14.	Overige risico's	Midden	€ 150.000	€ 0	Geen overige structurele risico's.	€ 150.000
Totaal benodigd structureel weerstandsvermogen			€ 762.500	€ 13.500		€ 700.000
Totaal generaal weerstandsvermogen			€ 2.443.750	€ 189.500		€ 1.956.250

Toelichting op voornaamste risico's:

1 en 8. Grondexploitatie / in exploitatie genomen projecten (Von Clermontpark, Koningin Julianaplein en voormalig Esso-tankstation)

In 2016 is het eerste grondstuk van het Wit-Groen terrein verkocht voor € 1,1 miljoen (LIFE fase 1), in 2017 is de verkoopprocedure omtrent het Hekkert-terrein gestart. Naar de toekomst gekeken blijft een te realiseren verkoopwaarde gelijk aan de boekwaarde risicovol. E.e.a. is afhankelijk van de markt (interesse projectontwikkelaars) en besluitvorming raad. In de nabije toekomst zal de gemeenteraad zich uitspreken over de noodzaak van studentenhuisvesting op de resterende percelen van het Von Clermontpark.

De aanschaf van het Esso-tankstation in 2017 voor circa € 600.000 betreft een strategische aankoop. Enerzijds was dit een unieke kans voor de gemeente Vaals om het risicovolle tankstation in de woonkern te verwerven en anderzijds biedt die locatie mogelijkheden in ruimtelijk perspectief richting Von Clermontpark. Ook voor deze grondexploitatie zal getracht worden een projectontwikkelaar te vinden, waarbij de aanschafwaarde plus bijkomende kosten goed gemaakt dienen te worden.

3. Pensioenen wethouders en gewezen wethouders

De grondslag van het verzoek tot waardeoverdracht van opgebouwde pensioenrechten ligt in 2018. Hierdoor zijn deze lasten verwerkt in deze jaarrekening. De daadwerkelijke uitbetaling heeft plaatsgevonden in 2019.

5. Grenslandhal

De voormalige sporthal (Grenslandhal) is nog niet vervreemd, dat geleidt heeft tot niet-begrote kosten ad € 50.000 (noodzakelijke onderhoudskosten, bijdragen in VVE, kapitaallasten en overige kosten). Het risico blijft dan ook vooralsnog bestaan.

4. Weerstandscapaciteit

In principe is een weerstandscapaciteit die alle gesignaleerde risico's volledig (voor 100%) afdekt, toereikend. Aan deze analyse kleven echter ook enkele kanttekeningen. De belangrijkste daarvan zijn:

- niet alle risico's zullen zich tegelijkertijd en in volle omvang voordoen (neiging tot een neerwaartse correctie is aanwezig);
- de waardering en mogelijke kosten van risico's zijn niet objectief meetbaar (andere inschattingen leiden tot andere beelden);
- het aanspreken van de beschikbare weerstandscapaciteit heeft op termijn consequenties (flexibiliteit van de begroting);

Ter afdekking van de risico's is het nodig te beschikken over voldoende veerkracht in de vorm van structurele dan wel incidentele weerstandscapaciteit.

De structurele weerstandscapaciteit wordt afgeleid uit de posten "vrij te besteden budgetruimte en onvoorziene uitgaven" alsmede uit de onbenutte belastingcapaciteit. De beide eerste posten zijn geraamd in de begroting en de meerjarenraming. De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog aanwezig is binnen de mogelijke belastingopbrengsten, doordat de lokale tarieven uitgedrukt in een percentage van de waarde (zie hiervoor verder de paragraaf lokale heffingen) lager liggen dan de tarieven die wettelijk als maximum gelden. Dit betreft het zogenaamde artikel 12 tarief, hetgeen voor 2018 0,1952% bedraagt. De gemeente Vaals heeft echter de mogelijkheid om een hoger tarief te vragen dan het artikel 12 tarief, dus deze onbenutte belastingcapaciteit is niet een maximumbedrag.

Indien ruimte bestaat om belastingen en heffingen te verhogen, betekent dit een mogelijkheid om tegenvallers op te vangen. Het verschil tussen de fictieve opbrengsten bij maximale belastingtarieven en de geraamde opbrengsten is dan de onbenutte belastingcapaciteit. In onze gemeente komt hiervoor uitsluitend de onroerende zaakbelasting (OZB) in aanmerking, daar voor de overige heffingen (rioolrechten en afvalstoffenheffing) kostendekkende tarieven worden gehanteerd.

Onderstaand wordt de structurele weerstandscapaciteit voor 2018 in beeld gebracht:

Structurele weerstandscapaciteit	
	2018
Rekeningsaldo	€ -89.000
Restant stelpost voor onvoorziene uitgaven	€ 0
Onbenutte belastingcapaciteit (OZB)	€ 287.000
Totale structurele weerstandscapaciteit	€ 198.000

De incidentele weerstandscapaciteit heeft een statisch karakter en is niet toe te schrijven aan enig begrotingsjaar. Deze weerstandscapaciteit wordt afgeleid uit de omvang van de algemene reserve (de buffer), het vrij aanwendbaar deel van de bestemmingsreserves en de stille reserves.

De algemene reserve is in principe volledig beschikbaar tenzij de raad reeds een gedeelte hiervan geoormerkt heeft zonder dit af te zonderen in een bestemmingsreserve. De algemene reserve bedraagt per 31 december 2018 € 5.300.000. Hiervan is reeds door de Raad € 1.200.000 geoormerkt middels raadsbesluiten. Het restant van € 4.100.000 wordt tot de weerstandscapaciteit gerekend.

Bestemmingsreserves zijn vrij aanwendbaar als aanwending hiervan geen directe consequenties heeft in de exploitatiebegroting. Als al onlosmakelijke verplichtingen zijn aangegaan die ten laste van de betreffende 'vrije' bestemmingsreserve worden gebracht, is dat deel van de reserve uiteraard niet meer vrij aanwendbaar. De bestemmingsreserves bedragen per 31 december 2018 € 2.643.000. Hiervan is € 1.204.000 niet vrij aanwendbaar.

doordat de reserve (deels) dient ter afdekking van een onlosmakelijke verplichting. Het restant van € 1.439.000 wordt tot de weerstandscapaciteit gerekend.

Van stille reserves is sprake indien de reële marktwaarde van de activa (bezittingen) de boekwaarde daarvan overstijgt. In principe dragen de stille reserves bij aan de weerstandscapaciteit. Tot de stille reserves behoren (courante) gebouwen, gronden en deelnemingen. Enkele stille reserves die denkbaar zijn betreffen het gemeentehuis, gebouw Fraiche en de Auw Sjoëël. Gezien het inzicht hierin op dit moment zijn de stille reserves op nihil gesteld bij de vaststelling van de weerstandscapaciteit.

Onderstaand wordt de **incidentele weerstandscapaciteit** voor 2018 in beeld gebracht:

Incidentele weerstandscapaciteit 2018	
Vrij aanwendbaar deel Algemene Reserve	€ 4.100.000
Vrij aanwendbaar deel Bestemmingsreserve	€ 1.439.000
Stille reserves	€ 0
Totale incidentele weerstandscapaciteit	€ 5.539.000

5. Conclusies

De totale weerstandscapaciteit per 31 december 2018 bedraagt € 5.737.000 (2017: € 7.340.00); de structurele weerstandscapaciteit bedraagt € 198.000 (2017: € -289.000). De structurele weerstandscapaciteit is hoger (€ 508.000) dan voorgaand jaar, doordat sprake is van een lager negatief jaarrekeningresultaat dan in 2017. De incidentele weerstandscapaciteit bedraagt € 5.539.000 ten opzichte van € 7.629.000 in 2017. De afname van € 2.090.000 is met name gelegen in de afname van de omvang van de reserves en daarmee ook het vrij aanwendbare deel.

De risico-inschatting valt in de tabel in twee groepen uiteen. Enerzijds betreft dit de gerealiseerde bedragen welke zijn verwerkt in de jaarrekening, incidenteel € 176.000 (inschatting € 1.681.250) en structureel € 13.500 (inschatting € 762.500). Anderzijds hebben wij een doorkijk van deze risico's gemaakt naar 2019; hierbij resteert een incidenteel risico ad € 1.256.250 en een structureel risico ad € 700.000. Met deze laatstgenoemde risicobedragen berekenen wij verder de weerstandscapaciteit.

In het algemeen kan worden geconcludeerd dat de gemeente Vaals per 31 december 2018 over ruim voldoende weerstandsvermogen beschikt. De ratio voor de jaarrekening 2018 bedraagt 2,9 (€ 5.737.000 / 1.956.250). Bij de begroting 2018 was ook uitgegaan van een ratio ad 2,9. Ten opzichte van de begroting is dus sprake van een gelijkblijvende ratio.

Ratio weerstandscapaciteit = beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit

Ratio	Beoordeling
> 3,0	Uitstekende weerstandscapaciteit
2,0 – 3,0	Ruim voldoende weerstandscapaciteit
1,0 – 2,0	Voldoende weerstandscapaciteit
< 1,0	Onvoldoende weerstandscapaciteit

De gemeente Vaals hanteert als maximale ratio 3,0 en minimale ratio 1,0. Indien de ratio in enig jaar kleiner is dan de minimale norm, kan de continuïteit van de dienstverlening in gevaar komen. Een ratio kleiner dan 1,0 geeft aan dat de gemeente over te weinig middelen beschikt om de onderkende risico's te dragen. De gemeente is dus kwetsbaar. Bij een ratio van 1,0 is precies genoeg weerstandscapaciteit aanwezig om de onderkende risico's af te dekken. Als de ratio meer dan 3,0 is, heeft de gemeente meer dan twee keer zoveel geld "voorradijg" als benodigd voor risico's die het heeft ingeschat.

Uit de tabel blijkt dat in totaliteit de weerstandscapaciteit van Vaals ruim voldoende is. Er is geen landelijke norm voor de ratio weerstandsvermogen.

6. Ratio's

In juli 2015 is een regeling opgenomen in het BBV dat financiële kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in de begroting en het jaarverslag van provincies en gemeenten. De kengetallen maken het de leden van provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente.

De wijze waarop de kengetallen meewegen in de uiteindelijke beoordeling van de financiële positie van de

medeoverheid is voorbehouden aan het horizontale controle- en verantwoordingsproces.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal.

De ratio grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

De ratio structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Dit kengetal geeft aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

JAARSTUKKEN 2018	Verloop van de kengetallen		
Kengetallen in %	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
Netto schuldquota	87,2	85,0	96,3
Netto schuldquota gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	85,6	84,6	94,8
Solvabiliteitsrisico	19,1	19,3	16,1
Structurele exploitatieruimte	-1,9	-0,1	-0,1
Grondexploitatie	25,4	8,2	24,1
Belastingcapaciteit	96,1	101,6	96,1

Er worden door de Provincie geen conclusies getrokken op basis van deze kengetallen. Voor het toekennen van de toezichtsvorm (repressief of preventief toezicht) blijven het structureel en reëel sluitend zijn van de (meerjaren)begroting en de tijdige inzending van de begroting en jaarstukken de bepalende criteria, zoals opgenomen is in artikel 203 van de gemeentewet.

De netto schuldenlast voor 2018 is hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de vlottende schulden hoger zijn dan begroot en de liquide middelen fors lager zijn dan begroot.

De solvabiliteitsratio, de mate dat de gemeente aan haar financiële verplichtingen kan voldoen is gedaald ten opzichte van de begroting 2018 en jaarrekening 2017. Dit komt doordat de omvang van het eigen vermogen (reserves) is gedaald.

De structurele exploitatieruimte is gestegen ten opzichte van de jaarrekening 2017 en gelijk aan de begroting 2018. De verbetering is met name gelegen in het lagere negatieve rekeningresultaat 2018 ten opzichte van 2017.

Het kengetal grondexploitatie is iets lager dan 2017, maar fors hoger dan de begroting 2018. Dit komt doordat de verwachte verkoop van grond 'voormalig Opel-Hekkert-terrein' in het Von Clermontpark aan Focus nog niet heeft plaatsgevonden in 2018.

Ten opzichte van het landelijke gemiddelde blijkt dat de gemeente Vaals zijn belastingcapaciteit nagenoeg volledig benut. Dit betekent dat het genereren van eigen inkomsten door het heffen van belastingen bijna op landelijk niveau zit.

1. Inhoud paragraaf

Deze paragraaf heeft betrekking op zowel heffingen waarvan de besteding is gebonden aan een bepaalde specifieke taak van de gemeente en waarvan de besteding ongebonden is. De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten en zijn daarom een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid.

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van:

- rechtsgronden gemeentelijke belastingen
- gevoerde gemeentelijke beleid ten aanzien van de lokale heffingen
- de gehanteerde tarieven en opbrengsten 2018
- ontwikkeling van de totale lastendruk
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

2. Beleidskaders

Rechtsgronden gemeentelijke belastingen

De gemeentelijke belastingen worden geheven op grond van onderstaande verordeningen en op basis van de vermelde heffingsgrondslagen.

I. Ongebonden heffingen

Soort belasting	Datum verordening	Heffingsgrondslag
Onroerende zaakbelastingen	17 december 2018	Tarief is een percentage van de vastgestelde WOZ-waarde
Toeristenbelasting	11 december 2017	Per persoon (vanaf 6 jaar) per overnachting gesplitst naar campings / groepsaccommodaties en overige bedrijven
Forensenbelasting	17 december 2018	Tarief is een percentage van de vastgestelde WOZ-waarde
Reclamebelasting	12 december 2016	Vast bedrag per vestiging
Hondenbelasting	12 december 2016	Eén vast tarief per hond

II. Gebonden heffingen

Soort belasting	Datum verordening	Heffingsgrondslag
Rioolheffing	17 december 2018	- Eigenaarsheffing Tarief is een percentage van de WOZ-waarde. Verschillende tarieven voor woningen en niet-woningen. - Gebruikersheffing Tarief gedifferentieerd naar hoeveelheid waterverbruik
Afvalstoffenheffing	17 december 2018	Vast tarief voor één persoons- of meerpersoonshuishouden. Daarnaast aanslag voor het aantal ledigingen (volume-frequentie)
Baatbelastingen	Verordening Maastrichterlaan/Wilhelminaplein	Per eigendom of per strekkende meter
Marktgeld	17 december 2018	Per strekkende meter
Leges	17 december 2018	Diverse tarieven opgenomen in aparte tarieventabel
Parkeerbelasting	12 december 2016	Afzonderlijke tarieventabel

Gemeentelijk beleid lokale heffingen

Met ingang van 1 januari 2015 wordt de uitvoering van de werkzaamheden op het gebied van de gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken verzorgd door de Belastingensamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) te Roermond. BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende gemeenten en waterschap de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen. BsGW werkt daarbij tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/prestatie verhouding gekoppeld aan een optimaal niveau van dienstverlening.

De gemeentelijke gebonden heffingen (afvalstoffen- en rioolheffing) worden geheven om kosten op een bepaald terrein (o.a afvalverwijdering en -verwerking of de kosten van rioleringen) te kunnen dekken. Zowel voor de afvalstoffenheffing als voor de rioolheffing zijn in 2018 100% kostendekkende tarieven gehanteerd.

De gemeentelijke ongebonden heffingen hoeven niet direct in relatie te worden gebracht met de te maken kosten voor een specifieke gemeentelijke taak. Deze heffingen (met name de onroerende zaakbelastingen) worden dan ook aangemerkt als algemeen dekkingsmiddel. In het licht van bovenstaande is in Vaals voor 2018 afgesproken de geraamde opbrengsten voor OZB woningen en niet-woningen met 5 % te laten stijgen. Bij de vaststelling van de OZB tarieven is wel rekening gehouden met de gemiddelde wijziging van de WOZ-waarden in 2018.

Tot en met 2014 (uitvoering door gemeente Vaals) liep het belastingjaar ongeveer synchroon met de jaarrekening cyclus. Door de overgang naar de BsGW lopen de diverse belastingjaren echter langer door. Concreet betekent dit dat de BsGW nog in 2019 en verder belastingaanslagen kan opleggen over het belastingjaar 2018. Hierdoor is op het moment dat deze paragraaf vervaardigd wordt bij een aantal belastingsoorten nog niet geheel duidelijk hoe de eindstand zal zijn. Wanneer mocht blijken dat de geprognoseerde opbrengst niet gehaald gaat worden, geeft de BsGW dit zo spoedig mogelijk aan. Voor de toeristenbelasting wordt de geraamde opbrengst waarschijnlijk niet gehaald, daarom wordt deze bijgesteld naar beneden met € 23.000,--.

3. Gehanteerde tarieven en opbrengsten 2018

Zoals hiervoor aangegeven lopen de belastingjaren bij de BsGW langer door dan voorheen. Hierdoor kan het voorkomen dat sommige opbrengsten op dit moment nog niet gerealiseerd zijn, echter gaat de BsGW op dit moment er vanuit dat de geraamde opbrengst alsnog gehaald wordt. Als dit niet zo is wordt dit bij de betreffende belastingsoort aangegeven.

Onroerende Zaakbelastingen

Belastingsoort		Opbrengst	
Eigenaar	Woningen	€ 1.358.076	
	Niet-woningen	€ 310.327	
			€ 1.668.403
Gebruiker	Niet-Woningen	€ 220.860	
			€ 220.860
Totale opbrengst			€ 1.889.263
Vermindering			-/- € 29.833
Totale opbrengst na vermindering etc.			€ 1.859.430
Begrote opbrengst			€ 1.813.430
Resultaat			€ 46.000

Verklaring van de meeropbrengst is de hogere WOZ-waarden voor met name de woningen.

Forensenbelasting

Omschrijving	
Totale opbrengst	€ 28.677
Vermindering	-/- € 5.285
Totale opbrengst na vermindering	€ 23.392
Begrote opbrengst	€ 15.000
Resultaat	€ 8.392

Meeropbrengst wordt veroorzaakt door toename belastingplichtigen naar aanleiding van diverse bestandscontroles.

Reclamebelasting

Omschrijving		Tarief	
Totale bruto opbrengst		€ 200,--	€ 36.500
Vermindering/Oninbaar			-/- € 1.100
Perceptiekosten			-/- € 4.484
Netto opbrengst			€ 30.916
Reeds uitgekeerd			€ 25.000
Nog uit te keren aan SOV			€ 5.916

Net als voorgaande jaren zijn de perceptiekosten lager dan begroot en ontvangen de ondernemers nog een nabetaling.

Toeristenbelasting

Aantal overnachtingen	Totale opbrengst
Opbrengst toeristenbelasting	€ 892.463
Verminderings	-/- € 22.438
Totale opbrengst na vermindering	€ 870.025
Primaire begrote opbrengst	€ 879.200
Bijgestelde begrote opbrengst	€ 856.200
Resultaat	€ 13.825

De primair begrote opbrengst is in de voorjaarsnota 2018 bijgesteld naar beneden met € 23.000 (resultaat 2017). De opbrengst is hoger als gevolg van een hoger aantal overnachtingen in de categorie campings, appartementen en bungalowparken.

Overzicht overnachtingen 2014 t/m 2018					
Jaar	2014	2015	2016	2017	2018
Overnachtingen	599.749	621.904	616.760	596.484	618.753

Hondenbelasting

Aantal honden	Tarief per hond	Opbrengst
Totale opbrengst	€ 39,--	€ 39.614
Vermindering/oninbaar		-/- € 2.943
Totale opbrengst na vermindering etc.		€ 36.671
Geraamde opbrengst begroting		€ 35.000
Resultaat		€ 1.671

De begrote opbrengst wordt gehaald.

Rioolheffing

Belastingsoort	Opbrengst	
Rioolheffing woningen	€ 994.002	
Rioolheffing niet-woningen	€ 282.351	
Totale opbrengst rioolheffing		€ 1.276.353
Verminderings		-/- € 39.852
Oninbaar		-/- € 10.745
Totale opbrengst na vermindering etc.		€ 1.225.756
Begrote opbrengst		€ 1.165.745
Verschil t.o.v. begroting		€ 60.011

Meeropbrengst wordt veroorzaakt door hogere woz waarde en meer m3 waterverbruik. De bedragen voor oninbaar staan niet op het product geboekt maar zijn verzameld op de post oninbare belastingdebiteuren.

Afvalstoffenheffing

Soort	Opbrengst	Totalen
Opbrengst afvalstoffenheffing	€ 1.362.667	
Huisvuilzakken	€ 6.024	
Totale opbrengst		€ 1.368.691

Vermindering		-/- € 47.615
Oninbaar		-/- € 10.747
Totale opbrengst na vermindering etc.		€1.310.329
Begrote opbrengst		€ 1.265.032
Verschil t.o.v. begroting		€ 45.297

Meeropbrengst wordt veroorzaakt door toename aantal huishoudens en aanbiedingen t.o.v. begroting. De bedragen voor oninbaar staan niet op het product geboekt maar zijn verzameld op de post oninbare belastingdebiteuren.

Baatbelastingen

Gebied	Opbrengst	Totalen
Totale opbrengst		€ 6.371
Vermindering/oninbaar		-/-
Totale opbrengst na vermindering etc.		€ 6.371
Begrote opbrengst		€ 6.371

De begrote opbrengst wordt gehaald.

Marktgeld

Soort plaats	Tarief	Opbrengst	Totalen
Vaste plaats	€ 10,60 p/mtr per maand	€ 49.947	
Losse plaats	€ 2,77 p/mtr per dag	€ 55	
Totale opbrengst			€ 50.002
Begrote opbrengst			€ 51.158
Minderopbrengst			-/- € 1.156

De minderopbrengst wordt veroorzaakt door een lichte daling van het aantal meters.

Leges

Soort leges	Begroting	Opbrengst	Meer-/minderopbrengst
Bouw en woningtoezicht	€ 150.000	€ 124.382	-/- € 25.618
Secretarie	€ 168.700	€ 184.773	€ 16.073
Totale opbrengst	€ 318.700	€ 309.155	-/- € 9.545

4. Ontwikkeling van de totale lastendruk

In onderstaand schema wordt de gemiddelde lastendruk aangegeven van éénpersoonshuishoudens en van gezinnen in vergelijkbare gemeenten voor het jaar 2018. De gegevens zijn afkomstig uit de Coelo atlas lokale lasten 2018 (Coelo is het Centrum voor onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden). Het Coelo brengt jaarlijks de lastendruk per gemeente in beeld. Bij de berekening is uitgegaan van gemiddelden. Uit de tabel blijkt dat de gemiddelde lastendruk van de gemeente Vaals lager is in vergelijking met de meeste Heuvelland gemeenten.

Lastendruk Belastingjaar 2018

Gemeente	Eénpersoonshuishouden	Meerpersoonshuishouden
Vaals	€ 601,--	€ 752,--
Gulpen-Wittem	€ 765,--	€ 870,--
Eijsden-Margraten	€ 798,--	€ 871,--
Voerendaal	€ 736,--	€ 791,--
Simpelveld	€ 779,--	€ 825,--
Valkenburg	€ 596,--	€ 838,--
Meerssen	€ 873,--	€ 986,--
Gemiddelde Limburg	€ 682,--	€ 753,--

5. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

In de gemeente Vaals kan kwijtschelding worden aangevraagd voor de onroerende zaakbelastingen, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Voor de overige belastingen wordt geen kwijtschelding verleend. Beoordeling van de kwijtscheldingsverzoeken vindt plaats op basis van de Leidraad Invordering van de BsGW. De BsGW hanteert net als de gemeente Vaals een kwijtscheldingsnorm van 100% (landelijke norm is 90%) van de bijstandsuitkering, waardoor meer burgers voor kwijtschelding in aanmerking komen. In de praktijk betekent dit dat in principe iedere burger met een inkomen op bijstandsniveau kwijtschelding ontvangt, mits hij geen vermogen heeft. Onder vermogen wordt verstaan spaargeld/auto/huis enz. In onderstaand schema een overzicht van het verloop van de verleende kwijtscheldingen over de laatste 5 jaar.

Kwijtscheldingen				
Belastingjaar	Aantal	Totaalbedrag aanslagen waarvoor kwijtschelding is gevraagd	Totaalbedrag verleende kwijtscheldingen	Totaalbedrag afwijzingen
Totaal 2018*	930		€ 167.623	
Totaal 2017*	1.775		€ 172.273	
Totaal 2016*	1.325		€ 161.175	
Totaal 2015*	1.133		€ 122.699	
Totaal 2014	1.262	€ 149.448	€ 137.770	€ 11.678

*BsGW kan alleen het verleende totaalbedrag kwijtschelding verstrekken. Voor belastingjaar 2018 worden de aanslagen Diftar achteraf opgelegd zodat de bedragen hiervan nog niet in bovenstaand schema zijn verwerkt.

1. Inhoud paragraaf

In deze paragraaf wordt ingegaan op de wijze van financiering van beleid en het beheersen van de financiële risico's die met financiering gelopen worden. Dit taakveld wordt aangeduid met de naam treasury, vandaar dat deze paragraaf in het verleden de naam 'treasury' droeg. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer wordende geld- en kapitaalmarkt. Aan de uitvoering van de treasuryfunctie zijn budgettaire consequenties verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel.

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over, en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

2. Beleidskaders

Het beleid van Vaals ten aanzien van de treasuryfunctie is vastgelegd in de beleidsnota:

* Actualisatie Treasurystatuut 2015 (rb. 11.05.2015)

Dit Treasurystatuut is een afgeleide van de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido), welke per 1 januari 2001 is ingesteld. In dit statuut is de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, organisatorische en financiële kaders, de informatievoorziening en de administratieve organisatie.

Een belangrijk punt uit het statuut is, dat het verstrekken van leningen aan derden en het garanderen van gelden alleen is toegestaan uit hoofde van een publieke taak. Daarnaast mag het uitzetten van gelden niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico.

Aan de gemeenteraad behoort specifiek de besluitvorming toe van het vaststellen van de treasurydoelstellingen, het treasurybeleid, globale richtlijnen en limieten. Daarnaast het bewaken van de voortgang, de evaluatie en de verantwoording van de treasuryactiviteiten via het vaststellen van de begroting en de jaarrekening. De uitvoering van het treasurybeleid is gemandateerd aan het college c.q. gedelegeerd aan het hoofd sector bedrijfsvoering.

3. Algemene ontwikkelingen

De renteontwikkeling voor **kortlopende geldleningen**.

In de meerjarenbegroting 2018 is uitgegaan van een rentepercentage van 0 % voor kortlopende geldleningen (geldmarkt). Voor het financieringstekort vallende binnen de kasgeldlimiet werd gerekend op een rentepercentage van 2 %. In werkelijkheid bedroeg het gemiddelde rentepercentage in 2018 voor het opnemen van een kortlopende geldlening (kasgeld 1 maand) - 0,37 %.

In 2018 zijn er in totaal 15 kasgeldleningen aangetrokken:

Bedrag	Looptijd	Rentepercentage
€ 12.000.000	19.01.18 – 22.02.18	0,37 % -/-
€ 1.000.000	30.01.18 – 22.02.18	0,37 % -/-
€ 13.000.000	22.02.18 – 22.03.18	0,38 % -/-
€ 1.000.000	06.03.18 – 22.03.18	0,38 % -/-
€ 13.000.000	22.03.18 – 24.04.18	0,38 % -/-
€ 13.000.000	24.04.18 – 24.05.18	0,38 % -/-
€ 13.000.000	24.05.18 – 03.07.18	0,38 % -/-
€ 12.000.000	04.07.18 – 06.08.18	0,38 % -/-
€ 12.000.000	06.08.18 – 06.09.18	0,38 % -/-
€ 12.000.000	06.09.18 – 08.10.18	0,38 % -/-
€ 1.000.000	05.10.18 – 08.10.18	0,00 %
€ 13.000.000	08.10.18 – 08.11.18	0,38 % -/-
€ 2.000.000	17.10.18 – 08.11.18	0,38 % -/-
€ 15.000.000	08.11.18 – 11.12.18	0,38 % -/-
€ 16.000.000	11.12.18 – 11.01.19	0,30 % -/-

In 2018 is geen langlopende geldlening afgesloten. Mede doordat de zogenaamde “APG-belegging” begin 2019 is vrijgevallen.

De renteontwikkeling voor **langlopende geldleningen**.

In de meerjarenbegroting 2018 is uitgegaan van een rentepercentage van 2% voor langlopende geldleningen (kapitaalmarkt). Sedert medio 2013 zijn de rentepercentages flink gedaald. Bij het opstellen van deze paragraaf (medio mei 2018) schommelt het rentepercentage voor een lening met een looptijd van 20 jaar tussen de 1,40 % en de 1,50 %.

Rentetoerekening aan taakvelden.

Met ingang van 1 januari 2017 is het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) drastisch aangepast. Een van de aanpassingen betreft het toerekenen van rente (als onderdeel van de kapitaallasten) aan taakvelden. Er mag in principe niet meer rente toegerekend worden dan het verschil tussen de verschuldigde rente voor korte en lange financiering en de rentebaten. Daarnaast moet de toerekening van de rente aan taakvelden plaatsvinden via het taakveld treasury.

Bij het opstellen van de begroting 2018 is het rentepercentage voor toerekening van de rente voor het jaar 2018 berekend op 1 % (na afronding). Voor het samenstellen van de jaarrekening dient er een nacalculatie te gebeuren. De nacalculatie voor 2018 kwam uit op 0,4 %. Het vorenstaande leidt tot onderstaand renteschema.

Renteschema 2018	
a) Externe rentelasten over de korte en lange financiering	645.421
b) Externe rentebaten	-/- 337.759
Totaal door te rekenen externe rente	307.662
c1) Toegerekende rente grondexploitatie	-/- 174.609
c2) Toegerekende rente projectfinanciering	0
	-/- 174.609
Saldo door te rekenen externe rente	133.053
d1) Rente over eigen vermogen	0
d2) Rente over voorzieningen	0
De aan taakvelden toe te rekenen rente	133.053
e) De werkelijk toegerekende rente	-/- 144.229
f) Renteresultaat op het taakveld treasury	-/- 11.176

4. Treasurybeheer

Risicobeheer

Het risicobeheer geeft een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de organisatie en is het kernonderdeel van een treasuryparagraaf. Onder risico's wordt onder meer het renterisico op de vlottende schuld en het renterisico op de vaste schuld verstaan.

Renterisico voor de vlottende schuld

De werkelijke netto vlottende schuld wordt getoetst aan de toegestane omvang van de kasgeldlimiet. Deze toets vindt per kwartaal plaats. Indien de werkelijke omvang van de vlottende schuld lager is dan de toegestane kasgeldlimiet, is er sprake van ruimte. Indien de werkelijke omvang hoger is dan de wettelijke toegestane omvang, is er sprake van overschrijding. *Overschrijding is toegestaan voor een periode van drie kwartalen. Na deze periode moet een plan worden opgesteld om tot consolidatie (kort geld omzetten in lang geld) over te gaan.*

Toegestane kasgeldlimiet	2017	2018
Omvang van de jaarbegroting (exploitatie) op 1 januari	€ 25.175.000	€ 28.323.000
Kasgeldlimiet (vastgesteld percentage bij ministeriële regeling)	8,50%	8,50
Berekende kasgeldlimiet (percentage van de omvang jaarbegroting)	€ 2.140.000	€ 2.407.000
Vlottende schulden:		
Omvang vlottende schuld (in rekening courant) per 31 december	€ 824.000	€ 1.185.000
Opgenomen “kort-geld” (leningen met een looptijd korter dan 1 jaar)	€ 10.000.000 -/-	€ 16.000.000 -/-
Totaal vlottende schuld:	€ 9.176.000 -/-	€ 14.815.000 -/-
Vlottende middelen:		
Tegoeden in rekening courant per 31 december	€ 15.000	€ 142.000
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0
Totaal vlottende middelen:	€ 15.000	€ 142.000
Toets kasgeldlimiet:		
Totaal vlottende schuld	€ 9.176.000 -/-	€ 14.815.000 -/-

Totaal vlottende middelen	€ 15.000	€ 142.000
Toegestane kasgeldlimiet (zie boven)	€ 2.140.000	€ 2.407.000
Ruimte (+) of overschrijding (-/-) per 31 december:	€ 7.021.000 -/-	€ 12.266.000 -/-

Uit bovenstaande berekening blijkt een overschrijding van de kasgeldlimiet per 31 december 2018. Dit is echter een momentopname. De werkelijke toets van de toegestane kasgeldlimiet vindt plaats over het gemiddelde van een kwartaal. Het per kwartaal aan de toezichthouder toezenden van informatie over de kasgeldlimiet is niet langer verplicht. Wel dient in de jaarstukken inzicht te worden verstrekt over de uitputting van de kasgeldlimiet in elk kwartaal van het boekjaar:

Toegestane kasgeldlimiet per kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Vlottende schuld	€ 221.000 -/-	€ 664.000	€ 585.000	€ 278.000 -/-
Vlottende middelen	€ 17.000	€ 48.000	€ 403.000	€ 122.000
Gemiddeld netto vlottende schuld (+) / vlottende middelen (-)	€ 238.000 -/-	€ 616.000	€ 182.000	€ 400.000 -/-
Kasgeldlimiet	€ 2.407.000	€ 2.407.000	€ 2.407.000	€ 2.407.000
Ruimte (+) / overschrijding kasgeldlimiet (-/-)	€ 2.645.000	€ 1.791.000	€ 2.225.000	€ 2.807.000

Bij structurele overschrijding van de kasgeldlimiet dient tot consolidatie (kort geld omzetten in lang geld) te worden overgegaan. Artikel 4 van de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido) bepaalt namelijk, dat de gemiddelde netto-vlottende schuld per kwartaal de kasgeldlimiet niet mag overschrijden. In 2018 is geen sprake geweest van structurele overschrijving.

Renterisico van de vaste schuld

De renterisiconorm is bestemd om het renterisico op de vaste schuld inzichtelijk te maken. De opbouw van de leningenportefeuille dient zodanig te zijn dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassingen en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Voorkomen moet worden dat in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningenportefeuille geherfinancierd moet worden of op basis van de lening-voorwaarden wordt beïnvloed door een herziening van de rente.

Rente risiconorm en renterisico's van de vaste schuld begroting – jaarrekening 2018			
	Begroting 2018	Realisatie 2018	Realisatie 2017
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0
2. Netto renteherziening op vaste schuld (1a – 1b)	0	0	0
3a. Nieuw aangetrokken vaste schuld o/g	€ 3.000.000	0	0
3b. Nieuw aangetrokken vaste schuld u/g	0	0	0
4. Netto aangetrokken vaste schuld (3a – 3b)	€ 3.000.000	0	0
5. Betaalde aflossingen	€ 2.400.000	€ 2.358.000	€ 2.458.000
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	€ 2.400.000	€ 2.358.000	€ 2.458.000
7. Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	€ 2.400.000	€ 2.358.000	€ 2.458.000
Rente risiconorm			
8a. Stand van de vaste schuld	0	0	0
8b. Begrotings- c.q. rekeningstotaal	€ 28.322.000	€ 30.849.000	€ 28.753.000
9. Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%
10. Rente risiconorm	€ 5.664.000	€ 6.169.800	€ 5.750.600
Toets rente risiconorm			
10. Rente risiconorm	€ 5.664.000	€ 6.169.800	€ 5.750.600
7. Renterisico op vaste schuld	€ 2.400.000	€ 2.358.000	€ 2.458.000
11. Ruimte (+) / overschrijding (-) (10 – 7)	€ 3.264.000	€ 3.811.800	€ 3.292.600

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, blijft het renterisico op de vaste schuld binnen de renterisiconorm. De voornaamste verklaring voor de afwijking tussen de begroting en de realisatie 2018 is, dat bij het opstellen van de begroting 2018 ervan uitgegaan werd, dat een langlopende lening van € 3.000.000 moest worden afgesloten, terwijl in werkelijkheid geen lening is afgesloten.

EMU-saldo

Het EMU-saldo over de jaarrekening 2018 bedraagt -/- 2.644.000.

5. Overige ontwikkelingen

Schatkistbankieren

Op 26 november 2013 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren aangenomen. Dit houdt in dat vanaf 16 december 2013 de decentrale overheden verplicht zijn hun overtollige middelen aan te houden in de schatkist. Het is toegestaan een relatief klein bedrag, het zogenaamde drempelbedrag buiten de schatkist aan te houden. Voor de gemeente Vaals bedraagt het drempelbedrag € 250.000. Het tegoed bij de schatkist per 31 december 2018 was € 323.000.

6. Conclusie

In 2018 is het treasurybeleid uitgevoerd binnen de gestelde kaders in het Treasurystatuut en de voor 2018 opgestelde treasury paragraaf.

1. Inhoud paragraaf

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden waarin onze gemeente participeert en bestuurlijke invloed kan uitoefenen; de zogenoemde verbonden partijen. De verbonden partijen betreffen organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk belang én een financieel belang heeft.

Onder bestuurlijk belang wordt hier verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking stelt of heeft gesteld, die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Naast het bestuurlijk en financieel belang is ook kenmerkend aan een verbonden partij dat zij publiek belang behartigd. Daarnaast dient de gemeente bij een opheffing of een faillissement van een verbonden partij een nieuwe instelling te zoeken die dezelfde activiteiten en prestaties levert met dezelfde doelstelling.

Verbonden partijen kunnen zijn gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen (bijvoorbeeld vennootschappen, stichtingen en verenigingen). Naast “verbonden partijen” heeft de gemeente ook nog relaties met andere derden-partijen, die echter niet onder deze paragraaf vallen.

2. Beleidskaders

Met de invoering van het dualisme is het besluit tot het participeren in een deelneming in principe niet meer aan de raad, het vormt een bestuurlijke beheerstaak voor het college. De raad stelt in deze paragraaf echter de kaders (**visie**) waarbinnen het college een dergelijke beheerstaak uitvoert. Deze kaders zijn overkoepelend af te leiden uit de criteria, zoals de raad die heeft gesteld ten aanzien van samenwerking.

De raad streeft namelijk een **pragmatische samenwerking** na, waarbij voor het aangaan van een samenwerkingsverband duidelijk moet zijn dat haalbaar is:

- een *verhoging* van de kwaliteit/deskundigheid
- een *verbetering* van de effectiviteit
- een *verlaging* van de kosten (schaalvoordeel).

Daarnaast stelt de raad de volgende **specifieke randvoorwaarden** voor het aangaan van deelnemingen in verbonden partijen, te weten:

- het participeren in een verbonden partij is alleen toegestaan indien daarmee een publieke (wettelijke) taak wordt gediend;
- het participeren in een privaatrechtelijke rechtsvorm vindt uitsluitend plaats indien onderzocht en gemotiveerd is waarom uitvoering van beleidsvoornemens niet in een publieke rechtsvorm kunnen plaatsvinden.

Vanuit de kaderstellende en controlerende taak van de raad moet bewaakt worden of het beleid van de verbonden partijen correspondeert met de doelstellingen die de raad in de betreffende programma's heeft gesteld.

De gemeente Vaals heeft geen aparte nota verbonden partijen, maar geeft haar visie over verbonden partijen in deze paragraaf weer. Uit het Verdiepingsonderzoek van de Provincie Limburg is geconstateerd dat Vaals voldoende voldoet aan de voorschriften gesteld aan de paragraaf verbonden partijen.

Overzicht verbonden partijen:

De gemeente Vaals participeert in de volgende verbonden partijen:

- **Gemeenschappelijke Regelingen (GR)**
 1. Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)
 2. Inkoop Jeugdzorg regio Zuid-Limburg
 3. Omnibuzz
 4. Regionale samenwerking leerplicht en RMC

5. Regionale samenwerking Leerlingenvervoer
 6. Reinigingsdiensten Rd4
 7. RUD Zuid-Limburg
 8. Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht - Heuvellandgemeenten
 9. Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)
 10. Belastingensamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
 11. Subsiëring AntiDiscriminatieVoorziening Limburg
 12. Veiligheidsregio Zuid-Limburg
- **Vennootschappen en coöperaties**
13. Enexis Holding NV
 14. CBL Vennootschap BV
 15. Vordering op Enexis BV
 16. Verkoop Vennootschap BV
 17. CSV Amsterdam BV
 18. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV
 19. Rd4 NV
 20. WML NV
- **Overige verbonden partijen**
21. Stichting Essent Sustainability Development

In onderstaand overzicht volgt verdere informatie aangaande de verbonden partijen:

NAAM	1. Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)	
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam	
VESTIGINGSPLAATS	Heerlen	
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	De GGD Zuid Limburg beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle Zuid-Limburgers, met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. De GGD doet dit namens de gemeenten en is hét regionale centrum voor kennis over en onderzoek naar volksgezondheid. Kennis en informatie worden actief beschikbaar gesteld aan professionals én burgers.	
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 1. Mens & Voorzieningen	
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal.	
BESTUURLIJK BELANG	Lid algemeen bestuur (Wethouder de Grauw)	
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een jaarlijkse bijdrage (2018: € 240.597) op basis van een verdeelsleutel voor de basisproducten waarbij de besluitvorming via het algemeen bestuur loopt. Aanvullende producten (niet-basis) worden afzonderlijk en op contractbasis ingekocht.	
VERMOGEN	X 1.000	2018
	eigen vermogen	2.806
	vreemd vermogen	26.652
FINANCIEEL RESULTAAT	X 1.000	2018
	financieel resultaat	-559
RISICO'S	Er is sprake van een verliesbijdrage naar rato van het aantal inwoners. Bij uittreden of opheffing anticipeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie.	
ONTWIKKELINGEN	Het ontwikkeltraject om te komen tot één jeugdgezondheidszorg (JGZ) voor Zuid-Limburg met ingang van 2020 vraagt de komende jaren veel inzet zowel op inhoudelijk, financieel en bedrijfsmatig gebied. Het is in belangrijke mate afhankelijk van de stappen die in 2019 gezet worden (conform het bestuurlijk vastgestelde plan van aanpak) hoe de rol en taak van de GGD vanaf 2020 zal uitzien. Daarnaast zal in 2019 de verdeelsleutel voor Veilig Thuis worden herzien.	
NAAM	2. Inkoop Jeugdzorg regio Zuid-Limburg	

RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, gemeente Maastricht is centrumgemeente
VESTIGINGSPLAATS	Maastricht
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor de jeugdhulp, taken die eerder werden uitgevoerd door Rijk, Provincies en zorgverzekeraars. Dit houdt onder meer in dat de gemeente met aanbieders van jeugdhulp contractuele afspraken moet maken. Omwille van efficiency maar ook de schaal waarop aanbieders opereren doet de gemeente dit in regionale samenwerking.
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 1. Mens & Voorzieningen
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal.
BESTUURLIJK BELANG	Geen (Wethouder de Graauw)
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een bijdrage (2018: € 19.662) voor ingekochte zorg op basis van feitelijk gebruik via de centrumgemeente en de uitvoeringskosten van de centrumgemeente. Besluitvorming verloopt via bestuurlijk overleg.
RISICO'S	Het uiteenvallen van jeugdhulpregio's kan grote gevolgen hebben op de contractering, verantwoording en administratieve lasten van zowel gemeenten als aanbieders.
ONTWIKKELINGEN	Brede integrale samenwerking Ontwikkeling kwaliteitsstandaarden Innovatie hulpverleningsproces

NAAM	3. Omnibuzz				
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam				
VESTIGINGSPLAATS	Sittard-Geleen				
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Omnibuzz vervoert namens de deelnemende gemeenten klanten met een WMO-indicatie. Een regionale aanbesteding heeft schaalvoordeel als voordeel. Het combineren van ritten is ingewikkelder wanneer gemeenten het regionaal vervoer individueel regelen. Het niet combineren van ritten kost de gebruikers weliswaar minder reistijd, maar kost een taxibedrijf (en dus ook de gemeenschap) meer geld.				
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 1. Mens & Voorzieningen				
DEELNEMENDE PARTIJEN	32 Limburgse gemeenten (van de 33 Limburgse gemeenten sluit Genneep aan bij Nijmegen).				
BESTUURLIJK BELANG	Lid algemeen bestuur (Wethouder de Graauw)				
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een bijdrage (2018: € 172.000,-) op basis van een verdeelsleutel voor de kosten van personeel en beheer die voortvloeien uit het te behartigen belang en de werkzaamheden. Alle kosten verband houdende met de uitvoering van het vervoer worden gedragen door de gemeenten op basis van het werkelijk gebruik daarvan door de inwoner van die gemeenten. Besluitvorming betreft een bevoegdheid van het algemeen bestuur.				
VERMOGEN	X 1.000 geconsolideerd	2018	2019	2020	2021
	eigen vermogen	€ 1.483	€ 1.304	€ 1.304	n.b.
	vreemd vermogen	€ 2.861	€ 1.567	€ 1.419	n.b.
FINANCIEEL RESULTAAT	X 1.000	2018	2019	2020	2021
	financieel resultaat	€ 179	€ 0	€ 0	€ 0
RISICO'S	Er is afgesproken dat de colleges er steeds zorg voor dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om al zijn verplichtingen te kunnen voldoen. Het eigen vermogen is begroot door een zo goed mogelijke inschatting te geven van de reserves en voorzieningen op basis van de nu bekende risico's.				
ONTWIKKELINGEN	Omnibuzz kent 3 pijlers met een aantal bijbehorende ontwikkelingen om hun visie te verwezenlijken:				

	1. Kantelen van vervoer en gebruik van OV stimuleren: Omnibuzz heeft in 2017 de VoorElkaarPas (VEP) geïntroduceerd en de website www.ikwilvervoer.nl, die per gemeente vrijblijvende adviezen geeft over alle vervoersmogelijkheden. Deze producten worden in 2019 geëvalueerd. In 2019 werkt Omnibuzz met Arriva een campagne uit om het OV-gebruik en andere voorliggende vervoersvoorzieningen te stimuleren. Ook onderzoekt Omnibuzz met de Provincie de relaties tussen OV en doelgroepenvervoer. 2. Efficiënter doelgroepenvervoer: In 2019 wordt het CVV opnieuw aanbesteed via langdurige contracten, zodat kwaliteit en continuïteit gewaarborgd zijn. In 2018 is geconcludeerd door gemeentelijke werkgroepen dat instroom van ander doelgroepenvervoer (leerlingenvervoer, Wmo-BG en Jeugd) in het CVV niet mogelijk/ efficiënt/kostenbesparend is. Omnibuzz houdt echter de ambitie om kleinschalig ander doelgroepenvervoer te gaan uitvoeren. 3. Investeren in een slimme organisatie: Omnibuzz is zowel uitvoeringsorganisatie als kennisorganisatie, die nieuwe vervoersconcepten ontwikkelt en gemeenten ondersteunt in beleidsontwikkeling.
--	---

NAAM	4. Regionale samenwerking leerplicht en RMC
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, gemeente Maastricht is centrumgemeente
VESTIGINGSPLAATS	Maastricht
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Doel van de leerplichtwet is te waarborgen dat jongeren in de Gemeente Vaals onderwijs volgen en gebruik maken van hun recht op onderwijs. Door regionale samenwerking ontstaat ruimte voor kwaliteitsverbetering, het toezicht op het handhaven van de leerplicht wordt eenduidiger en meer direct. Ook is de continuïteit van de uitvoering van de functie is gewaarborgd. Voor scholen en instellingen is er één adres waar gemeld moet worden, ze worden meer betrokken in het verdere proces en zien sneller resultaat van hun melding.
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 1. Mens & Voorzieningen
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg a/d Geul.
BESTUURLIJK BELANG	Geen (Wethouder de Graauw)
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een vergoeding (2018: € 33.000) voor de kosten voor het personeel op basis van een vooraf vastgestelde kostprijs en formatieberekening. Besluitvorming betreft een bevoegdheid van de raden van de deelnemende gemeenten, het portefeuillehoudersoverleg adviseert hierin.
RISICO'S	Lichte vorm van een gemeenschappelijke regeling. Beleidsuitgangspunten, begroting en jaarrekening worden in gezamenlijk overleg jaarlijks vastgesteld.
ONTWIKKELINGEN	Zuid-Limburg vraagt het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap opnieuw geld voor de Regionale aanpak voortijdig schoolverlaten (VSV-convenant). Betreffend convenant kent 3 programmaliën: 1. meer kwetsbare jongeren naar MBO en arbeid; 2. attitude maatwerk en preventie in de keten; 3. snelle reparatie op maat, effectieve verbindingen op het snijvlak van voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, passend onderwijs, Jeugdwet en Participatiewet. De gemeente Maastricht voert programmaliën 3 uit met 3 maatregelen: - de consulenten kwetsbare jongeren; - het verzuim convenant; - kortdurende arrangementen.

NAAM	5. Regionale samenwerking Leerlingenvervoer
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, gemeente Maastricht is centrumgemeente
VESTIGINGSPLAATS	Maastricht
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Leerlingenvervoer is bedoeld voor kinderen die niet zelf naar school kunnen. Bijvoorbeeld door een handicap of doordat de school ver weg ligt. Het kan gaan om een leerling van een basisschool, het (voortgezet) speciaal onderwijs of een gehandicapte leerling van een reguliere basisschool of het voortgezet onderwijs.

	Leerlingen uit de deelnemende gemeenten kunnen gebruik maken het leerlingenvervoer. Samenwerking leidt niet alleen tot kostenbesparing, maar ook tot meerwaarde voor leerlingen. Zo leidt efficiëntie in rijtijden tot minder lange ritten.
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 1. Mens & Voorzieningen
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Vaals, Maastricht, Meerssen, Valkenburg a/d Geul, Eijsden-Margraten.
BESTUURLIJK BELANG	Geen (Wethouder de Graauw)
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een vergoeding van de kosten voor het personeel waarbij het aantal afgegeven beschikkingen de maatstaf is en een vergoeding voor de praktische uitvoering van het leerlingenvervoer waarbij het aantal aan een vervoersvoorziening deelnemende leerlingen de maatstaf is (2018: € 84.000).
RISICO'S	Besluitvorming betreft een bevoegdheid van de colleges van de deelnemende gemeenten, het portefeuillehoudersoverleg adviseert hierin.
ONTWIKKELINGEN	n.b.

NAAM	6. Reinigingsdiensten Rd4				
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam				
VESTIGINGSPLAATS	Heerlen				
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Reinigingsdiensten Rd4 verzorgt de inzameling en verwerking van afvalstromen voor de deelnemende gemeenten. Ook beheert de Rd4 de milieuparken in deze gemeenten, verzorgt de straatreiniging, transport, kringloopactiviteiten en gladheidbestrijding. Ook adviseert de Rd4 de gemeenten bij hun afvalbeleid. Rd4 neemt in opdracht van de aangesloten gemeenten de wettelijke afvalzorgplicht volledig voor haar rekening door een zo optimaal mogelijke exploitatie en beheer (maatschappelijk, financieel, milieu) van de gehele afvalketen.				
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 2. Wonen & Verkeer				
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals en Voerendaal.				
BESTUURLIJK BELANG	Lid algemeen bestuur (Wethouder Coenen)				
FINANCIEEL BELANG	Bij de Rd4 afgenomen diensten worden op contractbasis ingekocht (2018: € 885.000). Het algemeen bestuur besluit en informeert de raden van de deelnemende gemeenten.				
VERMOGEN	X 1.000 geconsolideerd	2018	2019	2020	2021
	eigen vermogen	€ 3.240	n.b.	n.b.	n.b.
	vreemd vermogen	€ 40.133	n.b.	n.b.	n.b.
FINANCIEEL RESULTAAT	X 1.000 geconsolideerd	2018	2019	2020	2021
	financieel resultaat	€ 637	€ 0	€ 0	€ 0
RISICO'S	Er sprake van een waarborg voor de betaling van rente en aflossing van geldleningen waarbij de stemverhouding als verdeelsleutel geldt. De dienstverlening voor elke gemeente is tot in de details per product doorgerekend. Er wordt al jaren consequent en volgens een vaste methodiek gerapporteerd over de resultaten, zodat er nagenoeg geen financiële verrassingen in het lopende jaar voor de gemeenten kunnen ontstaan.				
ONTWIKKELINGEN	De Rd4 is geconfronteerd met een veelvoud van met name exogene factoren (importverbod China voor afvalstromen, afbouw subsidie op PMD-afval, verhoging verwerkingstarief grofvuil-afval en verhoging afvalstoffenbelasting) die een negatieve invloed uitoefenen op het rendement. Na jaren van vele verbeteringen en besparingen is het tij nu gekeerd en maakt dat er gedacht moet worden over de wijze waarop deze lastenstijging gefinancierd kan worden.				

NAAM	7. RUD Zuid-Limburg
------	----------------------------

RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam												
VESTIGINGSPLAATS	Maastricht												
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	De Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg werkt aan een veilige en gezonde leefomgeving voor inwoners en bedrijven van de deelnemende gemeenten. Door het bundelen van kennis en expertise brengt de RUD Zuid-Limburg de kwaliteit en de professionaliteit op het vlak van vergunningverlening, toezicht, handhaving en milieuvadvis op een hoger peil. Er kan efficiënter, beter én goedkoper gewerkt worden om incidenten te voorkomen. Er werken specialisten die de regio goed kennen. En dit samenwerkingsverband stelt de gemeente in staat om beter te kunnen reageren op steeds complexer wordende milieuwet- en regelgevingen.												
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 2. Wonen & Verkeer												
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Beek, Beekdaalen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Voerendaal en de provincie Limburg.												
BESTUURLIJK BELANG	Lid dagelijks en algemeen bestuur (Burgemeester van Loo)												
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een bijdrage (2018: € 62.000) aan de kosten op basis van de feitelijke afname. Bij de kostentoerekening worden naast de directe uitvoeringskosten tevens de overheadkosten verdisconteerd. Het algemeen bestuur besluit inzake het financiële en administratieve beheer.												
VERMOGEN	Op basis van de gemeenschappelijke regeling wordt weerstandsvermogen opgebouwd. Het weerstandsvermogen is, op grond van een risico-inventarisatie, vastgesteld op (en bedraagt eind 2018) € 562.252. <table><tr><td>X 1.000</td><td>2017</td><td>2018</td></tr><tr><td>eigen vermogen</td><td>2.157</td><td>1.634</td></tr><tr><td>vreemd vermogen</td><td>1.207</td><td>4.168</td></tr><tr><td>solvabiliteitsratio</td><td>64 %</td><td>28 %</td></tr></table>	X 1.000	2017	2018	eigen vermogen	2.157	1.634	vreemd vermogen	1.207	4.168	solvabiliteitsratio	64 %	28 %
X 1.000	2017	2018											
eigen vermogen	2.157	1.634											
vreemd vermogen	1.207	4.168											
solvabiliteitsratio	64 %	28 %											
FINANCIEEL RESULTAAT	<table><tr><td>X 1.000</td><td>2017</td><td>2018</td></tr><tr><td>financieel resultaat</td><td>1.067</td><td>491</td></tr></table>	X 1.000	2017	2018	financieel resultaat	1.067	491						
X 1.000	2017	2018											
financieel resultaat	1.067	491											
RISICO'S	Er is sprake van een waarborg voor de tijdige en volledige betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van gesloten en af te sluiten kort- en langlopende leningen, leasecontracten en rekeningcourant overeenkomsten.												
ONTWIKKELINGEN	Geen veranderingen in de organisatie verwacht. Verbetering informatie-uitwisseling. Omgevingswet.												

NAAM	8. Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht - Heuvellandgemeenten
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, gemeente Maastricht is centrumgemeente
VESTIGINGSPLAATS	Maastricht
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Het uitvoeren van de Participatiewet voor de deelnemende gemeenten. Het doel van deze samenwerking is een meer efficiënte uitvoering van de Participatiewet. Dit levert een stevigere organisatie op en een betere kwaliteit van de dienstverlening. Zowel digitaal als persoonlijk.
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 3. Werk & Economie
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg a/d Geul.
BESTUURLIJK BELANG	Geen (Wethouder Kompier)
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een bijdrage in de kosten (2018: € 1.165.000) voor de uitvoering van het vastgestelde meerjarenplan op basis van een verdeelsleutel. Voor de uitvoering van het lokaal vastgestelde beleid, wordt een afzonderlijke dienstverlenings-overeenkomst gesloten. De financiële zeggenschap ligt bij de afzonderlijke gemeenten.

RISICO'S	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden c.q. kosten van liquidatie. Een ander aspect is de ontwikkeling van de werkgelegenheid. Onzekerheid over de rijksbijdrage voor deze taken. Financiële risico's worden grotendeels afgedekt via het weerstandvermogen van de deelnemende gemeenten.
ONTWIKKELINGEN	Per 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht geworden. De rol van de gemeente is veranderd van het bieden van voorzieningen naar het ondersteunen van mensen om meer zelfstandigheid te nemen. Meervoudige (sociale) problematiek binnen gezinnen dient te worden opgepakt vanuit het principe: één gezin, één plan, 1 regisseur.

NAAM	9. Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)				
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam				
VESTIGINGSPLAATS	Heerlen				
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	WOZL biedt een beschutte werkomgeving aan inwoners van de deelnemende gemeenten. Inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn. Te behalen voordelen als gevolg van schaalvergroting zijn kostenbesparing, verbetering van de financiële positie en de bevordering van deskundigheid. Er zijn meer mogelijkheden voor innovatie en uitwisseling van kennis.				
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 3. Werk & Economie				
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal.				
BESTUURLIJK BELANG	Lid algemeen bestuur (Wethouder Kompier)				
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een bijdrage (2018: € 1.741.000) in de kosten van het Werkvoorzieningschap op basis van een verdeelsleutel (WSW-middelen). Het algemeen bestuur stelt regels vast met betrekking tot de organisatie van de administratie en van het beheer van de vermogenswaarden van het Werkvoorzieningschap.				
VERMOGEN	WOZL hanteert het uitgangspunt dat zij niet over een eigen weerstandvermogen hoeft te beschikken.				
	X 1.000	2018	2019	2020	2021
	eigen vermogen	€ 771	n.b.	n.b.	n.b.
	vreemd vermogen		n.b.	n.b.	n.b.
FINANCIEEL RESULTAAT	X 1.000	2018	2019	2020	2021
	financieel resultaat	€ 2.294	n.b.	n.b.	n.b.
RISICO'S	Er is sprake van een bijdrage bij een eventueel exploitatietekort. Ook wordt de betaling van rente, aflossing en kosten van de door het Werkvoorzieningschap aangegane geldleningen en op te nemen gelden in rekeningcourant, door de gemeenten gegarandeerd.				
ONTWIKKELINGEN	Het jaar 2018 is in meerdere opzichten en vanuit verschillende invalshoeken gezien een bijzonder jaar te noemen voor GR WOZL. Een jaar met o.a. een bestuurswisseling, directiewijziging, aanpassing van structuur en governance en zeker niet op de laatste plaats structurele verbinding met de gemeenschappelijke regeling Werkgeversservicepunt Parkstad (GR WSP Parkstad). In 2018 is verder invulling gegeven aan de primaire opdracht zoals voor de GR WOZL verankerd in De beleidskaders Arbeidsmarktbeleid 2016 – 2020 door in te zetten op de afgesproken speerpunten.				

NAAM	10. Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam
VESTIGINGSPLAATS	Roermond
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) is een samenwerkings-verband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen en voor uitvoering van de Wet Waardering Onroerende

	Zaken (WOZ). De verzelfstandiging beoogt een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen uit samenwerking tussen lokale overheden op het gebied van belastingheffing en - inning.															
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening															
DEELNEMENDE PARTIJEN	Het Waterschap Limburg en de gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal en Weert.															
BESTUURLIJK BELANG	Lid algemeen bestuur (Wethouder Kompier)															
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een bijdrage (2018: € 159.112) in de kosten overeenkomstig de kostenverdeelssystematiek. Het algemeen bestuur stelt regels vast voor het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie.															
VERMOGEN	Op basis van de risicoanalyse en de reeds opgebouwde reserves, behoeft het weerstandsvermogen geen aanvullende stortingen. <table><tr><td>X 1.000</td><td>2018</td><td>2019</td><td>2020</td><td>2021</td></tr><tr><td>eigen vermogen</td><td>€ 268</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr><tr><td>vreemd vermogen</td><td>€ 5.859</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr></table>	X 1.000	2018	2019	2020	2021	eigen vermogen	€ 268	n.b.	n.b.	n.b.	vreemd vermogen	€ 5.859	n.b.	n.b.	n.b.
X 1.000	2018	2019	2020	2021												
eigen vermogen	€ 268	n.b.	n.b.	n.b.												
vreemd vermogen	€ 5.859	n.b.	n.b.	n.b.												
FINANCIEEL RESULTAAT	<table><tr><td>X 1.000</td><td>2018</td><td>2019</td><td>2020</td><td>2021</td></tr><tr><td>financieel resultaat</td><td>- € 325</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr></table>	X 1.000	2018	2019	2020	2021	financieel resultaat	- € 325	€ 0	€ 0	€ 0					
X 1.000	2018	2019	2020	2021												
financieel resultaat	- € 325	€ 0	€ 0	€ 0												
RISICO'S	De risico's met betrekking tot de bedrijfsvoering komen voor rekening van de regeling. De overige risico's, waaronder de risico's met betrekking tot de eigen belastingopbrengst komen voor rekening van de deelnemers. Ook staan de deelnemers garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boete en kosten van langlopende leningen, kasgeldleningen en in rekeningcourant op te nemen gelden naar verhouding van de kostenverdeelssystematiek.															
ONTWIKKELINGEN	Er zijn een aantal interne en externe ontwikkelingen die een majeure impact (gaan) hebben op de bedrijfsvoering van BsGW. Naast bovengenoemde aansluiting op de authentieke basisregistraties, die naar de huidige inzichten kostenneutraal uitgevoerd worden via het Meerjarig Investeringsplan (MIP), kent BsGW in 2019 twee majeure projecten. Het eerste betreft het ondernemingsplan BsGW voor de jaren 2018-2020. Het tweede betreft het waarderen woningen op gebruiksoppervlakte. Vanaf 1 januari 2022 is er een verplichting om woningen te waarderen op basis van de gebruiksoppervlakte in plaats van op bruto inhoud (momenteel gebruikt BsGW deze waarderingsmethode). BsGW heeft op verzoek van de deelnemers de regie van dit project op zich genomen (AB, 13-12-2018), in nauwe samenwerking met de gemeenten en de verschillende Limburgse gegevenshuizen. De kosten zullen verrekend worden met de individuele gemeenten, op basis van een per gemeente opgesteld plan van aanpak inclusief kostenraming.															

NAAM	11. Subsidiëring AntiDiscrimatieVoorziening Limburg
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, gemeente Maastricht en Roermond zijn centrumgemeente
VESTIGINGSPLAATS	Maastricht
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Antidiscrimatievoorziening Limburg (ADV Limburg) signaleert, voorkomt en bestrijdt discriminatie en ongelijke behandeling in de provincie Limburg. De regeling beoogt het inrichten van de Antidiscrimatievoorziening zo efficiënt mogelijk te laten verlopen.
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten uit Zuid-Limburg: Beek, Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Margraten, Meerssen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal. De gemeenten uit Noord-Limburg: Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Peel en Maas, Maasbree, Meijel, Roerdalen, Roermond,

	Venlo, Venray en Weert.
BESTUURLIJK BELANG	Geen
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een bijdrage (2018: € 4.000,-) ter financiering van de ADV Limburg en de coördinerende taken en werkzaamheden door de centrumgemeente naar rato van het aantal inwoners.
RISICO'S	Bij het uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden c.q. kosten van liquidatie.
ONTWIKKELINGEN	Kerntaken: klachtbehandeling & registratie, rapporteren, monitoren & (beleids)advisering en preventie & voorlichting.

NAAM	12. Veiligheidsregio Zuid-Limburg							
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam							
VESTIGINGSPLAATS	Maastricht							
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	De veiligheidsregio is erop gericht om inwoners van de deelnemende gemeenten beter te beschermen tegen (gezondheids)risico's, rampen en crises. Gemeenten zijn daar zelf doorgaans te klein voor. Bovendien overschrijdt een ramp of crisis dikwijls een gemeentegrens. Een regionale aanpak is dan effectiever. De partijen binnen de veiligheidsregio oefenen regelmatig samen, verzorgen opleidingen en ontwikkelen plannen voor een veiligere regio.							
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening							
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal.							
BESTUURLIJK BELANG	Lid algemeen bestuur (Burgemeester van Loo)							
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een bijdrage (2018: € 576.054) op basis van een overeengekomen verdeelsleutel. Het algemeen bestuur stelt financieel beleid, beheer en organisatie vast.							
VERMOGEN	<table><tr><td>X 1.000</td><td>2018</td></tr><tr><td>eigen vermogen</td><td>€ 9.426</td></tr><tr><td>vreemd vermogen</td><td>€ 43.590</td></tr></table>		X 1.000	2018	eigen vermogen	€ 9.426	vreemd vermogen	€ 43.590
X 1.000	2018							
eigen vermogen	€ 9.426							
vreemd vermogen	€ 43.590							
FINANCIEEL RESULTAAT	<table><tr><td>X 1.000</td><td>2018</td></tr><tr><td>financieel resultaat</td><td>€ 1.053</td></tr></table>		X 1.000	2018	financieel resultaat	€ 1.053		
X 1.000	2018							
financieel resultaat	€ 1.053							
RISICO'S	In de gemeenschappelijke regeling ligt vast dat de financiële eindverantwoordelijkheid voor de financiële positie van de veiligheidsregio door de deelnemende gemeenten wordt gedragen. Voor de begroting 2020 is een nieuwe beleidsperiode ingegaan, waarvoor de notitie 'Een solide basis voor de toekomst' is opgesteld. Dit leidt tot een hogere bijdrage ad € 3 miljoen door de deelnemende gemeenten. De Wet Normering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) kan ertoe leiden dat de vrijwillige brandweerlieden mogelijk gezien gaan worden als parttime medewerkers, met alle daaraan verbonden rechten en plichten (pensioen, vakantiedagen, doorbetaling ziekte, e.d.). Hierdoor kunnen de personele kosten stijgen. Een eerste inschatting die landelijk is gemaakt betekent voor de Veiligheidsregio Zuid-Limburg een kostenstijging van circa € 1,2 miljoen. In 2019 zal de discussie hierover, na verschillende juridische onderzoeken, beslecht zal worden.							
ONTWIKKELINGEN	De veiligheidsregio maakt melding van een tweetal ontwikkelingen: vergrijzend personeelsbestand (veel natuurlijk verloop komende jaren, dus nieuw personeel werven en kennisoverdracht) en de WNRA (kan een grote impact hebben op de positie van de vrijwilligers).							

NAAM	13. Enexis Holding NV
RECHTSVORM	Naamloze Vennootschap (NV)
VESTIGINGSPLAATS	's-Hertogenbosch

DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Altijd en overal in het voorzieningengebied van Enexis kunnen beschikken over stroom en gas, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.															
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening															
DEELNEMENDE PARTIJEN	Provincie plus tal van gemeenten; de gemeente Vaals is aangesloten bij VEGAL (Vereniging Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Enexis Holding).															
BESTUURLIJK BELANG	Aandeelhouder (Wethouder Kompier)															
FINANCIEEL BELANG	Het betreft een deelneming in het aandelenkapitaal. Het nominale aandelenpakket bedraagt € 180.900 (180.900 aandelen van nominaal € 1). De boekwaarde van de aandelen bedraagt € 60.805. Aandeelhouders ontvangen jaarlijks dividend. Daarnaast ontvangen de gemeenten nog een inconveniëntentoeslag. In 2018 is een dividend over 2017 ontvangen van € 125.000 en een inconveniëntentoeslag van € 28.000,-. De gemeente Vaals ontvangt bovendien jaarlijks € 30.000 als zijnde rente over de uitgezette gelden.															
VERMOGEN	<table><tr><td>X 1.000</td><td>2016</td><td>2017</td><td>2018</td></tr><tr><td>eigen vermogen</td><td>€ 3.704.000</td><td>€ 3.808.000</td><td>€ 4.024.000</td></tr><tr><td>vreemd vermogen</td><td>€ 3.580.000</td><td>€ 3.860.000</td><td>€ 3.691.000</td></tr></table>	X 1.000	2016	2017	2018	eigen vermogen	€ 3.704.000	€ 3.808.000	€ 4.024.000	vreemd vermogen	€ 3.580.000	€ 3.860.000	€ 3.691.000			
X 1.000	2016	2017	2018													
eigen vermogen	€ 3.704.000	€ 3.808.000	€ 4.024.000													
vreemd vermogen	€ 3.580.000	€ 3.860.000	€ 3.691.000													
FINANCIEEL RESULTAAT	<table><tr><td>X 1.000</td><td>2016</td><td>2017</td><td>2018</td></tr><tr><td>financieel resultaat</td><td>€ 207.000</td><td>€ 207.000</td><td>n.b.</td></tr></table>	X 1.000	2016	2017	2018	financieel resultaat	€ 207.000	€ 207.000	n.b.							
X 1.000	2016	2017	2018													
financieel resultaat	€ 207.000	€ 207.000	n.b.													
RISICO'S	Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding NV. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap' die loopt tot september 2019, levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding NV. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd door een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.															
ONTWIKKELINGEN	Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; betrouwbare energievoorziening; excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen.															

NAAM	14. CBL Vennootschap BV			
RECHTSVORM	Besloten Vennootschap (BV)			
VESTIGINGSPLAATS	's-Hertogenbosch			
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders van Essent).			
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening			
DEELNEMENDE PARTIJEN	Tal van gemeenten; de gemeente Vaals is aangesloten bij VEGAL (Vereniging Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Enexis Holding).			
BESTUURLIJK BELANG	Aandeelhouder (Wethouder Kompier)			
FINANCIEEL BELANG	De gemeente Vaals heeft in deze vennootschap een deelneming in het aandelenkapitaal. Het nominale aandelenpakket bedraagt € 24 (2.417 aandelen van nominaal groot € 0,01), welke gelijk is aan de boekwaarde.			
VERMOGEN	X 1.000	2018	2019*	2020*
	eigen vermogen	€ 138	€ 90	€ 0
	vreemd vermogen	€ 21	€ 0	€ 0
	* verwachting			
FINANCIEEL RESULTAAT	X 1.000	2018	2019*	2020*

RISICO'S	financieel resultaat	- € 9	- € 25	€ 0
	* verwachting			
ONTWIKKELINGEN	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders c.q. de gemeente vaals is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal in de vennootschap.			
	Ondanks dat het CBL Escrow Fonds in 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens geliquideerd kan worden.			

NAAM	15. Vordering op Enexis BV			
RECHTSVORM	Besloten Vennootschap (BV)			
VESTIGINGSPLAATS	's-Hertogenbosch			
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders van Essent).			
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening			
DEELNEMENDE PARTIJEN	Tal van gemeenten; de gemeente Vaals is aangesloten bij VEGAL (Vereniging Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Enexis Holding).			
BESTUURLIJK BELANG	Aandeelhouder (Wethouder Kompier)			
FINANCIEEL BELANG	De gemeente Vaals heeft in deze vennootschap een deelneming in het aandelenkapitaal. Het nominale aandelenpakket bedraagt € 24 (2.417 aandelen van nominaal groot € 0,01), welke gelijk is aan de boekwaarde.			
VERMOGEN	X 1.000	2018	2019*	2020*
	eigen vermogen	- € 2	€ 0	€ 0
	vreemd vermogen	€ 356.324	€ 0	€ 0
	* verwachting			
FINANCIEEL RESULTAAT	X 1.000	2018	2019*	2020*
	financieel resultaat	- € 11	- € 15	€ 0
	* verwachting			
RISICO'S	De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet-tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis. Bovendien is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal in deze vennootschap.			
ONTWIKKELINGEN	Op dit moment resteert alleen nog de lening van de 4 ^e tranche. De ontvangen rente bedraagt in 2017 € 30.455. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019, begin 2020 geliquideerd kunnen worden.			

NAAM	16. Verkoop Vennootschap BV			
RECHTSVORM	Besloten Vennootschap (BV)			
VESTIGINGSPLAATS	's-Hertogenbosch			
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders Essent).			
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening			
DEELNEMENDE PARTIJEN	Tal van gemeenten; Vaals is aangesloten bij VEGAL (Vereniging Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Enexis Holding).			
BESTUURLIJK BELANG	Aandeelhouder (Wethouder Kompier)			
FINANCIEEL BELANG	De gemeente Vaals heeft in deze vennootschap een deelneming in het aandelenkapitaal. Het nominale aandelenpakket bedraagt € 24 (2.417 aandelen van			

	nominaal groot € 0,01), welke gelijk is aan de boekwaarde.			
VERMOGEN	X 1.000	2018	2019*	2020*
	eigen vermogen	€ 113	€ 5	€ 0
	vreemd vermogen	€ 57	€ 0	€ 0
	* verwachting			
FINANCIEEL RESULTAAT	X 1.000	2018	2019*	2020*
	financieel resultaat	- € 38	- € 50	€ 0
	* verwachting			
RISICO'S	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders c.q. de gemeente vaals is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal in de vennootschap.			
ONTWIKKELINGEN	Ondanks dat het CBL Escrow Fonds in 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.			

NAAM	17. CSV Amsterdam BV			
RECHTSVORM	Besloten Vennootschap (BV)			
VESTIGINGSPLAATS	's-Hertogenbosch			
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero).			
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening			
DEELNEMENDE PARTIJEN	Tal van gemeenten; Vaals is aangesloten bij VEGAL (Vereniging Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Enexis Holding)			
BESTUURLIJK BELANG	Aandeelhouder (Wethouder Kompier)			
FINANCIEEL BELANG	De gemeente Vaals heeft in deze vennootschap een deelneming in het aandelenkapitaal. Het nominale aandelenpakket bedraagt € 24 (2.417 aandelen van nominaal groot € 0,01), welke gelijk is aan de boekwaarde.			
VERMOGEN	X 1.000	2018	2019*	2020*
	eigen vermogen	- € 749	€ 530	€ 0
	vreemd vermogen	€ 68	€ 0	€ 0
	* verwachting			
FINANCIEEL RESULTAAT	X 1.000	2018	2019*	2020*
	financieel resultaat	- € 121	- € 150	€ 0
	* verwachting			
RISICO'S	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders c.q. de gemeente vaals is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal in de vennootschap.			
ONTWIKKELINGEN	De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld. Eventuele claims kunnen tot 5 jaar na beëindiging (mei 2019) worden ingediend. Na afwikkeling van deze eventuele claims zal de Escrow-rekening kunnen worden opgeheven en het restant op deze rekening kunnen wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.			

NAAM	18. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV			
RECHTSVORM	Besloten Vennootschap (BV)			
VESTIGINGSPLAATS	's-Hertogenbosch			
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders Essent).			

RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening															
DEELNEMENDE PARTIJEN	Tal van gemeenten; Vaals is aangesloten bij VEGAL (Vereniging Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Enexis Holding)															
BESTUURLIJK BELANG	Aandeelhouder (Wethouder Kompier)															
FINANCIEEL BELANG	De gemeente Vaals heeft in deze vennootschap een deelneming in het aandelenkapitaal. Betreffende deelneming is in de boekhouding opgenomen met een boekwaarde van € 1,-.															
VERMOGEN	<table><tr><td>X 1.000</td><td>2018</td><td>2019*</td><td>2020*</td></tr><tr><td>eigen vermogen</td><td>- € 1.605</td><td>€ 1.595</td><td>€ 0</td></tr><tr><td>vreemd vermogen</td><td>€ 23</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr></table> * verwachting	X 1.000	2018	2019*	2020*	eigen vermogen	- € 1.605	€ 1.595	€ 0	vreemd vermogen	€ 23	€ 0	€ 0			
X 1.000	2018	2019*	2020*													
eigen vermogen	- € 1.605	€ 1.595	€ 0													
vreemd vermogen	€ 23	€ 0	€ 0													
FINANCIEEL RESULTAAT	<table><tr><td>X 1.000</td><td>2018</td><td>2019*</td><td>2020*</td></tr><tr><td>financieel resultaat</td><td>- € 15</td><td>- € 30</td><td>€ 0</td></tr></table> * verwachting	X 1.000	2018	2019*	2020*	financieel resultaat	- € 15	- € 30	€ 0							
X 1.000	2018	2019*	2020*													
financieel resultaat	- € 15	- € 30	€ 0													
RISICO'S	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders c.q. de gemeente vaals is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal in de vennootschap.															
ONTWIKKELINGEN	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.															

NAAM	19. Reinigingsdiensten Rd4 NV															
RECHTSVORM	Naamloze Vennootschap (NV)															
VESTIGINGSPLAATS	Heerlen															
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Reinigingsdiensten Rd4 verzorgt de inzameling en verwerking van afvalstromen voor de deelnemende gemeenten. Ook beheert de Rd4 de milieuparken in deze gemeenten, verzorgt de straatreiniging, transport, kringloopactiviteiten en gladheidbestrijding. Ook adviseert de Rd4 de gemeenten bij hun afvalbeleid. Rd4 neemt in opdracht van de aangesloten gemeenten de wettelijke afvalzorgplicht volledig voor haar rekening door een zo optimaal mogelijke exploitatie en beheer (maatschappelijk, financieel, milieu) van de gehele afvalketen.															
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 2. Wonen & Verkeer / Programma 4. Bestuur & Dienstverlening															
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Beekdaalen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals en Voerendaal.															
BESTUURLIJK BELANG	Aandeelhouder (Wethouder Kompier)															
FINANCIEEL BELANG	De gemeente Vaals heeft in deze vennootschap een deelneming in het aandelenkapitaal. Het nominale aandelenpakket bedraagt € 4.490 (989 aandelen van nominaal groot € 4,54). Dit aandelenkapitaal is volledig afgeschreven.															
VERMOGEN	<table><tr><td>X 1.000</td><td>2018</td><td>2019</td><td>2020</td></tr><tr><td>eigen vermogen</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr><tr><td>vreemd vermogen</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr></table>	X 1.000	2018	2019	2020	eigen vermogen	n.b.	n.b.	n.b.	vreemd vermogen	n.b.	n.b.	n.b.			
X 1.000	2018	2019	2020													
eigen vermogen	n.b.	n.b.	n.b.													
vreemd vermogen	n.b.	n.b.	n.b.													
FINANCIEEL RESULTAAT	<table><tr><td>X 1.000</td><td>2018</td><td>2019</td><td>2020</td></tr><tr><td>financieel resultaat</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr></table>	X 1.000	2018	2019	2020	financieel resultaat	n.b.	n.b.	n.b.							
X 1.000	2018	2019	2020													
financieel resultaat	n.b.	n.b.	n.b.													
RISICO'S	Er wordt al jaren consequent en volgens een vaste methodiek gerapporteerd over de resultaten, zodat er nagenoeg geen financiële verrassingen in het lopende jaar voor de gemeenten kunnen ontstaan. Doordat in het verleden reeds afschrijving van het aandelenpakket heeft plaatsgevonden blijft het risico beperkt tot benodigde extra bijdragen bij mogelijke toekomstige tegenvallende bedrijfsresultaten van de NV.															

ONTWIKKELINGEN	De Rd4 is geconfronteerd met een veelvoud van met name exogene factoren (importverbod China voor afvalstromen, afbouw subsidie op PMD-afval, verhoging verwerkingstarief grofvuil-afval en verhoging afvalstoffenbelasting) die een negatieve invloed uitoefenen op het rendement. Na jaren van vele verbeteringen en besparingen is het tij nu gekeerd en maakt dat er gedacht moet worden over de wijze waarop deze lastenstijging gefinancierd wordt.
----------------	--

NAAM	20. WML			
RECHTSVORM	Naamloze Vennootschap NV			
VESTIGINGSPLAATS	Maastricht			
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Voorzien in de behoefte aan water in de provincie Limburg en aangrenzende gebieden.			
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 2. Wonen & Verkeer / Programma 4. Bestuur & Dienstverlening			
DEELNEMENDE PARTIJEN	De Provincie Limburg en de 33 Limburgse gemeenten.			
BESTUURLIJK BELANG	Aandeelhouder (Wethouder Kompier)			
FINANCIEEL BELANG	Alleen de provincie Limburg en de in Limburg gelegen gemeenten kunnen aandeelhouder zijn. De gemeente Vaals heeft in deze vennootschap een deelneming in het aandelenkapitaal. Het nominale aandelenpakket bedraagt € 13.614 (3 aandelen van nominaal groot € 4.538). Ook dit aandelenkapitaal is volledig afgeschreven.			
VERMOGEN	X 1.000	2017	2018	2019
	eigen vermogen	n.b.	n.b.	n.b.
	vreemd vermogen	n.b.	n.b.	n.b.
FINANCIEEL RESULTAAT	X 1.000	2017	2018	2019
	financieel resultaat	n.b.	n.b.	n.b.
RISICO'S	Doordat in het verleden reeds afschrijving van het aandelenpakket heeft plaatsgevonden en geen dividend wordt uitgekeerd, blijft het risico beperkt tot benodigde extra bijdragen bij mogelijke toekomstige tegenvallende bedrijfsresultaten van de NV.			
ONTWIKKELINGEN	Het streven van WML is en blijft om voor de komende jaren én daarna een acceptabele en consistente tariefstructuur te bewerkstelligen, gebaseerd op een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten.			

- **Overige deelnemingen**

De [Stichting Essent Sustainability Development](#) heeft als doel het toezien op de status van het duurzaamheidscontract getekend tussen RWE en Essent, in het vervreemdingsproces van de aandelen Essent. De stichting heeft een puur toezichthoudende functie. In deze stichting is geen geld ingebracht, waardoor geen risico bestaat voor de deelnemers.

1. Inhoud paragraaf

De paragraaf grondbeleid gaat in op het beleid en de positie die de gemeente inneemt ten aanzien van gronden (onroerend goed). Door middel van grondbeleid kan de gemeente invloed uitoefenen op de wijze waarop gronden worden gebruikt. Grondbeleid is dus geen doel op zich, maar een middel om de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling te bereiken. Het biedt de instrumenten om de regie over die ruimtelijke ontwikkeling te kunnen voeren.

Gronden in eigendom worden gezien als 'voorraad', een bedrijfsmiddel waarmee een toekomstig product kan worden gerealiseerd. Met de 'grondpositie' kan de gemeente in bepaalde mate sturen om toekomstige (gewenste) ontwikkelingen te doen plaatsvinden.

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de thema's Wonen & Verkeer (ontwikkeling woningbouwprojecten), Werk & Economie (economische component => realisatie winkelveorzieningen, extra werkgelegenheid e.d.) en Bestuur & Dienstverlening (financiële component).

Deze paragraaf beoogt inzicht te geven in de financiële risico's die de gemeente bij de diverse grondexploitaties loopt.

2. Beleidskaders

Bij de ontwikkeling van een gebied is de gemeente gehouden aan de geldende wettelijke en ruimtelijke kaders. Deze zijn vastgelegd in Europese en nationale wet- en regelgeving, maar ook in provinciale en regionale beleidsnota's, kadernota's en visiedocumenten. In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening artikel 212 van de Gemeentewet worden beheersmatige aspecten in paragrafen behandeld. In artikel 11g van deze verordening is het kader aangegeven: "In de paragraaf grondbeleid van de begroting en jaarstukken wordt ingegaan op de uitvoering van de nota grondbeleid en de financiële ontwikkelingen van de in ontwikkeling genomen projecten."

Een belangrijk visiedocument is de Strategische Visie Vaals 2020 ('Geef vorm aan Vaals'). Hierin zijn de visie, ambities, doelstellingen en het gewenste toekomstbeeld van de gemeente in 2020 geschetst. De hoofdlijnen van de strategische visie zijn gericht op het in evenwicht brengen van de sociale stratificatie, het verhogen van de sociale cohesie en het tegengaan van scheefgroei in de huidige woningvoorraad. Mede door de inzet van grondbeleidsinstrumenten wil de gemeente hier invulling aan geven.

Vanuit dit toekomstperspectief wordt momenteel een aantal grondexploitaties gevoerd. In de loop van 2018 heeft de Raad aangegeven na te willen denken over kaders / invulling van de 3 ontwikkellocaties. Daarbij wordt met name gedacht aan jongeren / gezinnen en passend aanbod voor bijvoorbeeld senioren. Behoefteteonderzoek zal moeten uitwijzen waar mogelijke kansen liggen.

Mogelijke vormen van Grondbeleid zijn actief of facilitair grondbeleid of een samenwerkingsvorm. Voor wat betreft strategische aankopen is het College het besluitvormende orgaan, waarbij het College er altijd naar zal streven om vooraf een gevoelen-uitspraak aan de Raad voor te leggen.

3. Financiële positie / Weerstandsvermogen

Grondbeleid heeft een grote financiële impact. De eventuele baten maar ook financiële risico's zijn van invloed op de algemene financiële positie van de gemeente. Risico's kunnen worden gelopen onder meer ten gevolge van of vloeien voort uit:

- algemene markttendens, conjunctuur en renterisico's;
- het niet of niet tijdig kunnen verwerven van grond in uitbreidingslocaties;
- milieurisico's (bodemverontreiniging);
- lagere grondopbrengsten dan wel lagere opbrengststijgingen dan voorzien in een exploitatieberekening.

Hoewel bij planontwikkelingen en exploitatieberekeningen getracht wordt de risico's zoveel mogelijk te minimaliseren, is het noodzakelijk een algemene buffer achter de hand te houden. Zie hiervoor de paragraaf Risicomanagement en Weerstandsvermogen. Op dit moment heeft de gemeente geen afzonderlijke reserve om eventuele financiële risico's op te vangen. In onderdeel 4 en 5 van deze paragraaf grondbeleid zal nader worden

ingegaan op de financiële impact van de lopende projecten.

4. Overzicht lopende (bouw)grondexploitaties inclusief resultaatverwachting

Onderstaand volgt een overzicht van en een toelichting op de onderhanden projecten van de gemeente Vaals.

	Boekwaarde 31.12.2017	Vermeerdering 2018	Vermindering 2018	Afschrijving	Boekwaarde 31.12.2018
Von Clermontpark	€ 4.659.000	€ 118.000	€ 0	€ 4.000	€ 4.773.000
Koningin Julianaplein	€ 1.751.000	€ 76.000	€ 259.000	€ 46.000	€ 1.522.000
Aan de Linde	€ 109.000	€ 1.000	€ 0	€ 2.000	€ 108.000
Vijlen Zuid-Oost	- € 63.000	€ 0	€ 0	€ 0	- € 63.000
Omgeving Esso-station	€ 613.000	€ 67.000	€ 0	€ 0	€ 680.000

Stadsvernieuwingsproject Von Clermontpark I en II

Het project Von Clermontpark kent zijn oorsprong in de jaren '90 en omvat de herstructurering van het terrein waar voorheen onder andere de oude naaldenfabriek Muva stond. Het originele plan voor de herstructurering stamt uit 2003 en omvatte onder meer de bouw en aanleg van 250 woningen en appartementen, een ondergrondse openbare parkeergarage, een (beperkt) winkelcentrum, een park en een evenementenplein. Het deel van het plan dat nog in exploitatie is beslaat een totale oppervlakte van ca. 6.500 m² bouwgrond.

Het project Von Clermontpark II omvat vooral de gronden in het gebied rondom de voormalige Opel-garage (Hekkert), het oude Wit-Groen terrein en de voormalige gemeentewerf en was tot 2005 onderdeel van het totale stadsvernieuwings-project Von Clermontpark. Binnen de administratie zijn separate grondexploitaties opgenomen. De totale grondoppervlakte binnen deze fase bedraagt ruim 10.000 m².

In 2016 heeft LIFE NV uit Antwerpen een gedeelte van het Wit-Groen terrein gekocht voor € 1,1 miljoen, waarbij uiteindelijk 461 studentenwoningen gerealiseerd zullen worden. Fase I, 250 woningen, is in de tweede helft van 2016 opgeleverd. Fase II, betreffende 211 woningen, is recent gereed gekomen.

Het voormalige 'Opel Hekkert-terrein' is verkocht aan Focus Vastgoed BV. De betaling van de overeengekomen verkoopprijs, à € 1,1 miljoen, zal plaatsvinden bij het onherroepelijk worden van de bouwvergunning. Inmiddels is deze in april jl. onherroepelijk geworden.

Voor het terrein 'Von Clermontpark' zijn diverse geïnteresseerden. Daar de Raad in 2018 gestart is met kaderstelling voor een verdere inhoudelijke ontwikkeling, zijn nog geen concrete vorderingen gemaakt. Een eventueel verkoopresultaat (nog steeds uitgaande van € 2,25 miljoen) wordt pas vanaf 2020 verwacht

Alsdan resteert een boekwaarde van € 1.400.000. Deze boekwaarde vertegenwoordigt nog diverse bezittingen, zoals grond in het Von Clermontpark, de voormalige gemeentewerf en het bedrijvenpand en ondergrond in de Beemderlaan. De actuele waarde van deze bezittingen worden momenteel op minimaal € 1,5 miljoen geschat. Deze bezittingen blijven als 'onderhanden werk' voor verdere ontwikkeling.

De vermeerdering in 2018 betreft met name kosten die samenhangen met de sanering van het voormalige Hekkert-terrein.

Herinrichting Koningin Julianaplein

De herinrichting van het Koningin Julianaplein bevindt zich in de afrondende fase. Het betreft een samenvoeging van de grondexploitaties Julianaplein en 't Schanes. In 2018 is het project afgerond. De Provincie heeft de eerder toegezegde subsidie op basis van onze financiële verantwoording definitief vastgesteld.

De mutaties (vermeerdering / vermindering) hebben te maken met de kosten van afrondende werkzaamheden (inclusief accountantscontrole) als ook het ontvangen restantbedrag i.v.m. de subsidie-afrekening.

Aan de Linde

De Lindenstraat kent van oudsher een centrumfunctie (verbinding Kerkstraat-Julianaplein) met een historisch ruimtelijk perspectief. Ambitie is de Lindenstraat, welke voor een deel een verpauperde indruk maakt in hartje centrum, weer een kwalitatieve opwaardering te geven, met name op het gebied van wonen. Daartoe zijn er twee aandachtsplekken. De panden Lindenstraat 9 - 15 en het terrein naast de kerk. De panden Lindenstraat 9 - 15 zijn in 2016 verkocht, en ondergaan momenteel een grondige renovatie. Het terrein naast de kerk, waar de voormalige basisschool Kleine Wereld en de bijbehorende gymzaal zijn gesitueerd, is momenteel ingericht als tijdelijke parkeerplaats. Er zijn in het verleden concrete gesprekken gevoerd om het terrein te verkopen. Ook hier

geldt dat er gewacht wordt op nadere kaders van de Raad waardoor een eventueel verkoopresultaat pas vanaf 2020 te verwachten valt. Op de restant boekwaarde wordt inmiddels afgeschreven. Bovendien is de gymzaal onlangs gesloopt.

De vermeerdering betreft de kosten voor milieukundig advies vanwege de sloop van de gymzaal.

Vijlen Zuid-Oost

Het uitbreidingsplan Vijlen Zuid-Oost omvat de realisatie van een woon-zorgcomplex van 21 appartementen, 6 levensloopbestendige patiowoningen en 6 twee-onder-één-kap-woningen door de Woningstichting. Daarnaast heeft de gemeente 8 vrije bouwkavels aan particulieren uitgegeven.

Ook het WoZoCo en de overige 12 woningen zijn opgeleverd. De laatste kavel is in 2016 verkocht. Derhalve is sprake van een negatieve boekwaarde (= opbrengst / winst) ad € 63.000. Voor die negatieve boekwaarde zullen in 2019 nog de afrondende infrastructurele werkzaamheden plaatsvinden. Verwacht wordt dat er geen verder positief saldo overblijft. Reeds in 2013 heeft een tussentijdse winstneming plaatsgevonden ad € 460.000 (toegevoegd aan algemene reserve).

Reconstructie omgeving Esso-station

De aanschaf van het Esso-tankstation in 2017 voor circa € 600.000 betreft een strategische aankoop. Een unieke kans voor de gemeente Vaals om het risicovolle tankstation uit de woonkern te weren en anderzijds biedt die locatie mogelijkheden in ruimtelijk perspectief richting Von Clermontpark (rehabilitatie hoek Jos Francotteweg / Maastrichterlaan). Ook voor deze grondexploitatie zal getracht worden een projectontwikkelaar (woonontwikkeling) te vinden, waarbij de verkoopwaarde bepaald wordt vanuit de boekwaarde, zijnde de gemaakte kosten (schatting sloop en saneringskosten circa € 450.000). Ook hiertoe is de Raad met nadere afweging van inhoudelijke kaders bezig.

De vermeerderingen bestaan met name uit de exploitatielasten (verzekering etc.) als ook de voorbereiding voor het saneringsonderzoek.

1. Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de (gewenste) onderhoudstoestand en de onderhoudskosten van infrastructuur (wegen, riolering), voorzieningen (groen, openbare verlichting) en gebouwen binnen de gemeente Vaals. Deze uitgaven voor onderhoud komen in alle programma's voor, maar met name in de thema's Wonen & Verkeer en Mens & Voorzieningen.

Vaals heeft aan openbare ruimte o.a. 35.000 meters weg binnen de bebouwde kom, 47.000 meters weg buiten de bebouwde kom, 72.000 strekkende meter riolering, 156.000 vierkante meter openbaar groen in beheer en ongeveer 20 gemeentelijke gebouwen. De kwaliteit van de wegen, riolering, groen, gebouwen e.d. en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de hoogte van de lasten.

Conform artikel 17 van de financiële verordening gemeente Vaals 2017 wordt in deze paragraaf een vertaling weergegeven van de onderhoudsplannen wegen, openbaar groen, gebouwen, riolering en openbare verlichting.

2. Wegen

Beleidskader

Meerjarenonderhoudsplan wegen 2015 – 2020

Binnen dit meerjarenonderhoudsplan is een tweetal aspecten nader uitgewerkt namelijk:

- Kwalitatief onderhoud → dit betreft een inventarisatie van de gebreken, die geconstateerd zijn tijdens de visuele inspectie. Vervolgens is door middel van een bepaald puntensysteem het onderhoud toebedeeld aan een bepaald jaar.
- Cyclisch onderhoud → dit onderhoud is voornamelijk gebaseerd op de te verwachten levensduur van een weg en in mindere mate het jaar van aanleg. Indien een weg cyclisch onderhoud nodig heeft, dan betreft dit veelal een complete reconstructie van een weg (investeringsprogramma).

Op basis van het in 2013 door de Provincie Limburg uitgevoerde financieel verdiepend onderzoek, is in 2014 een nieuw wegenbeheersplan opgeleverd. Met ingang van 2015 zijn de kosten voortvloeiend uit het wegenbeheersplan verwerkt in de begroting.

Financiële consequenties

Op basis van het wegenbeheersplan, opgesteld door TBH wegbeheer, is een forse financiële injectie nodig om alle wegen op het gewenste niveau te krijgen (rapportcijfer '7'). Hiervoor zijn aanvullende exploitatiemiddelen benodigd ad € 2.375.000 in de jaren 2015 – 2020. Een nadere analyse van het wegenbeheersplan heeft ertoe geleid dat ongeveer de helft van dit bedrag in de vorm van een investeringskrediet kan worden gefinancierd (rehabilitatie), de andere helft van het bedrag wordt gefaseerd doorgevoerd in de jaren 2015 – 2022. De Provinciaal toezichthouder heeft ingestemd met deze aanpak.

In 2018 stond in de exploitatiebegroting € 336.000 opgenomen ten behoeve van kwalitatief onderhoud wegen (incl. wegwerken achterstallig onderhoud). De werkelijke lasten bedragen € 891.000. Dit nadeel wordt met name veroorzaakt doordat in 2018 een inhaalslag is gemaakt ten aanzien van groot onderhoud wegen. In de laatste jaren zijn onderhoudswerkzaamheden doorgeschoven vanwege een te behalen efficiencyvoordeel. Hierdoor is in die jaren telkens een bedrag toegevoegd aan de egalatievoorziening onderhoud wegen. Samen met de overige exploitatieposten (klein onderhoud wegen, klachtenafhandeling) laat het product wegen in de jaarrekening een integraal nadeel zien van € 593.000. Dit nadeel is als zodanig onttrokken uit de voorziening onderhoud wegen.

3. Openbaar groen

Beleidskader

Groenstructuurplan 2010 – 2024

In het dekkingsplan van de begroting 2011 is besloten de jaarlijkse lasten van € 55.000 omlaag te brengen naar € 35.000 door middel van het verlengen van de uitvoeringstermijn met 5 jaren (was 2010 – 2019). In de begroting 2014 is besloten de uitvoering van het groenstructuurplan tijdelijk 'on hold' te plaatsen. Deze situatie gold in 2018 nog steeds.

Financiële consequenties

De jaarlijkse lasten voortvloeiend uit het groenstructuurplan bedragen € 35.000 (investeringskrediet). In verband met het tijdelijk 'on hold' zetten wordt jaarlijks een bezuiniging van kapitaallasten gerealiseerd.

Voor regulier onderhoud van het groen in de openbare ruimte stond in 2018 een bedrag van circa € 268.000

opgenomen in de begroting. Dit betreft o.a. algemeen onderhoud groen, bermenbeheer, onderhoud bomen, etc. Hiervan is in 2018 circa €222.000 gerealiseerd. Het voordeel wordt veroorzaakt door het nog niet besteden van het budget 'wijkdeals groen' ad € 50.000, hiervan wordt voorgesteld dit bedrag over te hevelen naar 2019 via de reserve overloop.

4. Gebouwen

Beleidskader

Meerjarenonderhoudsplan gebouwen 'Plan Heijmans' 2014 - 2025.

Dit plan geeft de onderhoudswerkzaamheden (technisch onderhoud, preventief onderhoud, herstelonderhoud) weer die noodzakelijk zijn om de functie van het gebouw te kunnen blijven waarborgen. Medio 2018 is een nieuw meerjarenonderhoudsplan gebouwen opgeleverd (2018 – 2027). Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiële consequenties

Ten behoeve van het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen staat jaarlijks € 200.000 opgenomen in de begroting. Meer- of minderlasten worden onttrokken / toegevoegd aan de voorziening onderhoud gebouwen. In de begroting 2018 werd ervan uitgegaan dat € 399.000 benodigd zou zijn voor onderhoudslasten, dat een onttrekking uit de voorziening onderhoud gebouwen zou betekenen van € 199.000. De werkelijke onderhoudslasten bedroegen in 2018

€ 197.000. Dit houdt in dat een bedrag aan de voorziening onderhoud gebouwen is gedoteerd ad € 3.000.

De voornaamste verschillen tussen raming en werkelijke kosten zijn gelegen in de volgende posten:

- € 62.000 minderlasten Fraiche → diverse werkzaamheden (buitenschilderwerk en vervanging sanitair) doorgeschoven naar 2019 of reeds eerder uitgevoerd;
- € 140.000 minderlasten Obelisk → diverse werkzaamheden doorgeschoven naar 2019 of 2020 (schilderwerk, vervanging sanitair en vervanging technische installatie). Werkzaamheden dak waren reeds eerder uitgevoerd.
- € 80.000 minderlasten gemeentehuis → diverse werkzaamheden doorgeschoven naar 2019 (binnenschilderwerk, vervanging tapijt, vervangen pantry).
- € 26.000 minderlasten gemeentewerf → diverse werkzaamheden niet uitgevoerd omdat deze zich nog in goede staat bevonden (bestrating plein en noodverlichting). Daarnaast vervanging sanitair doorgeschoven naar 2019.

5. Riolering

Beleidskader

Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2018 - 2022 (19 februari 2018).

Medio 2017 is het nieuwe GRP gereed gekomen. Onderhoud van rioleringen zal gedurende de planperiode conform de kaders van het plan plaatsvinden, met dien verstande dat onderhoud plaatsvindt op basis van inspecties. Daarnaast is in het GRP cyclisch onderhoud specifiek benoemd in de vorm van investeringsuitgaven.

Financiële consequenties

De baten van het product riolering (rioolheffing) zijn 100% kostendekkend. Dit brengt fluctuaties in de tarieven met zich mee. Indien tijdens het opstellen van de jaarrekening blijkt dat de kostendekkendheid van de rioolheffing groter is dan 100% (meer baten dan lasten), zullen de gelden via de reserve egalisatie belastingtarieven gereserveerd worden ter bepaling van het tarief rioolheffing van het komende begrotingsjaar. De exploitatielasten (en dus ook de rioolheffing) waren begroot op € 1.330.000. De werkelijke lasten bedragen € 1.299.000, terwijl de werkelijke baten (waaronder de rioolheffing) € 1.394.000 bedragen. Deze afwijking (meeropbrengst) wordt veroorzaakt door hogere WOZ-waarde en meer m3 waterverbruik. Per saldo is dan ook sprake van hogere baten dan lasten ad € 95.000, waarvan wordt voorgesteld dit bedrag toe te voegen aan de reserve egalisatie belastingtarieven en ten gunste te brengen van het tarief rioolheffing in begrotingsjaar 2020. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

6. Openbare verlichting

Beleidskader

Het beleid inzake openbare verlichting is verankerd in het **beleidsplan openbare verlichting 2011 – 2030** (vastgesteld door de raad op 29 oktober 2012). Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiële consequenties

Zoals bepaald in het beleidsplan openbare verlichting is vanaf 2016 jaarlijks € 64.000 beschikbaar voor vervanging en onderhoud. Eventuele meer- of minderlasten worden verrekend met de egalisatievoorziening openbare verlichting. In 2017 was € 55.000 budget beschikbaar t.b.v. vervanging en onderhoud. De werkelijke lasten bedroegen € 72.000, mede doordat in 2017 vervangingswerkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2018. Dit houdt in dat een onttrekking uit de egalisatievoorziening openbare verlichting heeft plaatsgevonden van € 8.000.

Deel 4.

BALANS 2018

ACTIVA	2017	2018	PASSIVA	2017	2018
VASTE ACTIVA			VASTE PASSIVA		
Immateriële vaste activa	133.777	125.797	Eigen vermogen	9.587.744	7.976.886
Kosten sluiten geldleningen en saldo agio en disagio	0	0	Algemene reserve	6.800.104	5.333.858
Onderzoek en ontwikkeling	0	0	Bestemmingsreserves t.b.v. egalisatie	170.000	273.843
Bijdragen activa derden	133.777	125.797	Overige bestemmingsreserves	2.617.640	2.369.185
Materiële vaste activa	27.236.992	29.346.266	Rekeningresultaat	-568.441	-89.365
Economisch nut	12.312.431	12.736.817			
Economisch nut (heffing)	9.233.954	9.838.776			
Maatschappelijk nut	5.690.607	6.770.673			
			Voorzieningen	1.722.783	1.075.482
			Verplichtingen, verliezen en risico's	57.526	100.248
			Egalisatievoorzieningen	1.665.257	975.234
Financiële vaste activa	8.547.408	8.008.143	Langlopende schulden	20.265.118	18.007.251
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	99.677	99.677	Onderhandse leningen		
Leningen aan deelnemingen	422.996	422.996	-binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	
Leningen aan woningcorporaties	0	0	-binnenlandse banken en overige financiële instellingen	20.254.201	17.996.134
Overige langlopende leningen	24.735	18.734	Waarborgsommen	10.917	11.117
Uitzettingen	8.000.000	7.466.736			
Bijdragen activa derden					
Totaal vaste activa	35.918.177	37.480.206	Totaal vaste passiva	31.007.204	26.970.254
VLOTTENDE ACTIVA			VLOTTENDE PASSIVA		
Voorraden	7.069.208	7.020.541			
Onderhanden werk en bouwgronden in exploitatie	7.069.208	7.020.541			
Vorderingen	3.897.616	4.100.602	Vlottende schulden	14.945.661	21.044.832
Vorderingen openbare lichamen	3.223.491	3.866.573			
Overige vorderingen	674.125	234.029			
Liquide middelen	32.276	8.890	Liquide middelen	828.592	352.203
Kas- en banksaldi			Kas- en banksaldi		
Overlopende activa	232.727	356.694	Overlopende passiva	368.547	599.644
Vorderingen overige overheid		115.976	Verplichtingen		180.614
Vorderingen overige		7.463	Specifieke uitkeringen Rijk		341.901
Vooruitbetaalde bedragen		233.255	Vooruitontvangen bedragen		77.129
Totaal vlottende activa	11.231.827	11.486.727	Totaal vlottende passiva	16.142.800	21.996.679
Totaal activa	47.150.004	48.966.933	Totaal passiva	47.150.004	48.966.933
			Bedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstelling of garantiestellingen zijn verstrekt	49.943.964	48.754.560

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld volgens de geldende boekhoudvoorschriften. Voor gemeenten en provincies geldt hiervoor het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In artikel 24 van het BBV is opgenomen, dat de balans en de toelichting verplichte onderdelen zijn van de jaarrekening.

Ook moet in de jaarrekening uitgelegd worden op welke manier het resultaat is bepaald en via welke methode de boekwaarde van bezittingen en schulden worden bepaald. In deze paragraaf zal hier nader op worden ingegaan.

Grondslagen van de waardering van activa (bezittingen)

Activa (bezittingen) worden, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs wordt ook wel de historische kostprijs genoemd. Deze is opgebouwd uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten van de grond- en hulpstoffen die zijn gebruikt om het goed te vervaardigen. Daarbij komen nog bijkomende kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Ook kunnen een redelijk deel van de indirecte kosten worden meegenomen in de vervaardigingsprijs. Op vaste activa wordt jaarlijks lineair afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. De afschrijvingstermijnen per investering (actief) zijn opgenomen in de Nota Activabeleid gemeente Vaals (raadsbesluit 28 oktober 2013). Als er sprake is van een investering gedurende het boekjaar, wordt pas afgeschreven in het daaropvolgende jaar.

Soort activa	Waarderingsgrondslag
Immateriële vaste activa	Immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen. Bij investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden hier ook eventuele beschikkingen over reserves in mindering gebracht. De afschrijvingstermijn op kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en de kosten voor onderzoek en ontwikkeling is maximaal 5 jaar (artikel 212-verordening).
Materiële vaste activa	Materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen. Bij investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden hier ook eventuele beschikkingen over reserves in mindering gebracht. Ook bijdragen van derden worden in mindering gebracht als ze in directe relatie staan tot het actief.
Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en deelnemingen, leningen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met aflossingen. Onder uitzettingen worden aandelen, obligaties, maar ook leningen en vorderingen verstaan. Uitgezette bedragen met een looptijd langer dan één jaar worden onder de financiële vaste activa opgenomen. Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar worden onder de vorderingen (vlottende activa) opgenomen.
Voorraden	Voorraden worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs. Voorraden en deelnemingen moeten tegen de marktwaarde worden gewaardeerd, indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (artikel 65 BBV). Dit laatste is met name van belang voor de grondexploitatie-projecten.
Vorderingen	De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Liquide middelen	De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Overlopende activa	De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Grondslagen voor de waardering van passiva (schulden)

Passiva worden, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Soort Passiva	Waarderingsgrondslag
Eigen vermogen	Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming, volgend uit de programmarekening. De balans toont dus de financiële positie na aanwendungen en toevoegingen aan reserves.
Voorzieningen	Voorzieningen worden gevormd ter afdekking van: - verliezen of risico's van bepaalde te verwachten verplichtingen, waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is. Er wordt een inschatting gemaakt van het risico en dit wordt afgedekt door het vormen van een voorziening; - kosten die een volgend begrotingsjaar worden gemaakt en die hun oorsprong vinden in het begrotingsjaar. Het doel van deze voorziening is dan om de kosten gelijkmatig te verdelen over een aantal jaren; - middelen die van derden verkregen zijn en die specifiek moeten worden besteed, worden opgenomen onder voorzieningen. Aan de voorzieningen vindt geen rente-toevoeging plaats

Langlopende schulden	Langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Verplichtingen	Verplichtingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Overlopende passiva	Overlopende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Grondslagen van de resultaatbepaling

Bij het opstellen van de jaarrekening is het baten- en lastenstelsel gehanteerd. Dit houdt in, dat opbrengsten (baten) en kosten (lasten) zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Alleen die baten en lasten zijn meegenomen, die op het moment van het opmaken van de jaarrekening bekend waren. Dit betekent in de praktijk dat alle financiële informatie over 2018 is meegenomen tot en met medio april 2019.

Toelichting op de balans

Immateriële vaste activa

Volgens balans-indeling worden de immateriële vaste activa als volgt onderverdeeld:

- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- kosten van onderzoek en ontwikkeling van activa;
- bijdragen aan activa in eigendom derden.

Immateriële vaste activa	2017	2018
Kosten sluiten geldleningen en saldo agio / disagio	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0
Bijdragen activa derden	133.777	125.797
Totaal immateriële vaste activa	133.777	125.797

In de onderstaande tabel worden de bijdragen aan activa in eigendom van derden gespecificeerd.

Bijdrage activa aan derden	Boekwaarde 31.12.2017	Afschrijving	Boekwaarde 31.12.2018
Zaal Lemiers	26.666	1.666	25.000
Restauratie orgel Kopermolen	26.577	3.797	22.780
Behoud oudste gebouw	80.534	2.517	78.017
Totaal bijdrage activa aan derden	133.777	7.980	125.797

Materiële vaste activa

Volgens balans-indeling worden de materiële vaste activa als volgt onderverdeeld:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Materiële vaste activa	2017	2018
Economisch nut	12.312.431	12.736.817
Economisch nut (heffing)	9.233.954	9.838.776
Maatschappelijk nut	5.690.607	6.770.673
Totaal materiële vaste activa	27.236.992	29.346.266

In onderstaande tabellen worden de investeringen met economisch nut en de investeringen met maatschappelijk nut gespecificeerd. Investerings hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

Investerings met economisch nut	2017	2018
Gronden en terreinen	872.624	1.682.314
Woonruimten	353.642	340.007
Gebouwen	10.105.320	9.585.752

Vervoermiddelen	75.373	85.988
Machines, apparaten en installaties	905.472	1.042.756
Totaal materiële vaste activa met economisch nut	12.312.431	12.736.817

De boekwaarde van deze investeringen neemt toe ten opzichte van 2017. De belangrijkste oorzaak hiervan is:

- de aankoop van de uitvoeringszaal in Vijlen.

De resterende verschillen kunnen verklaard worden uit reguliere afschrijvingen op de investeringen.

Ingaande 2014 dienen in de balans apart de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, te worden opgenomen.

Investeringen met economisch nut (heffing)	2017	2018
Gronden en terreinen	5.733.648	6.523.217
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.500.306	3.315.559
Totaal materiële vaste activa met economisch nut	9.233.954	9.838.776

De boekwaarde van deze investeringen neemt toe ten opzichte van 2017. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- diverse rioolreconstructies (Nieuwe Hertogenweg, Sijwats Jrijs, Kerkveld).

De resterende verschillen kunnen verklaard worden uit reguliere afschrijvingen op de investeringen.

Investeringen met maatschappelijk nut betreffen investeringen in de openbare ruimte (b.v. wegen, bruggen, rotondes e.d.).

Investeringen met maatschappelijk nut	2017	2018
Grond, weg en waterbouwkundige werken	5.690.607	6.770.673
Totaal materiële vaste activa met maatschappelijk nut	5.690.607	6.770.673

Ook de boekwaarde van de investeringen met maatschappelijk nut is in 2018 toegenomen ten opzichte van 2017. De belangrijkste verschillen betreffen:

- diverse wegreconstructies (Nieuwe Hertogenweg, Sijwats Jrijs, Kerkveld).

De resterende verschillen kunnen verklaard worden uit reguliere afschrijvingen op de investeringen.

Financiële vaste activa

Volgens de balansindeling vindt de onderverdeling van de financiële vaste activa plaats in:

- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen;
- leningen aan woningcorporaties;
- leningen aan deelnemingen;
- overige langlopende leningen;
- uitzettingen;

Financiële vaste activa	2017	2018
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	99.677	99.677
Leningen aan deelnemingen	562.143	562.143
Overige langlopende geldleningen	24.735	18.734
Uitzettingen	8.000.000	7.466.736
Af: voorziening dubieuze debiteuren deelnemingen	-139.147	-139.147
Totaal financiële vaste activa	8.547.408	8.008.143

Per onderdeel worden de belangrijkste gegevens op een rijtje gezet.

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

De aandelen zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde, indien deze lager is dan de verkrijgingsprijs. De gemeente

bezit de volgende aandelen.

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	2017	2018	Dividend
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	38.847	38.847	43.316
N.V. Waterleidingmaatschappij (WML)	0	0	1.497
Reinigingsdiensten Rd4	0	0	7.591
Enexis Holding NV	60.805	60.805	125.086
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	1	1	0
Vordering op Enexis BV	24	24	0
Verkoop Vennootschap BV	0	0	0
CBL Vennootschap BV	24	24	0
Claim Staat Vennootschap BV	24	24	0
Af: voorziening dubieuze debiteuren deelnemingen	-48	-48	0
Totaal kapitaalverstrekkingen deelnemingen	99.677	99.677	177.490

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden volgens de geldende voorschriften verantwoord in het jaar waarin het recht op ontvangst ontstaat (dit is dus het jaar waarin de aandeelhoudersvergadering plaatsvindt). Voor een tweetal deelnemingen is een voorziening gevormd, die op de nominale waarde in mindering is gebracht.

Leningen aan deelnemingen

In het kader van de verkoop van de aandelen van Essent zijn eind 2009 een tweetal leningen verstrekt. Voor een lening is een voorziening gevormd, die op de nominale waarde van de verstrekte leningen in mindering moet worden gebracht.

Verstrekte leningen	Boekwaarde 31.12.2017	Aflossingen 2018	Boekwaarde 31.12.2018	Rente- vergoeding
Vordering op Enexis BV	422.996	0	422.996	30.456
Verkoop Vennootschap BV	139.147	0	139.147	0
Af: dubieuze debiteuren leningen	-139.147	0	-139.147	0
Totaal deelnemingen	422.996	0	422.996	30.456

Overige langlopende leningen

Aan voetbalvereniging Rood Groen LVC 01 is in 2011 en 2012 in totaal een geldlening verstrekt van € 70.000.

Verstrekte lening	Boekwaarde 31.12.2017	Verstrekkings 2018	Aflossingen 2018	Boekwaarde 31.12.2018	Rente- vergoeding
Rood Groen LVC	24.735	0	6.001	18.734	495
Totaal overige leningen	24.735	0	6.001	18.734	495

Uitzettingen

Uit de opbrengst van de verkoop van de aandelen Essent is een bedrag weggezet bij APG. De rente wordt als baat geboekt in de exploitatie.

Uitgezette lening	Boekwaarde 31.12.2017	Verstrekkings 2018	Aflossingen 2018	Boekwaarde 31.12.2018	Rente- vergoeding
APG	8.000.000	0	533.264	7.466.736	306.808
Totaal overige leningen	8.000.000	0	533.264	7.466.736	306.808

Voorraden

De voorraden bestaan uit onderhanden werk en in exploitatie te nemen bouwgronden. Op de boekwaarde is tot en met 2015 rente bijgeschreven.

Vorraden	Boekwaarde 31.12.2017	Vermeerdering 2018	Vermindering 2018	Afschrijving	Boekwaarde 31.12.2018
Bestemmingsplan Vijlen fase 2	-63.220	380	0	0	-62.840
Bestemmingsplan Von Clermontpark	3.998.841	3.435	0	0	4.002.276
Studentenhuisvesting Von Clermontpark	1.335.998	16.253	0	0	1.352.251
Studentenhuisvesting Hekkert terrein	115.401	98.249	0	4.219	209.431
Studentenhuisvesting voorm. WitGroen-terrein	-791.498	0	0	0	-791.498
Bestemmingsplan Julianaplein	1.751.045	75.898	258.750	46.101	1.522.092
Herinrichting omgeving Lindenstraat 4	109.609	1.210	0	2.294	108.525
Rehabilitatie omgeving Esso- station	613.032	67.272	0	0	680.304
Totaal voorraden	7.069.208	262.697	258.750	52.614	7.020.541

De verandering van de boekwaarde van de voorraden is helemaal toe te schrijven aan de bouwgrond-exploitatie. In de paragraaf Grondbeleid worden de mutaties per grondexploitatie uitgebreid toegelicht.

Vorderingen

Vorderingen	2017	2018
Debiteuren t/m 2016	96.240	117.247
Debiteuren 2017	836.205	563.586
Debiteuren gemeentelijke belastingen	909.288	776.527
Vorderingen op de belastingdienst	2.110.687	2.309.437
Overige vorderingen	83.398	376.891
Af: dubieuze debiteuren vorderingen	-138.202	-43.086
Totaal vorderingen	3.897.616	4.100.602

De openstaande debiteuren hebben een normaal verloop. Een specificatie ligt ter inzage bij de administratie. Op de vorderingen ontstaan vóór 2018 heeft medio april 2019 nagenoeg geen ontvangst plaatsgevonden. Van de vorderingen ontstaan in 2018 staat per medio april 2019 nog een bedrag open van € 227.400.

Van het totaal te vorderen bedrag van € 3.904.454 heeft € 3.659.378 betrekking op openbare lichamen, waarvan € 2.309.437 op de belastingdienst. Dit betreft voornamelijk de compensabele BTW, die pas op 1 juli 2019 wordt ontvangen.

De voorziening voor dubieuze debiteuren wordt op de vorderingen in mindering gebracht. Van dit gedeelte van de vorderingen is niet zeker of deze ook daadwerkelijk binnen zullen komen. Betreffende voorziening is in 2018 afgenomen met € 95.116. De onzekere vorderingen zijn met € 4.884 toegenomen. Daarnaast is het in 2015 in deze voorziening opgenomen bedrag van € 100.000 voor dubieuze belastingdebiteuren vervallen.

Liquide middelen

Liquide middelen	2017	2018
Bank voor Nederlandse Gemeenten	828.592	352.203
Schatkistbankieren (SKB)	-21.729	-323.171
Rabobank	-10.547	-5.306
Totaal liquide middelen	796.316	23.726

De stand van de liquide middelen betreft steeds een momentopname per 31 december van het jaar. Het kan daarom zijn dat per jaar de stand van de liquide middelen sterk verschilt. Voor de financieringsbehoefte kan de gemeente gebruik maken van een kortlopende kredietfaciliteit bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De hoogte van deze faciliteit is onderdeel van de treasuryfunctie. Hierover leest u meer in de paragraaf Treasury.

Ingaande 2014 moet in de toelichting op de balans in het kader van Schatkistbankieren nader informatie over het drempelbedrag worden verstrekt. Verwezen wordt naar onderstaande tabel.

Liquide middelen	2018
Drempelbedrag	250.000
Gemiddeld bedrag buiten 's Rijks Schatkist 1 ^e kwartaal 2018	-1.329.349
Gemiddeld bedrag buiten 's Rijks Schatkist 2 ^e kwartaal 2018	-885.819
Gemiddeld bedrag buiten 's Rijks Schatkist 3 ^e kwartaal 2018	-991.667
Gemiddeld bedrag buiten 's Rijks Schatkist 4 ^e kwartaal 2018	-831.870

Overlopende activa

De overlopende activa betreffen vooruitbetaalde kosten voor 2018. Facturen die betrekking hebben op 2019 en in 2018 al aan de gemeente worden gestuurd en betaald moeten worden voor 31 december 2018 staan op de balans onder de vooruitbetaalde facturen. Deze kosten horen namelijk in 2019 thuis en niet in 2018. De functionele verantwoording in 2019 heeft inmiddels plaatsgevonden. Daarnaast dienen hier de nog te ontvangen bedragen te worden opgenomen, waarvan de afwikkeling eerst in een volgend boekjaar te verwachten is.

Overlopende activa	2017	2018
Vorderingen overige Nederlandse overheidslichamen		115.976
Vorderingen overige		7.463
Vooruitbetaalde bedragen	232.727	233.255
Totaal overlopende activa	232.727	356.694

Eigen vermogen

Eigen vermogen	Balans 31.12.2017	Vermeerderingen	Verminderingen	Balans 31.12.2018
Algemene reserve	6.800.104	0	1.466.246	5.333.858
Egalisatiereserves	170.000	443.691	339.848	273.843
Bestemmingsreserve	2.617.640	144.914	393.369	2.369.185
Saldo rekening na bestemming	-569.433	637.386	0	-89.365
Totaal eigen vermogen	9.018.311	1.225.991	2.199.463	7.887.521

De raad heeft in de vergadering van 24 februari 2014 de 'Nota Reserves en voorzieningen 2014' vastgesteld, waarin beleidsafspraken over reserves en voorzieningen zijn vastgelegd. Voor de geformuleerde uitgangspunten voor het te voeren financiële beleid wordt korthedshalve verwezen naar deze nota.

Voor een verdere specificatie van de beschikbare reserves en voorzieningen en de mutaties hierop in 2018 wordt verwezen naar de in de bijlage opgenomen staat reserves en voorzieningen en de toelichting daarop.

Het resultaat over 2018 bedraagt -/- € 89.365. In de toelichting op de jaarcijfers vindt een analyse hiervan plaats.

Voorzieningen

Voorzieningen	Balans 31.12.2017	Vermeerderingen	Verminderingen	Balans 31.12.2018
Risicovoorzieningen	57.525	80.000	37.277	100.248
Egalisatievoorzieningen	1.665.258	2.541	692.565	975.234
Totaal voorzieningen	1.722.783	82.541	729.842	1.075.482

De voorziening dubieuze debiteuren is hier niet opgenomen. Op basis van het besluit begroting en verantwoording moeten voorzieningen wegens oninbaarheid worden verrekend met de nominale waarde van leningen en vorderingen. Op de balans zijn deze dus onder de activa opgenomen. Voor een verdere specificatie van de beschikbare reserves en voorzieningen en de mutaties hierop in 2018 wordt verwezen naar de in de bijlage opgenomen staat reserves en voorzieningen en de toelichting daarop.

Solvabiliteit

De solvabiliteit wordt weergegeven door middel van de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal. Naarmate de solvabiliteit hoger is, kunnen de investeringen met dit eigen vermogen worden gefinancierd en hoeft minder te worden geleend en dientengevolge minder rente te worden betaald. De solvabiliteitsratio bedraagt voor 2017: 18,79 % en voor 2018: 16,17 %. Een daling ten opzichte van 2017 van 2,62 %.

Langlopende schulden

Langlopende schulden	Schuldrestant 31.12.2018	Opgenomen in 2018	Aflossing nieuwe lening	Totale schuld	Aflossing in 2019	Schuldrestant 31.12.2019
Onderhandse leningen van:						
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	20.254.201			20.254.201	2.258.067	17.996.134
Waarborgsommen	10.917	750	550	11.117		11.117
Totaal langlopende schulden	20.265.118	750	550	20.265.318	2.258.067	18.007.251

De waarborgsommen hebben betrekking op huurders van gemeentelijke gebouwen, woonwagens, garageboxen en gronden. In de bijlagen is een specificatie van de leningen opgenomen in de staat vaste geldleningen.

Flottende schulden

Verplichtingen	2017	2018
Crediteuren t/m 2017	108.122	29.764
Crediteuren 2018	2.270.266	2.164.280
Kasgeldleningen	10.000.000	16.000.000
Overige schulden	209.206	592.721
Aflossing langlopende schulden	2.358.067	2.258.067
Totaal verplichtingen	14.945.661	21.044.832

Onder vlottende schulden worden de schulden verstaan met een looptijd van kleiner dan 1 jaar. De openstaande crediteuren hebben een normaal verloop. Een specificatie ligt bij de administratie ter inzage. Van de crediteuren dient medio april 2019 nog een bedrag van € 215.633 betaald te worden.

Overlopende passiva

Overlopende passiva	2017	2018
Verplichtingen		180.614
Vooruit ontvangen subsidies overheden	270.556	341.901
Vooruit ontvangen bedragen	97.991	77.129
Totaal overlopende passiva	368.547	599.644

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen baten die betrekking hebben op 2019 en eventueel volgende jaren. Daarnaast worden hier de verplichtingen opgenomen die in het lopende jaar zijn opgebouwd, maar in toekomstige jaren worden betaald.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

In dit hoofdstuk zijn de verplichtingen opgenomen, die niet uit de balans zijn te herleiden. Dit kunnen verplichtingen zijn in de vorm van borg en garantstellingen aan natuurlijke en rechtspersonen. Belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor de komende jaren is gebonden, worden hier ook vermeld.

Gewaarborgde geldleningen	2017	2018
Gewaarborgde geldleningen	49.943.964	48.754.560

Met ingang van 01.01.1995 zijn alle bestaande risico's ten aanzien van verleende gemeentegaranties voor eigen woningen en gemeenteleningen (particuliere woningbouw) afgekocht en overgedragen aan de Stichting Waarborgfonds eigen woningen. De gemeentegarantie met rijksdeelneming is met ingang van 01.01.1995 vervangen door de Nationale Hypotheek Garantie(NHG). Met ingang van 01.01 2011 staat het rijk voor nieuwe leningen die onder de NHG vallen voor 100 % garant.

In de raadsvergadering van 1 juli 1996 is ook besloten tot overdracht van de risico's op grond van ten behoeve van toegelaten instellingen (woningcorporaties) verstrekte geldleningen en verstrekte gemeentegaranties al dan niet met rijksdeelneming aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

Voor een specificatie van de door de gemeente direct c.q. indirect gewaarborgde geldleningen wordt verwezen naar de staat van gewaarborgde geldleningen.

Overzicht meerjarige contracten

Nr.	Sector	Cluster	Leverancier	Jaar	Duur	Omschrijving	Jaarlijkse kosten
1.	Maatschappij	-	Heton	2015	30 jaar	Onderhoud sportcomplexen	320.700
2.	Maatschappij	-	VW Zuid-Limburg	2017	4 jaar	Subsidie	110.000
3.	Maatschappij	-	Gemeente Maastricht	2013	GR	Leerlingenvervoer	100.000
4.	Maatschappij	-	Landal GreenParks Hoog Vaals	2008	10 jaar	Dienstverlening en toegankelijkheid park	50.000
5.	Maatschappij	-	WOZL detachering	2012	1 jaar, stilzwijgende verlenging	Papier prikken	23.000
6.	Maatschappij	-	Payroll Select	2011	7 jaar	Inhuur vrijwilligerscentrale	97.200
7.	Ruimte	Infrastructuur	WOZL BV	2014	stilzwijgende verlenging	Detachering	65.200
8.	Ruimte	Infrastructuur	Balanx	2016	3 jaar	Onderhoud maaien kernen	59.500
9.	Ruimte	Infrastructuur	Van der Valk	2008	5 jaar, verlengd tot 31.12.2017	Rioolinspectie	54.300
10.	Ruimte	Infrastructuur	Rooden	2016	3 jaar	Onderhoud sportvelden	19.500
11.	Ruimte	Vergunningen & Handhaving	Roxit	2009	1 jaar, stilzwijgende verlenging	Onderhoud SquitXO	19.000
12.	Bedrijfsvoering	I & A	Datakracht	2013		BAG beheer	35.800
13.	Bedrijfsvoering	Financiën & Control	Concordia	2004	stilzwijgende verlenging	Eigendommen verzekering	35.400
14.	Bedrijfsvoering	I & A	TMobile	2018	stilzwijgende verlenging	Telefonie	31.000
15.	Bedrijfsvoering	I & A	Canon Business Center	2013	5 jaar	Kopieerapparatuur	30.000
16.	Bedrijfsvoering	I & A	Pink Roccade	2005		Heffingsapplicatie	10.000

17.	Bedrijfsvoering	Financiën & Control	Secure Cash	2016	4 jaar, stilzwijgende verlenging	Parkeerservice en directe geldverwerking	28.000
18.	Bedrijfsvoering	I & A	Eurofiber	2009	5 jaar, stilzwijgende verlenging	Internet	28.000
19.	Bedrijfsvoering	I & A	Ziggo zakelijk	2017	stilzwijgende verlenging	Ethernet VPN, Internet en telefonie	20.800
20.	Bedrijfsvoering	Financiën & Control	RSM Nederland Accountants NV	2014	4 jaar	Accountantsdiensten	18.800
21.	Bedrijfsvoering	I & A	BCT BV	2001		Corsa platform informatiemanagement	18.500
22.	Bedrijfsvoering	I & A	Isilinx	2007	20 jaar	Glasvezelkabel	12.500
23.	Bedrijfsvoering	I & A	Pink Roccade	2003	7 jaar, Stilzwijgende verlenging	Applicatie middelen	14.200
24.	Bedrijfsvoering	I & A	Microsoft	2017	stilzwijgende verlenging	Microsoft Office	10.000
25.	Facilitair bedrijf	-	EBG	2013		CV gemeentehuis	30.000
26.	Facilitair bedrijf	-	WOZL	2010	5 jaar, stilzwijgende verlenging	Inhuur	19.200
27.	Facilitair bedrijf	-	DVEP Energie	2015	2 jaar, verlengd tot en met 31.12.2018	Energie	afhankelijk van verbruik
28.	Facilitair bedrijf	-	Main Energie	2015	2 jaar, verlengd tot en met 31.12.2018	Energie	afhankelijk van verbruik
29.	P & O	-	Centraal Beheer Achmea	2010		Werkgevers uitstapverzekering	28.500

OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN REKENING 2018

Reserve/voorziening	Saldo per 01.01.2018	Vermeerderingen in 2018			Verminderings in 2018				Saldo per 31.12.2018
		toevoegingen tlv. exploitatie	toevoegingen tlv. andere reserves/ voorzieningen	overige toevoegingen en ontvangsten van derden	onttrekkingen tlv. exploitatie	onttrekkingen tlv. andere reserves/ voorzieningen	onttrekkingen tlv. balansposten vaste activa/ investeringen	overige aanwendungen	
Algemene reserve	6.800.073	0	0	0	-268.718	-629.691	0	-567.837	5.333.827
Bestemmingsreserves:									
Gemeentefonds	235.086	14.914	0	0	0	0	0	0	250.000
Egalisatie belastingtarieven	170.000	0	443.691	0	-339.848	0	0	0	273.843
Communicatie en voorlichting	32.427	0	0	0	-29.434	0	0	0	2.993
Uniformenfonds	34.489	0	0	0	-3.338	0	0	0	31.151
Frictiekosten ambtelijke organisatie	250.000	0	0	0	-78.172	0	0	0	171.828
I-deel WWB Pentasz	412.688	0	0	0	0	0	0	0	412.688
Overloopposten	0	0	106.000	0	-106.000	0	0	0	0
Bestemmingsplannen	128.670	0	0	0	-33.142	0	0	0	95.528
Nieuwe gemeentewerf	509.124	0	0	0	-28.000	0	0	0	481.124
Egalisatie personeelskosten	125.330	0	0	0	-40.000	0	0	0	85.330
Parkeervoorzieningen	78.052	0	0	0	-4.000	0	0	0	74.052
Parkeerfonds	0	24.000	0	0	0	0	0	0	24.000
Re-integratie	332.763	0	0	0	-30.000	0	0	0	302.763
Centrale kinderopvang	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Minimabeleid	89.917	0	0	0	0	0	0	0	89.917
Toeristisch en recreatief beleid	26.095	0	0	0	-20.283	0	0	0	5.812
WMO	363.000	0	0	0	-21.000	0	0	0	342.000
Subtotaal bestemmingsreserves	2.787.641	38.914	549.691	0	-733.217	0	0	0	2.643.029
TOTAAL RESERVES	9.587.714	38.914	549.691	0	-1.001.935	-629.691	0	-567.837	7.976.856
Voorzieningen:									
Uitkeringen gewezen wethouders	57.527	0	80.000	0	0	0	0	-37.277	100.250
Voorziening rioleringen	162.758	0	0	0	0	0	0	0	162.758
Dubieuze debiteuren	277.408	4.884	0	0	-100.000	0	0	0	182.292
Wegen infrastructuur	592.679	0	0	0	-592.679	0	0	0	0
Egalisatie openbare verlichting	57.628	0	0	0	-8.005	0	0	0	49.623
Kwaliteitsfonds landelijke inpassing	37.203	0	0	0	0	0	0	0	37.203
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	796.484	2.541	0	0	0	0	-91.880	0	707.145
Woningbouwinitiatieven	18.592	0	0	0	0	0	0	0	18.592
Sociaal Domein	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL VOORZIENINGEN	2.000.279	7.425	80.000	0	-700.684	0	-91.880	-37.277	1.257.863
TOTAAL RESERVES/VOORZIENINGEN	11.587.993	46.339	629.691	0	-1.702.619	-629.691	-91.880	-605.114	9.234.719

Verplichte beleidsindicatoren BBV:

Beleidsindicator	Eenheid	Peiljaar	Waarde
Onderwijs – absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2017	0
Onderwijs – relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2017	35,96
Onderwijs – vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2017	2,6%
Sport, cultuur en recreatie – niet sporters	Percentage	2016	54,4%
Sociaal domein – jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2015	0,72%
Sociaal domein – kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2015	8,76%
Sociaal domein – jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	1 ^e hj 2018	10,1%
Sociaal domein – jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1 ^e hj 2018	0,8%
Sociaal domein – cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	1 ^e hj 2018	40
Verkeer en vervoer – ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	Percentage	2015	9%
Verkeer en vervoer – ziekenhuisopname n.a.v. vervoersongeval met fietser	Percentage	2015	9%
Volksgesondheid en milieu – omvang huishoudelijk restafval	Kilogram/inwoner	2017	132
VHROSV – nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2016	59,7
VHROSV – demografische druk	Percentage	2018	75,7%
Economie – functiemenging	Percentage	2017	30,6%
Economie – bruto gemeentelijk product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	-	-
Economie – vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2018	102,9
Sociaal domein – banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	2018	317,8
Sociaal domein – netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2017	52,4%
Sociaal domein – werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2015	1,45%
Sociaal domein – personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	1 ^e hj 2018	47,7
Sociaal domein – lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	1 ^e hj 2018	30,0
Volksgesondheid en milieu – hernieuwbare elektriciteit	Percentage	2017	3,7%
Veiligheid – verwijzingen HALT	Aantal per 10.000 inwoners	2017	150
Veiligheid – winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2017	1,2
Veiligheid – geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2017	3,3
Veiligheid – diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2017	4,4
Veiligheid – vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2017	3,9
VHROSV – gemiddelde WOZ-waarde	Duizend Euro	2018	153
VHROSV – gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	2018	601
VHROSV – gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2018	752

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Beleidsindicator	Eenheid	Peiljaar	Waarde
Bestuur en ondersteuning – formatie	FTE per 1.000 inwoners	Rek. 2018	7,77
Bestuur en ondersteuning – bezetting	FTE per 1.000 inwoners	Rek. 2018	7,57
Bestuur en ondersteuning – apparaatskosten	Kosten per inwoner	Rek. 2018	€ 280,27
Bestuur en ondersteuning – externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Rek. 2018	2,1% - € 120.000
Bestuur en ondersteuning - overhead	% van totale lasten	Rek. 2018	9,2%

Bron: eigen gegevens

TAAKVELDENREKENING GEMEENTE VAALS 2018

		Begroot Primair	Begroot na wijz.	Rekening
0 - Bestuur en ondersteuning		-14.670.918	-15.283.318	-14.408.564
0.1 - Bestuur		732.530	937.730	946.451
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	582.000	590.200	788.262
3.8	Overige goederen diensten	117.530	294.530	140.594
4.3.2	Inkomensoverdrachten - gemeenten	33.000	53.000	17.595
0.2 - Burgerzaken		576.663	767.063	568.508
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	460.290	588.190	409.619
3.5.1	Ingeleend personeel	0	37.700	46.527
3.8	Overige goederen diensten	196.721	236.721	222.653
4.3.1	Inkomensoverdrachten - Rijk	59.500	59.500	67.923
7.3	Afschrijvingen	12.011	12.811	7.060
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	841	841	208
Baten				
3.7	Leges en andere rechten	-152.700	-168.700	-184.883
3.8	Overige goederen diensten	0	0	-450
4.3.1	Uitkering Rijk	0	0	-149
0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden		0	0	0
0.4 - Overhead		3.038.178	3.197.978	3.225.043
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	1.773.240	1.554.140	1.591.236
2.1	Belastingen	1.000	1.000	1.464
3.5.1	Ingeleend personeel	0	237.700	222.056
3.8	Overige goederen diensten	1.162.650	1.278.650	1.290.377
4.3.1	Inkomensoverdrachten - Rijk	2.000	2.000	2.003
4.3.6	Inkomensoverdrachten - overige overheden	11.000	11.000	6.873
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	8.000	8.000	7.563
7.3	Afschrijvingen	97.977	122.877	131.709
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	10.111	10.111	5.425
Baten				
3.6	Huren	-6.300	-6.300	-6.566
3.8	Overige goederen diensten	-2.500	-2.500	-6.489
4.3.2	Inkomensoverdrachten - gemeenten	-19.000	-18.700	-17.518
7.5	Overige verrekeningen	0	0	-3.090
0.5 - Treasury		-257.094	-323.894	-164.082
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	17.280	16.980	16.386
2.1	Belastingen	265	265	289
3.5.1	Ingeleend personeel	0	400	387
3.8	Overige goederen diensten	5.099	5.099	4.940
5.1	Rente	691.921	691.921	681.978
7.3	Afschrijvingen	3.637	3.737	3.426
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	86.998	86.998	32.663
Baten				
3.6	Huren	-420	-420	-109
3.8	Overige goederen diensten	0	0	-147
5.1	Rente	-338.950	-384.950	-374.315
5.2	Dividenden en winsten	-185.123	-209.123	-209.258
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	-537.801	-534.801	-320.322
0.61 - OZB woningen		-1.226.717	-1.226.717	-1.265.193
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	46.000	46.000	46.302
3.8	Overige goederen diensten	10.929	10.929	4.006
4.3.3	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	25.672	25.672	24.963
4.4.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	0	0	1.143
Baten				
2.2.1	Belastigen op producenten	-1.309.318	-1.309.318	-1.341.607

0.62 - OZB niet-woningen		-495.194	-495.194	-502.678
Lasten				
4.3.3	Inkomstenoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	8.918	8.918	9.816
Baten				
2.2.1	Belastigen op producenten	-504.112	-504.112	-512.494
0.63 - Parkeerbelasting		-520.932	-505.932	-506.588
Lasten				
3.8	Overige goederen diensten	6.000	6.000	4.312
4.3.3	Inkomstenoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	3.068	3.068	0
Baten				
3.7	Leges en andere rechten	-500.000	-485.000	-510.643
3.8	Overige goederen diensten	-30.000	-30.000	-257
0.64 - Belasting overig		-36.035	-22.035	-22.912
Lasten				
3.8	Overige goederen diensten	29.977	29.977	35.400
4.3.3	Inkomstenoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	6.359	6.359	7.034
4.4.8	Inkomstenoverdrachten - overige instellingen en personen	0	14.000	12.142
Baten				
2.2.1	Belastigen op producenten	-31.000	-31.000	-35.245
2.2.2	Belastigen op huishoudens	-35.000	-35.000	-35.983
4.4.8	Inkomstenoverdrachten - overige instellingen en personen	-6.371	-6.371	-6.260
0.7 - Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		-15.374.169	-15.610.169	-15.720.419
Baten				
4.3.1	Inkomstenoverdrachten - Rijk	-15.374.169	-15.610.169	-15.720.419
0.8 - Overige baten en lasten		-385.412	-886.412	165.597
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	20.000	0	78.172
3.8	Overige goederen diensten	-206.722	-754.722	0
7.2	Mutatie voorzieningen	0	80.000	87.425
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	0	7.000	0
Baten				
3.6	Huren	0	-20.000	0
7.2	Mutatie voorzieningen	-198.690	-198.690	0
0.9 - Vennootschapsbelasting		0	0	0
0.10 - Mutaties reserves		-722.736	-1.115.736	-1.043.021
Lasten				
7.1	Mutatie reserves	262.605	564.605	588.605
Baten				
7.1	Mutatie reserves	-985.341	-1.680.341	-1.631.626
0.11 - Resultaat van de rekening van baten en lasten		0	0	-89.270
Lasten				
3.8	Overige goederen diensten	0	0	-89.270
1 - Veiligheid		1.082.130	1.112.630	1.124.677
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer		681.036	681.036	694.341
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	27.300	27.300	28.294
3.8	Overige goederen diensten	34.171	34.171	38.222
4.3.3	Inkomstenoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	576.681	576.681	591.896
7.3	Afschrijvingen	31.286	31.286	31.289
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	11.598	11.598	4.640
1.2 - Openbare orde en veiligheid		401.094	431.594	430.336
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	326.050	341.850	392.768
2.1	Belastingen	300	300	304
3.5.1	Ingeleend personeel	0	20.700	9.293
3.8	Overige goederen diensten	55.094	55.094	45.518
4.3.2	Inkomstenoverdrachten - gemeenten	3.650	3.650	4.069
4.3.3	Inkomstenoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	0	0	68
4.3.8	Inkomstenoverdrachten - overige instellingen en personen	16.000	10.000	4.526

Baten				
3.8	Overige goederen diensten	0	0	-20.000
4.3.6	Inkomstenoverdrachten - overige overheden	0	0	-6.210
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat		2.114.559	2.054.234	1.936.927
2.1 - Verkeer en vervoer		1.685.901	1.631.076	1.499.409
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	317.890	314.740	304.000
2.1	Belastingen	2.919	2.919	3.175
3.5.1	Ingeleend personeel	0	4.425	4.254
3.8	Overige goederen diensten	704.278	704.278	1.341.808
7.2	Mutatie voorzieningen	9.707	9.707	0
7.3	Afschrijvingen	579.184	523.084	465.541
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	83.543	83.543	27.110
Baten				
3.6	Huren	-4.620	-4.620	-1.199
3.8	Overige goederen diensten	-7.000	-7.000	-15.522
4.3.8	Inkomstenoverdrachten - overige instellingen en personen	0	0	-29.074
7.2	Mutatie voorzieningen	0	0	-600.684
2.2 - Parkeren		428.658	423.158	437.518
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	30.180	30.180	30.771
2.1	Belastingen	2.668	2.668	3.127
3.5.1	Ingeleend personeel	0	0	33.946
3.8	Overige goederen diensten	348.651	355.651	340.558
7.3	Afschrijvingen	41.215	28.715	28.630
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	5.944	5.944	1.459
Baten				
3.8	Overige goederen diensten	0	0	-973
2.3 - Recreatieve havens		0	0	0
2.4 - Economische havens en waterwegen		0	0	0
2.5 - Openbaar vervoer		0	0	0
3 - Economie		-584.132	-546.232	-515.000
3.1 - Economische ontwikkeling		170.311	131.211	137.094
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	99.760	110.660	113.524
3.8	Overige goederen diensten	70.551	20.551	23.570
3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur		0	0	0
3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		787	53.987	22.257
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	33.990	33.790	34.833
2.1	Belastingen	177	177	192
3.5.1	Ingeleend personeel	0	300	258
3.8	Overige goederen diensten	14.338	67.338	48.143
4.3.3	Inkomstenoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	205	205	164
4.3.8	Inkomstenoverdrachten - overige instellingen en personen	5.000	5.000	4.015
7.3	Afschrijvingen	1.817	1.917	1.676
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	198	198	77
Baten				
3.6	Huren	-280	-280	-9.571
3.7	Leges en andere rechten	-51.158	-51.158	-49.982
3.8	Overige goederen diensten	-3.500	-3.500	-7.548
3.4 - Economische promotie		-755.230	-731.430	-674.351
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	9.380	9.380	10.119
3.8	Overige goederen diensten	6.668	6.668	87.535
4.3.3	Inkomstenoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	844	844	981
4.3.8	Inkomstenoverdrachten - overige instellingen en personen	116.839	116.839	114.129
7.3	Afschrijvingen	4.478	5.278	5.974
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	761	761	284

Baten				
2.2.1	Belastigen op producenten	-879.200	-856.200	-870.025
2.2.2	Belastigen op huishoudens	-15.000	-15.000	-23.348
4 - Onderwijs		682.690	689.990	629.769
4.1 - Openbaar onderwijs		0	0	0
4.2 - Onderwijshuisvesting		90.907	90.907	78.643
Lasten				
2.1	Belastingen	7.459	7.459	7.077
3.8	Overige goederen diensten	3.860	3.860	2.130
7.3	Afschrijvingen	62.668	62.668	62.668
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	16.920	16.920	6.768
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken		591.783	599.083	551.126
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	29.600	32.900	30.340
2.1	Belastingen	20.561	20.561	25.106
3.8	Overige goederen diensten	106.842	106.842	131.861
4.3.2	Inkomensoverdrachten - gemeenten	43.375	43.375	33.143
4.3.3	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	112.000	112.000	122.674
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	140.180	144.180	134.071
7.3	Afschrijvingen	156.169	156.169	156.169
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	39.068	39.068	15.627
Baten				
3.6	Huren	-12	-12	-10.012
3.8	Overige goederen diensten	0	0	-1.625
4.3.1	Inkomensoverdrachten - Rijk	-56.000	-56.000	-78.067
7.5	Overige verrekeningen	0	0	-8.161
5 - Sport, cultuur en recreatie		2.624.329	2.775.404	2.401.715
5.1 - Sportbeleid en activering		235.849	242.249	239.323
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	45.040	51.440	47.507
3.8	Overige goederen diensten	131.362	131.362	145.501
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	74.200	74.200	76.003
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	247	247	75
Baten				
3.8	Overige goederen diensten	-15.000	-15.000	-20.478
4.3.3	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	0	0	-9.285
5.2 - Sportaccommodaties		551.955	586.855	574.718
Lasten				
2.1	Belastingen	10.045	10.045	12.016
3.8	Overige goederen diensten	450.137	480.137	494.695
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	36.995	36.995	37.332
7.3	Afschrijvingen	70.522	75.422	68.909
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	9.226	9.226	4.351
Baten				
3.3	Pachten	-20.720	-20.720	-20.720
3.6	Huren	-4.250	-4.250	-4.800
3.8	Overige goederen diensten	0	0	-17.065
5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		481.831	595.531	388.993
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	53.720	53.420	44.308
2.1	Belastingen	16.036	16.036	15.715
3.5.1	Ingeleend personeel	0	400	387
3.8	Overige goederen diensten	318.553	333.553	206.444
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	94.295	119.295	147.815
7.3	Afschrijvingen	83.068	121.668	132.051
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	14.779	14.779	9.927
Baten				
3.6	Huren	-98.620	-63.620	-81.821
3.8	Overige goederen diensten	0	0	-50.677
7.5	Overige verrekeningen	0	0	-35.156
5.4 - Musea		195.186	93.686	43.337

Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	2.010	2.010	2.168
2.1	Belastingen	1.693	1.693	1.697
3.8	Overige goederen diensten	30.030	30.030	10.510
4.3.8	Inkomstenoverdrachten - overige instellingen en personen	153.950	52.450	30.714
7.3	Afschrijvingen	10.963	10.963	8.401
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	1.940	1.940	530
Baten				
3.6	Huren	-5.400	-5.400	-5.649
4.3.8	Inkomstenoverdrachten - overige instellingen en personen	0	0	-5.034
5.5 - Cultureel erfgoed		42.059	42.059	38.187
Lasten				
2.1	Belastingen	158	158	161
3.8	Overige goederen diensten	3.737	3.737	1.385
4.3.8	Inkomstenoverdrachten - overige instellingen en personen	28.705	28.705	28.948
7.3	Afschrijvingen	8.016	8.016	8.016
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	1.443	1.443	577
Baten				
3.7	Leges en andere rechten	0	0	-900
5.6 - Media		15.100	136.600	138.209
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	15.000	15.000	15.796
3.8	Overige goederen diensten	100	100	413
4.3.8	Inkomstenoverdrachten - overige instellingen en personen	0	121.500	122.000
5.7 - Openbaar groen en (openlucht)recreatie		1.102.349	1.078.424	978.948
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	428.050	399.750	395.190
2.1	Belastingen	23.088	23.088	20.543
3.1	Aankoop grond	0	8.000	0
3.5.1	Ingeleend personeel	65.000	70.675	61.565
3.8	Overige goederen diensten	451.051	451.051	402.127
4.3.8	Inkomstenoverdrachten - overige instellingen en personen	3.700	3.700	3.667
7.3	Afschrijvingen	135.466	126.166	112.509
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	11.474	11.474	4.969
Baten				
3.6	Huren	-11.880	-11.880	-8.968
3.7	Leges en andere rechten	0	0	-150
3.8	Overige goederen diensten	-3.600	-3.600	-12.504
6 - Sociaal domein		8.264.844	8.686.144	8.426.752
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie		1.256.219	1.366.519	1.321.167
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	457.400	574.000	625.719
2.1	Belastingen	4.619	4.619	5.114
3.5.1	Ingeleend personeel	110.000	233.500	241.005
3.8	Overige goederen diensten	163.778	146.778	149.788
4.3.2	Inkomstenoverdrachten - gemeenten	199.517	199.517	121.718
4.3.3	Inkomstenoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	13.509	13.509	12.323
4.3.8	Inkomstenoverdrachten - overige instellingen en personen	407.546	431.546	433.409
Baten				
3.6	Huren	-3.000	-3.000	-3.000
3.8	Overige goederen diensten	-6.700	-6.700	-37.888
4.3.2	Inkomstenoverdrachten - gemeenten	-78.600	-215.400	-212.507
4.3.3	Inkomstenoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	0	0	-21.500
4.3.6	Inkomstenoverdrachten - overige overheden	-11.850	-11.850	9.850
7.5	Overige verrekeningen	0	0	-2.864
6.2 - Wijkteams		295.453	265.453	209.727
Lasten				
3.8	Overige goederen diensten	61.300	46.300	31.164
4.3.2	Inkomstenoverdrachten - gemeenten	173.553	158.553	129.528
4.3.3	Inkomstenoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	27.500	27.500	17.175
4.3.6	Inkomstenoverdrachten - overige overheden	27.500	27.500	31.760
4.3.8	Inkomstenoverdrachten - overige instellingen en personen	5.600	5.600	3.425
Baten				

3.8	Overige goederen diensten	0	0	-3.325
6.3 - Inkomensregelingen		1.958.389	1.617.389	1.588.860
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	40.250	40.250	41.840
3.4.1	Specifieke uitkeringen in natura	93.000	48.000	29.271
3.8	Overige goederen diensten	7.899	7.899	4.928
4.1.1	Soiale uitkeringen in geld	4.561.283	4.592.283	4.628.652
4.3.3	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	1.074.094	1.116.094	1.168.369
4.4.8	Kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	222.000	222.000	200.109
7.5	Overige verrekeningen	0	0	16.084
Baten				
3.8	Overige goederen diensten	0	0	-36.425
4.3.1	Inkomensoverdrachten - Rijk	-4.040.137	-4.409.137	-4.463.968
6.4 - Begeleide participatie		1.848.001	1.889.001	1.821.739
Lasten				
2.1	Belastingen	0	0	1.828
3.5.1	Ingeleend personeel	0	18.000	18.157
3.8	Overige goederen diensten	23.000	5.000	528
4.3.3	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	1.737.001	1.778.001	1.741.437
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	88.000	88.000	59.965
Baten				
3.8	Overige goederen diensten	0	0	-176
6.5 - Arbeidsparticipatie		186.143	194.143	203.180
Lasten				
4.3.3	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	130.500	138.500	143.993
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	55.643	55.643	59.187
6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)		115.000	115.000	126.135
Lasten				
3.4.1	Specifieke uitkeringen in natura	115.000	115.000	126.135
6.71 - Maatwerkdienstverlening 18+		1.333.072	1.745.072	1.768.759
Lasten				
3.4.1	Specifieke uitkeringen in natura	0	1.460.000	1.494.134
4.3.3	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	134.072	180.072	171.637
4.3.6	Inkomensoverdrachten - overige overheden	130.000	205.000	206.856
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	1.219.000	0	-6.186
Baten				
4.3.6	Inkomensoverdrachten - overige overheden	-150.000	-100.000	-97.682
6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-		1.090.000	1.311.000	1.245.867
Lasten				
3.8	Overige goederen diensten	0	0	628
4.3.2	Inkomensoverdrachten - gemeenten	2.000	1.283.000	1.217.239
4.3.6	Inkomensoverdrachten - overige overheden	58.000	28.000	28.000
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	1.030.000		
6.81 - Geëscaleerde zorg 18+		0	0	0
6.82 - Geëscaleerde zorg 18-		182.567	182.567	141.318
Lasten				
4.3.2	Inkomensoverdrachten - gemeenten	65.567	117.000	72.090
4.3.3	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	117.000	65.567	69.228
7 - Volksgezondheid en milieu		-106.984	-62.034	-353.993
7.1 - Volksgezondheid		297.234	302.234	315.180
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	17.500	17.500	18.920
3.8	Overige goederen diensten	23.557	23.557	31.016
4.3.2	Inkomensoverdrachten - gemeenten	3.100	3.100	0
4.3.3	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	253.077	258.077	265.244
7.2 - Riolering		-217.039	-226.139	-441.451
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	91.040	93.190	91.750
2.1	Belastingen	354	354	471

3.5.1	Ingeleend personeel	0	550	516
3.8	Overige goederen diensten	329.317	329.317	250.211
4.3.3	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	45.065	45.065	50.715
7.3	Afschrijvingen	379.035	367.235	355.771
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	104.455	104.455	39.577
Baten				
2.2.1	Belastigen op producenten	-256.464	-256.464	-264.615
2.2.2	Belastigen op huishoudens	-909.281	-909.281	-965.003
3.6	Huren	-560	-560	-145
3.8	Overige goederen diensten	0	0	-699
7.3 - Afval		-280.405	-279.355	-342.306
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	94.980	93.780	84.617
2.1	Belastingen	1.150	1.150	1.251
3.5.1	Ingeleend personeel	0	1.750	1.676
3.8	Overige goederen diensten	830.644	830.644	840.842
4.3.3	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	57.871	57.871	65.439
7.3	Afschrijvingen	21.635	22.135	20.719
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	4.138	4.138	1.643
Baten				
3.6	Huren	-1.820	-1.820	-472
3.7	Afvalstoffenheffing	-1.265.032	-1.265.032	-1.312.194
3.8	Overige goederen diensten	-23.971	-23.971	-24.975
5.2	Winstuitkering	0	0	-20.852
7.4 - Milieubeheer		80.845	70.845	69.499
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	49.380	49.380	22.955
3.5.1	Ingeleend personeel	0	0	2.200
3.8	Overige goederen diensten	10.798	10.798	5.960
4.3.3	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	20.667	20.667	61.780
Baten				
4.3.4	Inkomensoverdrachten - bijdrage provincies	0	-10.000	-10.434
7.5	Overige verrekeningen	0	0	-12.962
7.5 - Begraafplaatsen en crematoria		12.381	70.381	45.085
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	2.570	2.570	2.648
3.8	Overige goederen diensten	9.811	67.811	48.252
Baten				
3.8	Overige goederen diensten	0	0	-5.815
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		593.482	573.182	757.717
8.1 - Ruimtelijke ordening		328.591	289.891	400.087
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	163.200	91.700	123.298
2.1	Belastingen	750	750	898
3.8	Overige goederen diensten	27.510	55.510	62.815
7.3	Afschrijvingen	26.009	30.809	52.614
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	123.122	123.122	162.611
Baten				
3.6	Huren	-2.000	-2.000	-2.000
3.7	Leges en andere rechten	-10.000	-10.000	-149
8.2 - Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)		0	0	0
8.3 - Wonen en bouwen		264.891	283.291	357.630
Lasten				
1.1	Salarissen en sociale lasten	343.900	337.000	370.296
2.1	Belastingen	1.232	1.232	1.239
3.5.1	Ingeleend personeel	0	26.100	24.102
3.8	Overige goederen diensten	72.542	72.542	91.605
7.3	Afschrijvingen	14.500	13.700	13.635
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	3.528	3.528	1.799
Baten				
3.6	Huren	-20.811	-20.811	-20.085
3.7	Leges en andere rechten	-150.000	-150.000	-124.778

3.8	Overige goederen diensten	0	0	-183
	Totale lasten	28.323.261	29.749.761	30.647.154
	Totale baten	-28.323.261	-29.749.761	-30.647.154
	Saldo	0	0	0

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

OCW	D9	Onderwijsachterstandenb eleid 2011-2018 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording Ja/Nee
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	
		Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenb eleid 2011-2018	€ 0	€ 0	€ 86.228	€ 61.214	
		Gemeenten	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 09
		1					Ja
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikkningsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05
		Provinciale beschikking en/of verordening	2015/94932	€ 0	€ 128.518	€ 0	€ 0
			2017/38599	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2017/83149	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Kopie beschikkningsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10
			1 2015/94932	€ 280.000	€ 1.252.121		Ja
			2 2017/38599	€ 0	€ 0		Nee
			3 2017/83149	€ 0	€ 0		Nee

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019								
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2018 Alle gemeenten verantwoordten hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 3.880.251	€ 88.886	€ 288.093	€ 11.727	€ 12.390	€ 3.312
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2018 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 809	€ 0	€ 0	€ 64.157	€ 0	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2018 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 0	€ 0	€ 1.217	€ 11.240	€ 3.786	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja			